

BROWEN BOOK ONLY

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200896

UNIVERSAL
LIBRARY

KARNATAKA
NAGANANDA NATAKAM

ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಗಾನಂದ ನಾಟಕಂ

ನಂಜನಗೂಡು ಅನಂತನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ

ವಿರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು

THIRD EDITION

(All rights reserved)

MYSORE
THE CROWN PRESS
1915

ಉಪೋದ್ಘಾತ.

ಶ್ರೀಮಚ್ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಜಿ. ಸಿ. ಎಸ್. ಐ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾರಮಣಿಗುಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಅತಿ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಕ್ಷಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ನಾಟಕವೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನೂತನವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ 'ಕರ್ನಾಟಕನಾಟಕ ನಿರ್ಮಾಪಕರು' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರಷ್ಟೆ? ಈಗ ಇವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ನಾನು ಮಹಾ ಕವಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರ್ಷಮಹಾರಾಜನಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ 'ನಾಗಾನಂದ' ವೆಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದನು 'ನಾಗ ಎಂದರೆ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು — ಆನಂದ ಎಂದರೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದು' ಎಂಬರ್ಥ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಪಕರತೆಯಿಂದ ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ ಎಡಿಟರಾದ ಮ|| ರಾ|| ಎಸ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಡಿತರಾದ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿಯ ವರದಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಡಿತರಾದ ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೂ, ಗೌರ್ದಮೆಂಟ್ ಕನಡಾಸ್ಕೂಲ್ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಬಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರಿಗೂ, ಲೋಕೋಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಪಡಿಸಿದ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರಾದ ಮ|| ರಾ|| ಎಂ. ಶಾಮರಾವ್, ಎಂ. ಎ., ಯವರಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ವಿದ್ವತ್ಸಮ್ಮತಗಳಾದ ಇನ್ನಾವ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಗುಣಜ್ಞರು ದಯವಿಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಮುಂದಣ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ನೇರ್ಪಡಿಸುವೆನು

ನುಜನಗೂತು ಅನಂತನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ,

ಕೃಷ್ಣರಾಜಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೈಸೂರು.

ನಾಗಾನಂದ ನಾಟಕಂ

ಪ್ರಥಮಾಂಕಂ.

ವೃತ್ತಂ|| ಧ್ಯಾನವ್ಯಾಜದಿನಾವಳಂ ನೆನೆವೆ ಪೇಳಿ ಪೂಗೋಲೈ ಪಕ್ಕಾಗಿ ಬಂ |
ದೀನಮ್ಮಂನಸುನೋಡುಕಣ್ಣೆರೆದಿದೇಂ ಕಾವಾತನೇಕಾಯಿಯಾ ? || ನೀನೆಂ
ತಪ್ಪೆ ? ದಯಾಳು ನಿರ್ಭಯರದಾ ನಿನ್ನಿಂದಮೆಂದೀರ್ಷ್ಯೆಯಿಂ | ದಾಸಂ

ಮ ಗಾಂಗೆನೆಯರ್ಕ್ಕಳಾಡಿದನಘಂ ಕೈಗಾಯ್ತೆ ಮಾಯಾಸುತಂ ||೧||

ವೃತ್ತಂ|| ನನೆವಿಲ್ಲೆ ಲಿಸಿಕಾವನುರ್ಬಪಳಹಂ ಸೂಳೈಸೆತ್ತೇನೆ ಪು | ನಿರ್ನಕೊಂಕಾಗು
ಳಿಕಂಪನಂ ನಗೆಬಿಡಂಗಾಂತಪ್ಪರೋರಾಜೆ ಜ || ಕೈನೆ ಮೇಲ್ವಾಯಲ
ಡಂಗದಾರ ತಪದಿಂ ಸಿದ್ಧಾಳಿಕುಂಬಿಟ್ಟುದಿಂ | ದ್ರನವಂ ಪೊಂಪುಳಿವೋದನ
ಜ್ಜಲಯೊಳಾತಂ ನೀಡುಗಾನಂದಮಂ ||೨||

ಸೂತ್ರಧಾರ — (ನಾಂದ್ಯಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಸಾಕು, ಸಾಕು, ನಿಲ್ಲಿಸು, ಅತಿ
ವಿಸ್ತರದಿಂದೇನುಪ್ರಯೋಜನ ? ಈಗ ನನ್ನೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಹರ್ಷಮಹಾರಾಜನು
ಅಪೂರ್ವಕಥಾಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ಯಾಧರರಾಜನ ಚರಿತ್ರೆ
ಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಾಗಾನಂದನೆಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಿ
ರುವನೆಂದು ಜನಗಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಅದರ ಅಭಿನಯ
ವನ್ನು ಬೇರೆ, ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ರಾಜನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರ
ತಕ್ಕ ಗೌರವದಿಂದಾಗಲೀ, ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಬುದ್ಧಿಯಿರುವಾಗಲೀ, ಈ
ವಸಂತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನೀನು ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಾಗ ಅಭಿನಯಿಸ
ಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಹರ್ಷಮಹಾರಾಜನ ಪಾದಸೇವೆಗಾಗಿ ನಾನಾ ದಿಗ್ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಬಂದಿ
ರುವ ರಾಜಸಮೂಹವು ಬಹುಮಾನಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ನನಗೆ ನಿಯಮಿಸಿರುವುದು.
ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ವೇಷಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯು ಕೈಗೂಡುವಹಾಗೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಸಭಾಸದರ ಮನಸ್ಸುಗಳಂತೂ ನನಗಧೀನಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುವು
ವೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗಿರುವುದು, ಏಕೆಂದರೆ: —

ಕಣಾಲಿಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ

ವೃತ್ತಂ|| ಕವಿಯುಂ ಶ್ರೀಹರ್ಷದೇವಂ ಸಭೆಯುಮಿದು ಗುಣಗ್ರಾಹಿ ನಾವು
ಮಹಾನಾ | ಟ್ಟುವಿದ್ವಿದ್ಯಾಧರೋರ್ವೀಪತಿಯ ಚರಿತಮುಂ ಲೋಕಕಾ
ನಂದಕಂದಂ || ಇವರಲೊಂದೊಂದೆ ನಮ್ಮಿಷ್ಟಮನವಡಿಸಲಾಗ್ಲುಮೇ
ನೆಂಬಿನಾಂಮೇ | ಕವಿಸರ್ಕುಂ ಸದ್ಗುಣಂಗಳ್ ಸಮಸಮಯದೆ ಮತ್ತೊ
ವಪುಣ್ಯಂಗಳಿಂದಂ ||೩||

ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸು
ವೆನು. (ಎಂದು ಎರಡುಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ತೆರೆಗಿದಿರಾಗಿ ನೋಡಿ) ಆರ್ಯಳೇ!

ನಟಿ—(ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಬರುವಳು.)

ಸೂ—ಆರ್ಯಳೆ ನಾಗಾನಂದ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು
ಯೋಚನೆಮಾಡಿರುವಾಗ ನೀನು ನಿವ್ಯಾರಣವಾಗಿ ಓಗೇಕೆ ಅಳುವೆ ?

ನಟಿ—ಆರ್ಯನೆ ನಾನು ಹೇಗೆತಾನೆ ಅಳದಿರಲಿ? ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ
ತಂದೆಗಳೆಬ್ಬರೂ ಮುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ' ನೀನು ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು
ಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಸೂ—ಏನು! ಅವರು ನನ್ನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೇ! (ಯೋಚಿಸಿ) ಈಗ
ನಾನೇನುಮಾಡುವುದು; ಒಳ್ಳೇದು, ಅಥವಾ ನಾನು ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳ ಪಾದಸೇವಾ
ಸುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಲಿ ?

ಕಂದಂ|| ಪರಿವಿಡಿಯಿಂದೊದವಿರ್ಪೆ |

ಸಿಯುಂ ತೊರೆಯುತ್ತೆ ಪಿತೃಗಳಂ ಪರಿಜಲಸಲಾ ||

ತೆರಳ ಪನಾನುಮರಣ್ಯ |

ಕ್ಕಿರದೀ ಜೀಮೂತವಾಹನನ ತೆರದಿಂದಂ

||೪||

(ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದರು.)

(ಇದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ)

(ಆನಂತರ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ವಿದೂಷಕನೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ವೃತ್ತಂ|| ಅುವೆಂ ರಾಗದ ವೃತ್ತಿದೆಂದುಮುವೆಂ ನೀರ್ಗುಳೆಪಾಂಗಿಂದಿದ | ಸ್ಥಿರ
ಮೆಂದುಂ ಸದಸದ್ವಿವೇಕಮಸಿದೇವಾಳ್ಳಿ ಯ್ಪುದೆಂದುಂ ವಸುಂ || ಧರೆಯೊ
ಳ್ಳಾಣದಬರ್ಪರೇ ಪಳಗಿದಂತೀಡಾಡೊಡಂ, ಭಕ್ತಿಯಿಂ | ಗುರುಶಿಶ್ರುಷೆ
ಯೊಳೆಂತುಟೇ ಕಳೆಯೆ ತಾರುಣ್ಯಂ ಮದನಾಂದದಂ ||೫||

ವಿದೂಷಕ—(ಕೋಪದಿಂದ) ಅಯ್ಯಾ ಇದೇನು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿವಾದಪಡೆ ದಿರುವೆ ! ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿರುವೆ ಕಂಗಳರಾದ ಆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಜನವಾದ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ದುಃಖಪಡುವುದೆ ? ಬಹಳ ಜೆನ್ನಾಯಿತು. ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಲಾಲಿಸಿ ಆ ಸಿಕ್ಕಪಾದಸೇವೆ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ವಸೌಖ್ಯವೂರ್ಣವಾದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ — ನೀನು ಓಗಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವೃತ್ತಂ || ಇರೆ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಿರಲ್ಲಿರ್ಪಂತೆವೊಲ್ ಕಾಣ್ಪಿನೇ | ಧರೆಯೊ ಕ್ತಂದೆಯ ಕಾಲ್ಗೊತ್ತುವೆನಗಾರಾಜಾಳಿಯೊಳ್ ಸೌಖ್ಯವೇ || ಗುರು ಭುಕ್ತೋಜ್ಜಿತದಲ್ಲಿತೋರ್ಪ ಸೊಗಮಾಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿರ್ಪದೇ | ಬರೆ ರಾಜ್ಯಂ ಶ್ರಮಮತ್ತೆ ತಾತರಹಿತಂಗಾರಾಜ್ಯದಿಂದೇಫಲಂ ||೫||

ವಿದೂ.—(ಆತ್ಮಗತಂ) ಓಹೊ ! ಈತನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಪಾದಸೇವಾನುರಾಗವು ಬಲವತ್ತರವಾಗಿರುವುದು (ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ) ಆದುದರಿಂದ ಓಗಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೆ ! ನೀನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗಳಿರುವೆಂದು ಹೇಳಿದನೇ ಹೊರತು ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಜೀಮೂತವಾ—(ಸ್ವಲ್ಪನಕ್ಕು) ಮಿತ್ರನೆ ! ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಯೇ ಇರುವೆನಲ್ಲವೆ ? ನೋಡು.

ವೃತ್ತಂ || ಜನಮಂ ನಲೈ ಯಮಾರ್ಗದೊಳ್ಳಿ ರಿಸಿದೆಂ ಸಂತೋಷಮಿರ್ಪಂತೆವೋ | ಲನು ಗೆಯ್ದೆಂ ಸುಜನರ್ಗಿನಂಟರುಮನಾನೆನ್ನನ್ನರಂಗಿಯೆನೊ || ಲ್ಲನಲಕ್ಕಂ ತವೆಕಾವುಗೆಯ್ದೆ ನೆರೆವರ್ಗೊಂದಕ್ಕೈಪತ್ತೀವ ಕ | ಲ್ವನಗಂಗೊಟ್ಟಿನದಾವು ದಿನ್ನೆ ಗಳ್ಳುದೋಪೇಳ್ಳಿನ್ನಭಿಪ್ರಾಯಮಂ ||೬||

ವಿದೂ — ಅಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಆ ದುಷ್ಟಮತಂಗನು ಅತಿ ಸಾಹಸಿ. ಅವನು ಈಗ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ವಶಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಆದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕುಂದಕವುಂಟಾಗ ದಿರಲಾರದು.

ಜೀಮೂತ—ಏನು ಮತಂಗನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವನೆಂದು ಯೋಚಿ ಸುವೆಯೊ ? ಆದರೇನು ? ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹಮೊದಲುಗೊಂಡು ಏಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಾ ಥವಾಗಿಯೇ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲವೆ ? ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು

ಕರ್ಣಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ

ನೀನು ಏತಕ್ಕೆ ಪರುಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಿತೃಚಾರವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವೆನು. ಈಗ ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ಯಿಂದ ಫಲವೇನು ? ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಾದಂತೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. “ ಮಗೂ ಜೀಮೂತವಾಹನ ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ ನಾವು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಕಾರಣ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಡರ್ಭೆಗಳೂ, ಸಮಿತ್ತುಗಳೂ, ಪುಷ್ಪಗಳೂ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಾದಿಗಳೂ, ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದುಹೋದುವು. ಆದುದರಿಂದ ಮಲಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಒಂದಾ ನೊಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ ” ಎಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಮಲಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆ,

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಡುವರು.)

ವಿಧೂ—ಆಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೆ ! ಸೊಂಪಾಗಿ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿರುವ ಜಂದನವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಜುಸಿ ಅಧಿಕ ಪುಮಗಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ವಿಷಮಗಳಾದ ತಟಗಳಲ್ಲಿ ಜದ್ದು ಜದ್ದು ತಣ್ಣಗಿರುವ ಗುನದೀ ಜಲಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಶೀತಳವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಈ ಮಲಯಮಾರುತವು ಪ್ರಧನಸಂಗಮಾನುರಾಗಿಣಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಕಂಠಾಲಿಂಗನದಂತೆ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ರೋಮಾಂಜವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಜೀಮೂತ—(ನೋಡಿ) ಓಹೋ ಇದೇನು ! ಆಗಲೇ ಮಲಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. (ನೋಡಿ) ಆಹಾ ! ಈ ಮಲಯಪರ್ವತವು ಅತಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುವುದು, ಇದೋ ನೋಡು !

ವ್ಯತ್ತಂ || ಮದದಿಂ ತೀಂಟಿತ್ತಿ ಗಂಡಸ್ಥಳಮನೊರಸೆ ದಿಗ್ಧಂತಿಗಳ್ ಸೋರ್ವಬಾವ |
 ನ್ನದೊಳಂ ತಳ್ಳಿಯ್ಯೆ ಮುನ್ನೀರ್ದೆದಸಿಗುಡುವೀಕಂದರಾಗಪ್ಪರಪ್ರಾಂ ||
 ತದೊಳಂ ಪೋತರ್ಪಸಿದ್ಧಾಂಗನೆಯರ ಚರಣಾಲಕ್ತಕಂ ತಳ್ಳಮುಕ್ತಾ |
 ಶ್ತದೊಳಂ ಜೆಲ್ಪಾದ ಸೈದ್ಧಂ ಮಲಯಮಿದನಗೌತ್ಸುಕ್ಯಮಂ ಮಾಳ್ಪು
 ದೊಂದಂ ||೮||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹತ್ತಿ ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡೋಣ ಬಾ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹತ್ತುವರು.)

ಜೇಮೂತ—(ಬಲಗಣ್ಣು ಹಾರಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ)

ಕಂದಲ|| ಅದಿವ್ವದು ಬಲಗಣ್ಣೀಗಳ್ |

ವೈದಯಮಿದಾಶಿಸದು ಫಲಮನೊಂದುಮನೆತ್ತಂ ||

ತೊದಳಾಗದು ಮುನಿಗಳ ನುಡಿ |

ಯಿದು ಮುಂದಣ ಫಲಮನೆನಗದೇಂ ಸೂಚಿಪುದೋ

||೯||

ವಿದೂ—ಮಿತ್ರನೇ ನಿನಗೊಂದು ಶುಭವು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕೈಗೂಡುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಜೇಮೂತ—ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಬಹುದು.

ವಿದೂ—ಮಿತ್ರನೇ ! ಮನೋಹರವಾಗಿ ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿರುವ ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ ಮರಗಳಿಂದಲೂ, ಹೋಮಧೂಮದ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಹುಲ್ಲೆಯ ಮರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ತಪೋವನದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಜೇಮೂತ—ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ, ಇದು ತಪೋವನವೇ ಸರಿ. ಇದೋ ಇಲ್ಲಿ

ವೃತ್ತ|| ನಗದೊಳ್‌ವಲ್ಕುಕೆ ನಾರ್ಗಿಲ್ಲ ಕಿರಿದತ್ತಿರ್ಕುಂಪದಂಗೆಟ್ಟು ಗುಂ | ಡಿಗೆಗಲ್ಲಿ

ಳ್ಳನೆ ಸೀಳ್ಕುಕಾಣ್ಣುವೆನಸುಂ ಸ್ವಜ್ಞೋದಕಂ ಸೈರ್ಚುರಂ || ಬಗೆವಂದಿ

ಪುರ್ವದು ಕಿಳ್ತುಪೋದ ಕತದಿಂದೀಮೇಖಲಾಮೌಜಿಗಳ್ | ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿ

ಪುರ್ವವು ಕೇಳ್ತುಕೇಳ್ತು ಗಿಳಿಯುಂ ಸಾಮಂಗಳಂ ಪಾಡುಗುಂ ||೧೦||

ಆದುದರಿಂದ ಹೋಗಿ ನೋಡೋಣ ಬಾ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ಜೇಮೂತ—ಅಯ್ಯಾ ಇದು ಆಶ್ರಮವಲ್ಲವೇ ? ನೋಡು, ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ತಪಸ್ವಿಜನಗಳು ಕುಳಿತಿರುವರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಟುಜನಗಳು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಸಿದಾದ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಳತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಕನ್ಯಕೆಯರು ಎಳಸಸಿಗಳ ಪಾತೆಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಈ ತಪೋವನವು ಬಹು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವುದಲ್ಲವೆ ? ಇತ್ತಲಾದರೋ

ವೃತ್ತಂ|| ಮುಸುರುತ್ತಿಂಚರಮೆತ್ತಿ ಪಾಡೆ ಬವರಂ ಮತ್ಸ್ಯಾಗತಂಗೆಳ್ವವೋ |
 ಲೆಸೆಗುಂ ಪಣ್ಣಳ ಜೊಂಪೆ ಜಗ್ಗಿ ಜಡಿಯಲ್ ಬಲ್ಪಾರದಿಂ ಬಾಗಿ ವಂ ||
 ದಿಸುವಂತಿವುದು ಸೂಸೆ ಪೂಮಳೆಯನಿಂದೊಲ್ದರ್ಘ್ಯಮೊವಂತೆ ರಂ |
 ಜೆಸಿಗುಂ ಬಂದರನಿಂತು ಸೇವಿವುದನೆಂತೀಶಾಖಿಯುಂ ಕಲ್ತುವೋ ! ||೧೧||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ತಪೋವನವು ನಮಗೆ ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾಗಿರಬಹುದೆಂದೆಣಿಸುವೆನು. ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ನಮಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸುಖವುಂಟಾಗಬಹುದು.

ವಿದೂ—ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೇ! ಇದೇನು ನೋಡು, ತಮ್ಮ ಕೊರಲುಗಳನ್ನು ವಕ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೆಲುಕು ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಅರೆಗಚ್ಚಿದ ಹುಲ್ಲು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ತೀಯದೆ ಒಂದುಕಿವಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಈ ಹುಲ್ಲೆಗಳು ಏನೋ ಕೇಳುವಂತೆ ಕಾಣುವುದು.

ಜೀಮೂತ—(ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ)

ವೃತ್ತಂ|| ತತ್ತತ್ಸಾನ್ನಮನೈದಿ ಪತ್ತುಗಮಕಂಗಳ್ಮಂದ್ರತಾರಂಗಳ | ಲ್ಲೆತ್ತಂ
 ಪೊಣ್ಣೆರೆ ತುಂಬಿಯಿಂಚರದವೋಲ್ವೀಣಾರವಂ ತುಂಬಿರಲ್ || ಚಿತ್ತಂಗೆೊಳ್ಳ
 ಪದಂಗಳೆಂ ಲಲಿತಮಾದೀಗೀತಮಂ ಬಾಯವು | ಲ್ಲತ್ತಂ ಮೆಲ್ವುಲಿಯಿ
 ಕ್ಕದಾಲಿವುವು ಮೆಯ್ಯಂ ಕೊಂಕಿಸೀವುಲ್ಲೆಗಳ್ ||೧೨||

ವಿದೂ—ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೇ! ಇವನು ಯಾರು? ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಗಾನಮಾಡುವನು.

ಜೀಮೂತ—ಅತಿ ಮೃದುವಾದ ಬೆರಲುಗಳಿಂದ ಮೊಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ತಂತಿಗಳ ನಾದವು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗಾನವಾದರೋ ಅವ್ಯಕ್ತಮಧುರವಾಗಿಯೂ, ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ, ಇರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋರುವುದು, (ಎಂದು ಬೆರಲಿನ ಕೊನೆಯಿಂದ ಸನ್ನೆಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ) ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯು ದೇವತಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾಜಿಸುತ್ತಿರುವಳು.

ವಿದೂ—ಮಿತ್ರನೇ! ನಡೆ, ನಾವೂ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಜೀಮೂತ—ಒಳ್ಳೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೆ; ದೇವತೆಗಳು ಪೂಜ್ಯರಲ್ಲವೆ; (ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಥಟ್ಟನೆ ನಿಂತು) ಮಿತ್ರನೇ! ಈ ಸ್ತ್ರೀಯು ಒಂದುವೇಳೆ ನಾವು ನೋಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲವೋ, ಏನೋ, ಆದುದರಿಂದ ಈ ತಮಾಲವೃಕ್ಷದ ಪೊದರಿ

ನಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದು ದೇವತಾದರ್ಶನಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡೋಣ,
(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ತಮಾಲವೃಕ್ಷದ ಪೊದರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯಾಗಿರುವರು.

ಮಲಯವತಿ—

ಕಂದ|| ಶೌರಿಸಹೋದರಿ ವಿಕಸಿತ |

ಸಾರಸಕೇಸರಪರಾಗಗೌರೀಗೌರೀ ||

ಕಾರುಣ್ಯದೆ ನೀನಿಚ್ಛಾ |

ವೂರಣಮಪ್ಪಂತೆ ವರನನಿಸಗುವುದೀಗಳ್ || ೧೩||

ಶ್ಯಾ ಜೀಮೂತ—(ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ) ಆಹಾ, ಏನು ಗಾನ ! ಏನು ವಾದ್ಯ !

ವೃತ್ತಂ|| ಈರೈದುಂ ಗಮಕಂಗಳುಲ್ಪಣತೆಯಂ ತಾಳ್ವಿರ್ವೀಗಾನದೊಳ್ |

ಮೂರುಂ ಮಧ್ಯೆ ವಿಲಂಬಿತದ್ರುತಲಯಂಗಳ್ ಬೇರೆಬೇರೊಪ್ಪುಗುಂ ||

ಮೂರುಂ ಜಿನ್ನನೆ ಬಂದುವಿಲ್ಲಿವರಗೋಪುಚ್ಚಾ ದಿವಿಚ್ಚಿತ್ತಿಗಳ್ | ಮೂರುಂ

ವಾದ್ಯೆ ವಿಧಾನಮೈದೆ ಮೆರೆಗುಂ ತಂತ್ರೀಸ್ವನಾಧಾರದಿಂ ||೧೪||

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ನೀನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ವೀಣೆಯನ್ನು
ಬಾಜಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಬೆರಲಿಗೆ ನೋವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ?

ಮಲಯವತಿ—ಚತುರಿಕೆ, ದೇವರಮುಂದೆ ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾಜಿಸುತ್ತಿರು
ವಾಗ ನನ್ನ ಬೆರಲಿಗೆ ನೋವೆಂದರೇನು ?

ಚತುರಿಕೆ—(ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ ! ನೀನು ಕನ್ಯಾಜನಕ್ಕೆ ಅಸಾ
ಧ್ಯವಾದ ನಿಯಮೋಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದುವರೆಗೆ ವೂಜಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಇವ
ಳಿಗೆ ಬೇರೆ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಾದ
ಇವಳ ಮುಂದೆ ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾಜಿಸಿ ಫಲವೇನು ?

ವಿದೂಷಕ—ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೆ ಇವಳು ಕನ್ನಿಕೆಯಲ್ಲವೆ ? ಇವಳನ್ನು ನಾವೇ
ತಕ್ಕ ನೋಡಬಾರದು ?

ಜೀಮೂತ—ತಪ್ಪೇನು ? ಕನ್ನಿಕೆಯರನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಏನೇನೂ
ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಕೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಲಿಕಾಜನ ಸುಲಭವಾದ ಲಜ್ಜೆ
ಯಿಂದಾಗಲಿ ಭಯದಿಂದಾಗಲಿ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಟುಹೋ
ದಾಳು ! ಆದುದರಿಂದ ಈ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುನೋಡೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು.)

ವಿದೂಷಕ—ಮಿತ್ರನೆ, ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡು, ನೋಡು, ಈಕೆಯು ವೀಣಾನಾದದಿಂದ ಕರ್ಣಾನಂದವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ; ವೀಣಾವಾದನಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ರೂಪದಿಂದ ನೇತ್ರಾನಂದವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಈಕೆಯಾರು ? ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯೋ, ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯೋ, ವಿದ್ಯಾಧರ ರಾಜಕನ್ನಿಕೆಯೋ, ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಕನ್ನಿಕೆಯೋ ?

ಜೀಮೂತ—(ಹೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ) ಮಿತ್ರನೆ ! ಈಕೆ ಯಾರೋ, ಏನೋ, ನನಗೆಬೇರೆ ತಿಳಿಯದು. ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

ವೃತ್ತಂ|| ಸುರರಲ್ಲೀಕನ್ಯೆ ಪುಟ್ಟಿದೊಡೆ ಸುರಪನ ಕಣ್ಣಾಸಿರಂಸಾರ್ಥಕಂ ಮೇ | ಣುರ ಗಸ್ತ್ರೀಯಾದೊಡೀ ನಾರಿಯ ಮೊಗದಿನಧೋಲೋಕದೊಳ್ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲೆಂ||
ಬರಮಾಶೇಸಲ್ಲದೆಮ್ಮೊಂದಿಗಳೆವಳೆನೆ ಮಜ್ಜಾತಿ ಸರೋತ್ತಮಂಪು | ಟ್ಟಿರೆ ಸಿದ್ಧವಾಸದೊಳ್ ಮೂಜಗದೊಳಮಿದರಿಂ ಸಿದ್ಧರಾದರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧರ್ ||

ವಿದೂಷಕ—(ಜೀಮೂತನಾಹವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈತನು ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನ್ಮಥನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದನು (ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು) ಅಥವಾ ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನನ್ನ ಕೈಗೆ.

ಜತುರಿಕೆ—(ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಕತಿನಮನಸ್ಕಳಾದ ಇವಳ ಮುಂದೆ ಬಾಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲವೆ ?

(ಎಂದು ವೀಣೆಯನ್ನು ಮಲಯವತಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ ಜತುರಿಕೆ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಗೌರಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಡ. ಈಕೆಯು ಈಗತಾನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳಲ್ಲವೆ ?

ಜತುರಿಕೆ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಏನೆಂದು ನಿನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು ?

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ ಜತುರಿಕೆ ಕೇಳು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೀಗೆಯೇ ಗೌರಿಯ ಮುಂದೆ ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ; ಆಗ ಗೌರಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ “ ಎಲೆ ಮಗುವೆ ಬಾಲಿಕಾಜನ ದುರ್ಲಭವಾದ ನಿನ್ನ ಈ ಭಕ್ತಿಗೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯಾಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ನಿನಗೆ ವರನಾಗುವನೆಂದು ”

ಚತುರಿಕೆ— ಎಲೆ ರಾಜವೃತ್ತಿ ಆದರೆ ಸ್ವಸ್ವದಲ್ಲೆಂದು ಯಾಕೆ ಹೇಳುವೆ. ಈಕೆಯ ವರವು ಮುಂದೆಯೇ ಕಾಣುವುದಲ್ಲವೇ.

ವಿದೂಷಕ—ದೇವತಾದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೂ ಇದೇಸಮಯ. ಆದುದರಿಂದ ಬಾ ಹೋಗೋಣ,

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗುವರು.)

ವಿದೂಷಕ—(ಮಲಯವತಿಯ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದೆಳೆದು) ಪೂಜ್ಯಳೆ ಚತುರಿಕೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜ. ಈತನೇ ಗೌರಿಯಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ವರ.

ಮಲಯವತಿ—(ಭಯದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳುತ್ತಾ ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ತೋರಿಸಿ) ಎಲೆ ಯಾರೀತನು ?

ಚತುರಿಕೆ—(ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೋಡಿ) ಎಲೆ ರಾಜವೃತ್ತಿ ಪರಸ್ಪರಾನು ರೂಪವಾದ ಈ ರೂಪಕ್ಕೆ ಗೌರಿಯು ಮಾಡಿದ ಅನುಗ್ರಹವೆಂದೂ ಹಿಸುವೆನು.

ಮಲಯವತಿ—(ಅನುರಾಗದಿಂದಲೂ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದಲೂ ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೋಡುವಳು.)

ಜೀಮೂತ—

ಕಂದ|| ತರಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ನಿಡುಸು |

ಯೈರಲಿಂ ಕದಕದಿಪ ಬಟ್ಟನೆಲೆವೊಲೆಗಳಬಲ್ ||

ಭರಮಾಂತೊಡಲಿದುತಪದೊಳೆ |

ನೆರೆನೊಂದಿರೆಮರಳ್ಳು ಸಡಗರದೆ ಕಂದಿವುದೇಂ

||೧೬||

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ ನನಗೆ ಆತಿ ಭೀತಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಈತನ ಇದರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ (ಎಂದು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಮುಖವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವಳು.)

ವಿದೂಷಕ—ಪೂಜ್ಯಳೆ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆತಿಥಿಯನ್ನು ವಾಬ್ರಾತ್ರದಿಂದಲೂ ಆದರಿಸದೆ ಇರುವುದೇ ನಿಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯೋ ?

ಚತುರಿಕೆ—(ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈಕೆಯ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈತನಲ್ಲಿಯೇ ನಟ್ಟಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆನು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಎಲೆ ರಾಜವೃತ್ತಿ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ.

ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವುದೇ ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲವೆ ? ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಈತನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದಾಗ್ಯೂ ಏನೂತೋರದೆ ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವೆ. ಅಥವಾ, ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರು. ನಾನೇ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸುವೆನು. (ಎಂದು ಜೇಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಕುರಿತು) ಆದ್ಯನೇ ಸುಖವಾಗಿ ಬಂದೆಯಾ ? ಪೀಠವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಲಂಕರಿಸು.

ವಿದೂಷಕ—ಮಿತ್ರನೇ ಈಕೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಳು. ಕುಳಿತುಕೊಂಡು. ಒಂದು ಮಹೂರ್ತದವರೆಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಜೇಮೂತ—ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ ಪರಿಹಾಸಶೀಲೆ ನೀನು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಡ. ಎಲ್ಲಿಂದಾದರೂ ಯಾವನಾದರೂ ತಪಸ್ವಿಯು ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಅವಿನೀತಳೆಂದೂಹಿಸುವನು.

ಶಾಂಡಿಲ್ಯ—(ಬಂದು) “ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗತಕ್ಕ ಜೇಮೂತವಾಹನನು ಈಗ ಮಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅವನು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನಾಗಿರುವನೋ, ಇಲ್ಲವೋ, ನೋಡಿಕೊಂಡುಬಾ ” ಎಂದು ಮಹಾರಾಜನಾದ ವಿಶ್ವಾವಸುವು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸುವಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಲಯವತಿಯು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸುವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವೇಳೆಯು ಮಾರಿಹೋಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ” ಎಂದು ಕುಲಗುರುವಾದ ಕೌಶಿಕಮಹರ್ಷಿಯು ನನಗೆ ನೇಮಿಸಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಗೌರವದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಡೆದು ನೆಲವನ್ನು ನೋಡಿ) ಓಹೋ ! ಧೂಳಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಗುರ್ತು ಯಾರದಾಗಿರಬಹುದು ? (ಎಂದು ಮುಂದಿರುವ ಜೇಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೋಡಿ) ಈ ಮಹಾವುರುಷನದೇ ಇದು.

ವೃತ್ತಂ || ಶಿರದೋಳನುಣ್ಣಿಗರೇರೆ ಮೌಳಿಸುಳಿಯ್ಯುಂ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದೋಳತೋರೆತಾ | ವರೆಯಂಕಣ್ಣವೆದೂರೆವೋರೆ ವರಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನೋಳ್ವೀರಾರಂ ||

ಕರದೊಳ್ ಕ್ರದರೇಖೆಬೀರೆಸೊಬಗಂ ಮೈದೋರುವೀವೊರುಷಂ | ವರವಿದ್ಯಾ
ಧರರಾಜನಲ್ಲದೊಡಿವಂಗಂತಕ್ಕುಮಿಾಲಕ್ಷಣಂ ||

ಅಥವಾ ಸಂದೇಹವೇಕೆ ? ಈತನೇ ಜೀಮೂತವಾಹನನು. (ಎಂದು ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಆಹಾ ! ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಳು. (ಎಂದಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿ) ಬ್ರಹ್ಮನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಅನುರೂಪರಾದ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ತನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅಯುಕ್ತಕಾರಿ ಎಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. (ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಕುರಿತು) ನಿನಗೆ ಶ್ರುಭವಾಗಲಿ.

ಜೀಮೂತ—ಪೂಜ್ಯರೇ, ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಅಭಿವಂದಿಸುವನು. (ಎಂದು ಏಳಲಿಚ್ಛಿಸುವನು.)

ಶಾಂಡಿಲ್ಯ—ಅಯ್ಯಾ, ನೀನೇತಕ್ಕೆ ಏಳುವೆ ? ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಅಭ್ಯಾಗತರೇ ಗುರುಗಳೆಂದಿರುವುದರಿಂದ ನೀನೇ ನನಗೆ ಪೂಜ್ಯನು. ಆದುದರಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೋ.

ಮಲಯವತಿ—ಆರ್ಯರೇ, ವಂದಿಸುವೆನು.

ಶಾಂಡಿಲ್ಯ—(ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ. ಮಾಧ್ಯಾಷ್ಟಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನದ ವೇಳೆಯು ಮಾರಿ ಹೋಗುವುದಾದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೆಂದು ಕುಲಗುರುವಾದ ಕೌಶಿಕಮಹರ್ಷಿಯು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು.

ಮಲಯವತಿ—ಪೂಜ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ. (ಎಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಶಾಂಡಿಲ್ಯನೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು.)

ಜೀಮೂತ—(ಔತ್ಸುಕ್ಯದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ)

ಕಂದ|| ಪಿರಿದಿನಿಸಿದಘನಜಘನದ |

ಭರದಿಂಮೆಲ್ಲಡಿಯನಿಡುತೆ ಬೇರೆಡೆಗಾಸುಂ ||

ದರಿವೋಡೊಡಮೆನ್ನೆ ದೇಯೋ |

ವರಿಯೊಳ್ಳೆಲೆಗೊಂಡು ಮೆರೆವಳೇವೇಳ್ವಪ್ಪೆಂ

ವಿದೂ—ನೋಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗಲಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವು. ಬಿಸಲಿನ ತಾಪವಾದರೋ ನನ್ನ ಚತರಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಧಗ್‌ಧಗ್ಗೆಂದು ಹತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೋಗೋಣ, ನಡೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನಾನು ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಗತನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕಂದಮೂಲಫಲಗಳಿಂದಲೇ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದಲ್ಲವೆ?

ಜೀಮೂತ—(ಮೇಲೆ ನೋಡಿ) ಪೂಜ್ಯನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಗಗನಮಧ್ಯವನ್ನು ಲಂಕರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಇದೊ, ಈಗ

ವೃತ್ತಂ|| ವೋಸತಾಗಂಟಿದ ಚಂದನಾದ್ರ್ಫರಸದಿಂ ಬಿಷ್ಟೇರೆ ಗಂಡಸ್ಥಳಂ | ಬಿಸುವು
 ಣ್ಮತ್ತಿರೆಕರ್ಣತಾಳದಲರಾದಂ ಬೀಸೆತನ್ನಾಸ್ತದೊಳ್ || ಮಿಸುಗುತ್ತಿರ್ಪ
 ಕರಾಗ್ರದಿಂದೆದೇಗಿತಾಂ ತಂದಲ್ಲಳಂ ಸೂಸಿತ | ಣೈಸುತಿರ್ಪೀಕರಿವುಂಗ
 ವಂ ವಿರಹಮಂ ತಾಳ್ದಂತೆವೋಲೋರುಗುಂ ||೧೯||

(ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರು.)

ವೃಥವಾಂಕಂ ಸವಾವೃಂ.

ದ್ವಿತೀಯಾಂಕಂ.

ಚತುರಿಕೆ—(ಬಂದು) ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ನಮ್ಮ ಆರೈಮಿತ್ರಾವಸುವು ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾರೆಂದು ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಯು ನನಗೆ ನೇಮಿಸಿರುವಳು. (ಎಂದು ಮುಂದೆಹೋಗಿ ತೆರೆಗಿಡಿರಾಗಿ ನೋಡಿ) ಓಹೋ! ಈಕೆ ಯಾರು? ಈಕಡೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವಳು. ಏನು, ಮನೋಹರಿಕೆಯೋ?

(ಮನೋಹರಿಕೆಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಳು.)

ಚತುರಿಕೆ—(ಅವಳ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ) ಎಲೆ ಮನೋಹರಿಕೆ ಇದೇನು? ಇಷ್ಟುಬೇಗನೆ ಹೋಗುವೆ!

ಮನೋಹರಿಕೆ—ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ ಕೇಳು,-“ ಹುವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವ ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಳಲಿರುವ ನನ್ನ ಶರೀರವು ಈ ಶರತ್ಕಾಲದ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವನ್ನು

ಸಹಿಸಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹೋಗಿ ಎಳೆ ಬಾಳೆಯೆಲೆಗಳಿಂದ ಮನೋಹರ ವಾದ ಚಂದನಲತಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮಣಿಶಿಲಾತಲವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಬಾ” ಎಂದು ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಯು ನನಗಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದಳು. ನಾನು ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾಯಿತು ; ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆನು.

ಚತುರಿಕೆ—ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಆಕೆಯ ಸಂತಾಪವು ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಾದುದರಿಂದ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ತಿಳಿಸು.

ಮನೋಹರಿಕೆ—(ನಕ್ಕು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈಗ ಆಕೆಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಂತಾಪವು ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತೆ? ಜನರಹಿತವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾದ ಆ ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಆಕೆಯ ತಾಪವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುವುದೆಂದೆಣಿಸುವೆನು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಆದರೆ ನೀನು ನಡೆ, ಶಿಲಾತಲವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವೆನೆಂದು ನಾನೂ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರು.)

ಪ್ರವೇಶ—ಮಲಯವತಿ, ಚತುರಿಕೆ.

ಮಲಯವತಿ—(ಉತ್ಸುಕಳಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಎಲೆ ಕೆಟ್ಟವನವೆ, ಆ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನನಗೆ ನೀನು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಈಗ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಆತನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದೆ ? ಅಯ್ಯೋ ! ನಿನಗಿರುವ ಆಶೆಯು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ ! (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ಗೌರೀದೇವಾಲಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸು.

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ನೀನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆ ? ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹಕ್ಕೆಂದಲ್ಲವೇ ನೀನು ಹೊರಟಿದ್ದು.

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ, ನೀನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿದೆ ನಡೆ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಬೇಕಾದುದು.

ಚತುರಿಕೆ—ಆರೈಕೆ, ಹೀಗೆ ಬಾ.

(ಮಲಯವತಿ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಚತುರಿಕೆ—(ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದಿಂದ) ಅಯ್ಯೋ, ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ! ಈಕೆಯ ಬುದ್ಧಿಯು ಸರಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇದೇನು, ಪುನಃ ದೇವಾಲಯ

ಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿದಳು ! (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಆರ್ಯಳೆ, ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಲ್ಲವೆ ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹ. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಬಾ.

(ಮಲಯವತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನಗುವಳು.)

ಚತುರಿಕೆ—ಆರ್ಯಳೆ, ನೋಡು. ಇದೇ ಜಂಹನ ಲತಾಗೃಹ. ಇದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು.

ಮಲಯವತಿ—(ಚತುರಿಕೆಯೊಡನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಭಗವಂತನೇ ! ಮನ್ಮಥನೇ ! ನಿನ್ನ ರೂಪಲಾವಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಿದ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೆ ಅನಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಅಬಲೆಯೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವೆಯಲ್ಲಾ. ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ? (ಎಂದು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮದನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನಭಿನಯಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶಂ) ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ಈ ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಿಸಲಿನ ಜಳವಿಲ್ಲದಂತೆ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ನನ್ನ ತಾಪವು ಮಾತ್ರ ಏತಕ್ಕೆ ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ ?

ಚತುರಿಕೆ—(ಸ್ವಲ್ಪ ನಗುತ್ತಾ) ನಿನ್ನ ತಾಪಕಾರಣವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ.

ಮಲಯವತಿ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಓಹೋ ! ನನ್ನ ರಹಸ್ಯವು ಈಕೆಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಇರಲಿ, ಕೇಳುವೆನು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಎಲೆ, ಆದೇನು ಹೇಳು ?

ಚತುರಿಕೆ—ಇದೋ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ವರ.

ಮಲಯವತಿ—(ಸಡಗರದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಎದ್ದು ಎರಡು ಮೂರಡಿ ಇಟ್ಟು) ಆತನಲ್ಲಿ ?

ಚತುರಿಕೆ—(ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಾ) ಒಡತಿಯೆ ಯಾರು ?

ಮಲಯವತಿ—(ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ, ರಾಜಪುತ್ರಿ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವರವನ್ನೇ ದೇವಿಯೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ನೀನು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೆ ಕುಸುಮಬಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಬಂದ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಇರುವ ಆ ವರನನ್ನು ಕಂಡೆಯಲ್ಲವೇ ? ಆತನೇ ಈ ತಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದೂ ಹಿಡಿಸುವೆನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಶೀತಲವಾಗಿರುವ ಈ ಶಿಲಾತಲವು ನಿನ್ನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದೆ ಇರುವುದೆಂದರೇನು ?

ಮಲಯವತಿ—(ಚತುರಿಕೆಯ ಮುಂಗುರುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಾ) ಎಲೆ, ನೀನು ಚತುರಿಕೆಯಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಮರೆಮಾಚುವುದೇನು ? ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ ! ನೀನು ಹೇಳುವುದೇನು ? ವರಾಲಾಪಮಾತ್ರ ಜನಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಸಡಗರವೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಳವಳವೇಕೆ ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಿತಕಾರಿಣಿಯಾದ ಚತುರಿಕೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವುದಾದರೆ ಆತನನ್ನು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲಿದ್ದೊರೂ ಹುಡುಕಿ ನಿನ್ನ ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬಲ್ಲೆ.

ಮಲಯವತಿ—(ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯೋ ! ನಾನಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವತಿಯೆ !

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ. ಮಧುಮಥನನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೌಖ್ಯವುಂಟೇ ?

ಮಲಯವತಿ—ಸಜ್ಜನಗಳು ಸ್ತ್ರಿಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ಅಸ್ತ್ರಿಯವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ಮೊದಲು ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಚಾತ್ಮದಿಂದಲೂ ನಾನು ಆತನನ್ನು ಆದರಿಸದೆ ಹೋದೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನು ನನ್ನನ್ನು ವಕ್ರಳನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲ, ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯು ಈ ತಾಪಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಕಟಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು (ಎಂದಳುವಳು)

ಚತುರಿಕೆ—(ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ಅಳಬೇಡ, ಅಳಬೇಡ. (ಎಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದನಪಲ್ಲವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಕೆಯ ಪೃಥಯಕ್ಕೆ ಹಿಂಡಿ) ಈ ನಿನ್ನ ಸ್ತನತಟದಲ್ಲಿ ಲೇಪಿಸಿರುವ ರಸಕ್ಕೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣೀರು ಸೋಕಿದರೆ ನಿನ್ನ ಸಂತಾಪವು ಕಡಿನೆಯಾಗಲಾರದು. (ಎಂದು ಬಾಳೆಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀಸುವಳು.)

ಮಲಯವತಿ—(ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ನೂಕುತ್ತಾ) ಎಲೆ, ಬೇಡ. ಈ ಬಾಳೆಲೆ ಗಾಳಿಯೂ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲವೆ ?

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ಏಕೆದನ್ನು ದೂಷಿಸುವೆ ? ಇದು ಚಂದನ ಪಲ್ಲವಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಅತಿ ತೀತಳವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ಬಿಸಿಯಿಂದ ನೀನೇ ಇದನ್ನು ಬಿಸಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ.

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ಈ ತಾಪಶಾಂತಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದುಪಾಯವಿರುವುದೋ ?

ಜೀಮೂತ— (ವಿದೂಷಕನೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ವೃತ್ತಂ|| ಪೋರೆದಬೆಳವುರ್ಕರ್ಪಿಡಿಡ ಕಣ್ಣಿಗರಾಶ್ರಮ ವೃಕ್ಷ ಶಾಖೆಯ | ಲ್ಲೆರಳೆಯ
ಸಮ್ಮಮಂವುದಿಸಿದಂತಿರೆ ಮೌನಿಯ ಮುಂದುಮಕ್ಕದಾ || ದರದೊಳೆ ನೋ
ಡಿದಾಕೆಯ ದೃಗಂತದ ಕುಂತದಿನಂದೆನೊಂದನೊಳ್ | ಸ್ಮರಬರಿದಲ್ತೆ ನೀನಿ
ಸುವಪೂಸರಮೆನ್ನೊಳೆದೇಕೆ ಸಾಹಸಂ ||೨೦||

ವಿದೂಷಕ—ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೇ, ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಅವಿತು
ಕೊಂಡಿತು ?

ಜೀಮೂತ—ಅಯ್ಯಾ, ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆ ? ನನ್ನ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದೇ
ಇರುವುದಲ್ಲವೆ ?

ವೃತ್ತಂ|| ಕಳೆಯೆನೆಜೊನ್ನ ದಿಂ ತೊಳಪಿರುಳ್ಳ ನಾಲಿಸನೇಕೊಳಂಗಳ | ಲ್ಲಳಕುಲಗೀ
ತದಿಂಚರಮನೇಂ ನೆರೆವಾಸಿಸೆನೇಮರಲ್ದನೈ || ದಿಲೆಗಳ ಕಂಪನಾನೆನೆ
ನಿಶಾಗ್ರದೆ ಜಾತಿಗುಗಂಧಮಾಂತತ | ಣೈಲರ್ಗಳಸೋಂಕೆನೇಕೆ ಪಳವಯ್ಯ
ಳೆವೊಂದೆಯೆನಾನಗಲ್ದರೊಳ್ ||೨೧||

ಅಥವಾ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದೂ ಅನ್ಯಾಯ ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ,—

ಕಂದ|| ವನಿತಾಮನನಾದೆನ್ನ |
ಲ್ಲನಂಗನಿಸುತಿರ್ಪ ಪೂಸರಗಳು ಮನೀಗಳ್ ||
ಇನಿಸುಂಸೈಸಂನಿನ್ನಯ |
ಸನಿಹದೆನಾಂ ಧೀರನೆಂದು ನುಡಿದಪೆನೆಂತ್ಯೆ ||೨೨||

ವಿದೂಷಕ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈಗ ಈತನು ಅಧೈರ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೋವ್ಯ
ಥೆಯನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಇರಲಿ, ಈತನಿಗೆ ಆಕೆಯ ಕಥೆಯೇ ಮರೆತು
ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೇ, ಗುರುಜನವನ್ನು
ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಇರದೆ ಇಷ್ಟುಜೇಗ ಇಲ್ಲಿಗೇತಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ?

ಜೀಮೂತ—ನೀನು ಕೇಳುವುದು ಸರಿಯೆ, ಇನ್ನು ಯಾರೊಡನೆ ತಾನೇ
ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಈ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆ
ಪ್ರಿಯತಮಳೇ (ಎಂದು ಬೆರಲಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಈ ಚಂದನಲತಾಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಚಂದ್ರಕಾಂತೆ ಮಣಿಶಿಲಾತಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರಣಯಕೋಪದಿಂದ
ನನ್ನನ್ನು ಏನೋ ನಂದಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಆ

ಸ್ವಪ್ನಾನುಭೂತಳಾದ ಕಾಂತೆಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಈ ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹ ದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವೆನು. ನಡೆ, ಹೋಗೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಡುವರು.)

ಚತುರಿಕೆ—(ಸಡಗರದಿಂದ) ಎಲೆ ರಾಜವುತ್ರಿ ! ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದಾಗುವಂತಿದೆ.

ಮಲಯವತಿ—(ಸಡಗರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು) ಎಲೆ, ನನ್ನ ಇಂಥಾ ಆಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಹಳ ತುಚ್ಛವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾರು. ಆದುದರಿಂದ ನಡೆ, ಈ ರಕ್ತಾಶೋಕವೃಕ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ ಈತನು ಯಾರಾಗಿರಬಹುದೋ ನೋಡೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಮರೆಯಾಗಿ ಪಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು.)

ವಿದೂಷಕ— ಇದೇ ಆ ಚಂದನಲತಾಗೃಹ. ಬಾ, ಬಳಗಿ ಹೋಗೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವರು.)

ಜೇಮೂತವಾಹನ —

ಕಂದ|| ಚಂದಿರಗಲ್ಲಿಂಚಂದಮ |

ನೊಂದಿಯು ಮಾಚಂದ್ರ ಮುಖಿಯನೊಂದದೆ ಕಾಣ್ಬೇ ||

ಚಂದನ ಲತಾಗೃಹನನ |

ಗಿಂದೊಪ್ಪದು ಜೊನ್ನ ಮಿಲ್ಲದಿರುಳ ವೊಗಂಬೋಲ್

||೨೩||

ಚತುರಿಕೆ—(ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಎಲೆ ರಾಜವುತ್ರಿ, ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನೀನೇ ಪುಣ್ಯವತಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನಾದ ಆತನೇ ಈತನು.

ಮಲಯವತಿ—(ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ಭಯದಿಂದಲೂ) ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ಈತನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಂತಿರಲಾರೆನು. ಈತನೆಲ್ಲಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟಾನು. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗ ಬಾ, ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. (ಎಂದು ತೊಡೆಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಎರಡೆಡೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು) ಎಲೆ, ನನ್ನ ತೊಡೆಗಳು ನಡುಗುವಂತಿವೆ.

ಚತುರಿಕೆ—(ನಕ್ಕು) ಎಲೆ ಭೀರುವೆ, ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರಕ್ತಾಶೋಕ ವೃಕ್ಷವು ಮರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಮರತೇಬಿಟ್ಟೆ. ನಡೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.)

ವಿದೂ—(ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೇ, ಇದೇ ಆ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯಲ್ಲವೆ ?
ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವನು.)

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರ, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಏನೋ ಮಾತಾಡುವಂತಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರುವರು.)

ವಿದೂ—(ಕಯ್ಯಿಂದಲಾಡಿಸುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೇ, ಇದೇ ಆ ಚಂದ್ರ
ಕಾಂತಶಿಲೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲವೆ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಮಿತ್ರನೇ, ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

(ಎಂದು ಬೆರಲಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾ)

ವೃತ್ತಂ || ಎಡಗಯ್ಯೆಂದಳಿರೊಳ್ಳೈತ್ತವದನಂ ಚೆಲ್ವಾಗೆಬಿಂಬಾಧರಂ | ನಿಡುಸು
ಯ್ಯಿಂಕಳೆಗುಂದೆ ಚಿತ್ತದಿರವುಂ ಮೆಯ್ದೊರೆತಾಮೈಲ್ಲನಾ || ಕಡುವುರ್ವಂ
ಕುಣಿದಾಡೆ ಮಾನಸದಿಕಾಯ್ಪೇರುತ್ತಳಲ್ಪಾಕೆಯಂ | ತಡೆಗೈದೈದಿದನಾಂ
ಎಲೋಕಿಸಿದೆ ನೀಚಂದ್ರಾಶ್ಮದೋಳಪ್ರೀತಿಯಿಂ ||೨೪||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಮಲಯವತಿ—(ಯೋಚಿಸಿ) ಈಗ ಈತನು ಯಾವಸ್ತ್ರೀಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಸನ
ಪಡುತ್ತಿರಬಹುದು ?

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರ, ನಾವು ರಕ್ತಾಶೋಕವೃಕ್ಷದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆತನು ಕಾಣಿಸುವನೇ ಹೊರತು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ
ನಾವು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಲಯವತಿ—ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈತನು
ಪ್ರಣಯಕುಸಿತವಾದ ಜನವನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುವುದಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವೇನು ?

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರ, ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಸಂದೇಹಪಡುವೆ ? ಸ್ವಲ್ಪ
ತಾಳು. ಪುನಃ ಇವರಾಡುವ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ವಿದೂಷಕ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈತನಿಗೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬಹು
ಏನೋದನಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಇರಲಿ, ಈತನಿಗೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿರುವ

ಅನುರಾಗವನ್ನೇ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿಸುವೆನು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೆ, ಆಕೆಯು ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆನೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ. ಆಗ ಅವಳೊಡನೆ ನೀನೇನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದೆಯೋ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಮಿತ್ರನೆ, ಕೇಳು.

ಕಂದ|| “ ವನಜಾಕ್ಷಿ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿ |

ವೊನಲಿಂದನಾಂದು ಸೊಬಗುವಡೆದೀಬಿದುಗಲ |

ಮಿನುಗುವ ನಿನ್ನಯ ಮುಖಜಂ |

ದ್ರನುದಯದಿನಾಡೆಕರಗುವಂತೆ ವೊಲೆಸೆಗುಂ || ”

||೨೫||

(ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿ.)

ಮಲಯವತಿ—(ಕೋಪದಿಂದ) ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೇಳತಕ್ಕ ಭಾಗವು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. (ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುಸುತ್ತು) ಹೋಗೋಣ.

ಚತುರಿಕೆ—(ಮಲಯವತಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಎಲೆ ಮಲಯವತಿ, ಹಾಗಲ್ಲ, ಕೇಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾತನು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದುಕೊಂಡಿರೋಣ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ— ಮಿತ್ರನೆ, ಈಗಲೂ ಆ ಸುಂದರಿಯು ಈ ಚಂದ್ರಕಾಂಠ ಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ಆಕೆಯ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನಾದರೂ ಬರೆದು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ಮಣಿ ಶಿಲೆಯ ಚೂರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ವಿದೂಷಕ—ಅಪ್ಪಣೆ, (ಎಂದು ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಬಂದು) ಅಯ್ಯಾ ! ನೀನಾಧರೋ ಮಣಿಶಿಲೆಯೊಂದನ್ನು ತರುವಂತೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನಾನಾದರೋ ಐದು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನೂ ತಂದಿರುವೆನು. ತೆಗೆದುಕೊ. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆ.

(ಎಂದು ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಡುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಮಿತ್ರನೆ, ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ. (ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ರೋಮಾಂಜದಿಂದ) ಷವನೆ, ನೋಡು ನೋಡು.

ಕಂದ|| ಸುಂದರಬಿಂಬಕಳಾಧರ |

ಮೆಂದೆನಿಸುತೆ ನಯನಸುಖದಮಿನಿಯಳಮೊಗದೀ ||

ಯೊಂದುಂಗಿರೆಯುಂಮೋದಮ |

ನೊಂದಿಸುಗುಂಪ್ರಥಮದೃಷ್ಟ ಶಶಿರೇಖೆಯವೋಲ್ ||೨೬||

ವಿದೂಷಕ—(ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿ)—ಆಯ್ಯಾ, ಆಕೆಯು ಕಣ್ಣೆ ದಿರಿ

ಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೀನು ಬರೆದಿರುವೆಯಲ್ಲ. ಇದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮುಗುಳುನಗೆನಗುತ್ತಾ) ಮಿತ್ರನೇ,

ಕಂದ|| ನಿರುಕಿಸಿಬಿಂಬಮನಿದಿರೋಳ್ |

ಬರೆವಂತಿರೆ ಚಿತ್ರಕಾರನನ್ನೀಬಗೆಯೋಳ್ ||

ನಿರಿಸರ್ಪಳನಡಿಗಡಿಗಂ |

ನೆರೆನೋಡುತೆ ಬರೆವೆನಿದರೊಳೇನಾಶ್ಚರ್ಯಂ ||೨೭||

ಮಲಯವತಿ—(ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ) ಜತುರಿಕೆ, ಇನ್ನೇನು, ಇವರಾಡುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದುಹೋದುವಲ್ಲ. ನಡೆ ಹೋಗಿ ಮಿತ್ರಾವಸುವನ್ನೇ ನೋಡೋಣ.

ಜತುರಿಕೆ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದಿಂದ) ಆಯ್ಯೋ, ಕಷ್ಟ, ಕಷ್ಟ. ಈಕೆ ಯಾಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಆಶೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತೋರುವದು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ಆಗಲೇ ಮನೋಹರಿಕೆಯು ಮಿತ್ರಾವಸುವಿನ ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಹೋದಳಲ್ಲವೇ? ಒಂದುವೇಳೆ ಆತನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬರಬಾರದು.

ಮಿತ್ರಾವಸು (ಒಂದು)—“ ಎಲೈ ಮಿತ್ರಾವಸುವೆ, ಯುವರಾಜನಾದ ಜೀಮೂತ ವಾಹನನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಡುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ವರನು ಅತಿಯೋಗ್ಯ ನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವತ್ಸೆಯಾದ ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡು” ಎಂದು ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ವಿಶ್ವಾವಸುಮಹಾರಾಜನು ನನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಧುವನು. ನನಗಾದರೋ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರೇಮವಿರುವುದರಿಂದ ಏನೋ ಒಂದು ಕಳವಳವುಂಟಾಗಿರುವದು. ಯಾತಕ್ಕೆಂದರೆ,

ವೃತ್ತಂ|| ಖ್ಯಾತಂವಿದ್ಯಾಧರೋರ್ವಿಫೇಪತಿಕುಲತಿಲಕಂ ಸುಂದರಂಶೌರ್ಯಧೈರೋ |

ಪೇತಂವಿದ್ಯಾವಿನೀತಂ ಸುಮತಿವಿಲಸಿತಂ ಸಜ್ಜನಾಸ್ತಂ ವಯಸ್ಕಂ ||

ಈತಂಗೀಯಲ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದರಯನೊಸೆವೆಂತಾದೊಡಂ ಚಾಗದೊಳ್ಳಂ |
ಪ್ರೀತಂಕೇಳ್ವರ್ಗೆ ನೈಜಾಸುಗಳುಮನೊಲವಿಂದೀವನೆಂದಂಜುತಿರ್ಪೆಂ||೨೮||
ಈಗ ಆ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಗೌರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದನಲತಾಗೃಹದೊ
ಳಗೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ತಿಳಿಯಿತು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಚಂದನ
ಲತಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವೆನು.

(ಎಂದು ಚಂದನಲತಾಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ವಿದೂಷಕ—(ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೆ, ಇದೋನೋಡು.
ಸಿದ್ಧಯುವರಾಜನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸುವು ಈ ಕಡೆಯೇ ಬರುವಹಾಗಿದೆ. ಆತನೆಲ್ಲಾ
ದರೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟಾನು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಾಳೆಲೆಯಿಂ
ದಾದರೂ ಮರೆಮಾಡು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಬಾಳೆಲೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮರೆಮಾಡುವನು.)

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಅಯ್ಯಾ, ಯುವರಾಜನೆ, ಮಿತ್ರಾ
ವಸುವು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ನೋಡಿ) ಮಿತ್ರಾವಸುವೇ, ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಬಂದೆ
ಯಾ ? ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೋ.

ಚತುರಿಕೆ—ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರ, ನಿಮ್ಮಣ್ಣನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸು ಬಂದನಲ್ಲವೆ ?

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೆ, ನನಗೆ ಬಹು ಸಂತೋಷ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರಾವಸುವೆ, ಸಿದ್ಧರಾಜನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸು
ಮಹಾರಾಜನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವನೇ ?

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಅಯ್ಯಾ, ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವನು. ಈಗ ಆತನಾಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ
ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಆತನಾಜ್ಞೆಯೇನು ?

ಮಲಯವತಿ—ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಏನೋ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವನಂತೆ ;
ಕೇಳುವೆನು.

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಅಯ್ಯಾ ಕೇಳು. 'ನನಗೆ ಮಲಯವತಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ
ಮಗಳಿರುವಳು. ಆಕೆಯು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧವಂಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಪದಕವಾಗಿರುವಳು.
ಅವಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಾಡುವೆನು. ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ನಮ್ಮ
ತಂದೆಯು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವನು.

ಜತುರಿಕೆ—(ನಕ್ಕು) ಎಲೆ ಮಲಯವತಿ, ಕೇಳಿದೆಯೊ ?

ಮಲಯವತಿ—(ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಾ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು) ಎಲೆ ಜತುರಿಕೆ, ಈತನು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆಯಾ ?

ಜೇಮೂತವಾಹನ—(ಕೈಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು) ಮಿತ್ರನೇ, ನಾನು ಬಹು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದೆ.

ವಿದೂಷಕ—(ಕೈಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು) ಮಿತ್ರನೇ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆಕೆಯ ಲ್ಲದ್ದೆ ಬೇರೆ ಯಾವಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಈತನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿಬಿಡು.

ಮಲಯವತಿ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ) ಎಲಾ ನೀಚ, ಇದು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ತಿಳಿಯದು ?

ಜೇಮೂತವಾಹನ—ಆಯ್ಯಾ, ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಳಿ ಸಲು ಯಾರಿಗೆತಾನೇ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ? ಆದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವುದು ಬಹು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಕೆಯನ್ನು ಅನುರಾಗಿರುವುದಂದರೆ ಅಸಾಧ್ಯ.

ಮಲಯವತಿ—(ಮೂರ್ಛಹೋದಂತೆ ನಟಿಸುವಳು.)

ಜತುರಿಕೆ — ಎಲೆ ಮಲಯವತಿ, ಸಂತೈಸಿಕೊ, ಸಂತೈಸಿಕೊ.

ವಿದೂಷಕ—ಆಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರಾವಸುವೆ, ಈತನು ಪರಾಧೀನನಲ್ಲವೆ ? ಇವನೊಡನೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಫಲವೇನು ? ಇವರ ತಂದೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡು.

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಇವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜ. ಈತನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗಿ ಹೇಳಲಾರನು. ಆತನೂ ಈ ಗೌರವಾನ್ವಿತವಾದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಈತನೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು.

ಮಲಯವತಿ — (ಸಂತೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಪ್ರಕಾಶಂ) ಆಯ್ಯಾ ಜೇಮೂತವಾಹನ, ನಾವು ಇಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ ನಮಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಳಿದವನೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆನು.

ಮಲಯವತಿ—(ಕೋಪದಿಂದ ನಕ್ಕು) ಇದೇನು, ಇವನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪುನಃ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವನು.

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಹೊರಟುಹೋಗುವನು.)

ಮಲಯವತಿ—(ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ದುರದೃಷ್ಟವೆಂಬ ಕಳಂಕದಿಂದ ಮಲಿನವಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ದುಃಖಭಾಜನವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ನನ್ನ ಶರೀರದಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಈ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಇರುವಂತಿಗಿಯ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕೊರಲಿಗೆ ಉರುಲುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವೆನು. ಇದೇ ನಿಶ್ಚಯ, (ಪ್ರಕಾಶಂ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ) ಎಲೆ ಚತುರಿಕೆ, ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸುವು ದೂರವಾಗಿಹೋದನೋ, ಇನ್ನೂ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವನೋ ನೋಡು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ನಾನೂ ಈ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರುವೆನು.

ಚತುರಿಕೆ—ಅಪ್ಪಣೆ, (ಎಂದು ಎರಡುಮೂರಡಿ ಇಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿ) ಆಹಾ ! ಈಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿದಂತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದು ಇವಳೇನುಮಾಡುವಳೋ ನೋಡುವೆನು.

ಮಲಯವತಿ—(ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯೂ ನೋಡಿ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ) ಭಗವತಿ, ಗೌರಿ, ಈ ಜನ್ಮದೊಳಗಂತೂ ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ನನಗೆ ಈ ವಿಧವಾದ ದುಃಖವುಂಟಾಗದಹಾಗೆ ಮಾಡು (ಎಂದು ಕೊರಲಿಗೆ ಪಾಶವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಚತುರಿಕೆ—(ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಅಯ್ಯೋ, ಇನ್ನೇನುಗತಿ. ಈ ರಾಜ್ಞಪುತ್ರಿಯು ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತಿರುವಳಲ್ಲ ! ಯಾರಾದರೂ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಾರದೇ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಂದು) ಆಕೆಯೆಲ್ಲಿ ? ಆಕೆಯೆಲ್ಲಿ ?

ಚತುರಿಕೆ—ಇದೋ ಈ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗಿರುವಳು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ವಿಸಾದದಿಂದಲೂ, ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ) ಓಹೋ, ಇದೇನು, ನನ್ನ ಅನುರಾಗಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ಆಕೆಯೇ ಈಕೆ.

(ಎಂದು ಮಲಯವತಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲತಾಪಾಶವನ್ನು ಕಿತ್ತು)

ವೃತ್ತ|| ಮುಗುದೆ ಬಿಡುಬಿಡೇಕೀಸಾಹಸಂ ಬೇಗದಿಂದಂ | ತೆಗೆತೆಗೆ ಚಿಗುರ್ಗಯ್ಯಂ
ಬಳ್ಳಿಯಿಂ ಕೋಮಲಾಂಗೀ || ಮಿಗೆಕರಮಿದು ಪೂವಂಕೊಯ್ದೊಡಂ
ನೋವುದೆಂದಾಂ | ಬಗೆಯುತಮಿರೆ ನೇಣಂ ತಾಳಲೇಂ ನೋಯದೇ ಪೇಳ್||

ಮಲಯವತಿ—(ಭಯದಿಂದ) ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ, ಯಾರೀತನು ? (ಎಂದು
ಕೋಪದಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ) ಬಿಡುಬಿಡು, ನನ್ನ
ಕೈಯನ್ನು. ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ನೀನು ಯಾರು ? ಏನು, ಪ್ರಾಣ
ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಂದ|| ಸರಸಿಜಲೋಚನೆ ಮುಕ್ತಾ |

ಸರಯೋಗ್ಯಮಿದೆಂದು ತಿಳಿಯದಿನಿಸುಂ ಸಿನ್ನೀ ||

ಕೊರಲೊಳ್ ನೇಣನಮರ್ಜುತೆ |

ಪಿರಿವಪರಾಧಮನೆಗೆಯ್ದ ಕರಮಂ ಬಿಡೆ ನಾಂ ||

||೩೦||

ವಿದೂಷಕ—ಪೂಜ್ಯಳೇ, ನಿನ್ನೀಸಬಿಯು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಉದ್ದೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಜತುರಿಕೆ—ನಿನ್ನೀ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನೇ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಇವಳು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಾರಣ
ವೆಂದರೇನು ? ನನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ.

ವಿದೂಷಕ—ಪೂಜ್ಯಳೇ, ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಜತುರಿಕೆ—(ಸಾಧಿಸ್ಪ್ರಾಯವಾಗಿ) ಅಯ್ಯಾ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರ
ನಾದ ಈತನು ಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೃದಯವಲ್ಲಭೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿ
ಮೀರಿದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು ಇವಳ ಅಣ್ಣನಾದ ವಿಶ್ವಾಸವು ಇವಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿ
ಸೆಂದು ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಆತನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ನಾನು ಈಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸು
ವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳಿದನು. ಅದರಿಂದ ಈಕೆಯು ಭಗ್ನ ಮನೋರಥಳಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ
ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ದೋಗಿಸಿದಳು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಏನು ! ಈಕೆಯೇ ಆ
ವಿಶ್ವಾಸವನಿವನ ಮಗಳಾದ ಮಲಯವತಿಯೇ ? ಚಂದ್ರರೇಖೆಯು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ
ಇನ್ನೆಲ್ಲಿತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನಿಂದ ನಾನೇ ಮೋಸಹೋದೆ.

ವಿದೂಷಕ—ಪೂಜ್ಯಳೇ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಂದ ಅಪರಾಧವೇನೂ
ಇಲ್ಲ. ಅಥವಾ ನೀನು ಈತನಿಗೆ ಪರಿಚಿತೆಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಶಿಲಾ
ತಲವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ನೋಡು, ನೋಡು.

ಮಲಯವತಿ—(ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಎಳೆಯುವಳು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಾ) ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಹೃದಯವಲ್ಲಭಿಯನ್ನು ನೀನು ನೋಡುವವರೆಗೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡುವರು.)

ವಿದೂಷಕ—(ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಳೆಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು) ಪೂಜ್ಯಳೇ, ಈತನ ಹೃದಯವಲ್ಲಭಿಯನ್ನು ನೋಡು.

ಮಲಯವತಿ—(ನೋಡಿ ಕೈಮರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಾ) ಚತುರಿಕೆ, ಈ ಚಿತ್ರವು ನನ್ನಂತೆಯೇ ಇದೆ.

ಚತುರಿಕೆ—(ಚಿತ್ರಪಠವನ್ನೂ ಮಲಯವತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ನಿನ್ನ ಆಕಾರಕ್ಕೂ ಈ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ತಿಳಿಯದೆ ಈ ಚಿತ್ರವು ನನ್ನಂತೆಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಮಣಿಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿರುವೆಯೋ ಅಥವಾ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಯಾರಾದರೂ ಬರೆದಿರುವರೋ ಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಮಲಯವತಿ—(ನಕ್ಕು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈತನು ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೆಟ್ಟವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ವಿದೂಷಕ—ಪೂಜ್ಯಳೇ, ನಿನಗೆ ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹವಾಯಿತು. (ಎಂದುಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಕುರಿತು) ಆಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೇ, ಇನ್ನು ಇವಳ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಈಕಡೆಯೇ ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬಳು ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಳು.

(ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಕೈಬಿಡುವನು)

ಮನೋಹರಿಕೆ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಎಲೆ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನೀನೇ ಪುಣ್ಯವತಿ. ಯುವರಾಜನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ವಿದೂಷಕ—(ಕುಣಿಯುತ್ತಾ) ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನ ಮನೋರಥವು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಅಥವಾ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ. ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಮಲಯವತಿಯ, ಅಥವಾ ಇವರಿಬ್ಬರದೂ ಅಲ್ಲ. (ಭೋಜನವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನನ್ನ.

ಮನೋಹರಿಕೆ—(ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಎಲೆ ಮಲಯವತಿ, ಈಗಲೇ ನಿನಗೆ ಮದುವೆಯಂತೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೆಂದು ಯುವರಾಜನಾದ ವಿಶ್ವಾವಸುವು ನನಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ನಡೆ, ಹೋಗೋಣ.

ವಿದೂಷಕ—ಎಲೆ ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳೆ, ನೀನು ಇವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದೋ ?

ಮನೋಹರಿಕೆ—ಎಲಾ ದುರಾಶನೆ, ತ್ವರೆಪಡಬೇಡ, ತ್ವರೆಪಡಬೇಡ. ನಿಮಗೂ ಮಂಗಳಸ್ನಾನದ ವೇಳೆಯು ಸಮಾಪಿಸಿರುವುದು.

(ಮಲಯವತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಜೀಮೂತವಾಹನ ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು.)

ವೈತಾಳಿಕ—(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ವೃತ್ತಂ|| ಮಳಯಂ ಮೇರುವಿನಂತೆ ಗಂದವುಡಿಯಿಂ ಪೊಂಬಣ್ಣಮಂಬೀರುತಾ |
 ಗಳೆ ಸಿಂದುರದೆ ಮುಂಬಗಲ್ವಿಸಿಲವೋಲ್ ಕೆಂಬಣ್ಣಮಂತೋರೆ ಕ ||
 ಣ್ಣೊಳೆ ಸಂಗೀತದೊಳೋಪರಂದಿಗೆಸರಂ ಚಕ್ರೇಶ್ವರಾ ಸಿದ್ಧಮಂ | ಡಳವಿಂ
 ನಿನ್ನ ವಿವಾಹಮಜ್ಜನದ ಪೊಟ್ಟಿ ತಂದುದಂ ಸೂಚಿಕುಂ ||೩೧||

ವಿದೂಷಕ—(ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ) ವಿಶ್ವನೇ, ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಈ ಮಂಗಳಸ್ನಾನವು ಲಭಿಸಿತು.

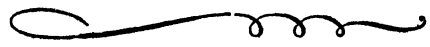
ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ವಿಶ್ವನೇ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವಿನ್ನೇ ತಕ್ಕ ಇಲ್ಲಿರೋಣ? ನಡೆ ನಮ್ಮ ಮಾತಾಸಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ನಾನಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

ಕಂದ|| ಸಾರಾಸುರಾಗವಂಶನ |

ಯೋರೂಪದೊಳೊಂದೆನಿಪ್ಪ ಕೆಲಬರೆ ಧನ್ಯ ||
 ಗೋರ್ವರೋರ್ವರನೋಟದೊಳೊಗೆ |
 ದೀರಿತಿಯ ಸಂಗಮವ್ಪುದೆಂದಾಂ ತಿಳವೆಂ || ||೩೨||

(ಎಂದೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರು.)

ದ್ವಿತೀಯಾಂಕಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ತೃ ತೀ ಯಾಂ ಕಂ .

(ಅನಂತರ ವಿಟನು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಚೇಟನೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ)

ಕಂದ|| ಎಡೆವಿಡದೆ ಮಧ್ಯರಸಮಂ |

ಕುಡಿವಾಬಲದೇವನುಂ ವಿಯುಕ್ತರನೆಂದುಂ ||

ಮಡದಿಯರೊಳ್ಕೂಡಿಪ ಪೆ |

ಣ್ಣಡೆಯನುಮವನಿಳಿಯೊಳರ್ಪರಿವರ್ಗಳೆ ದೇವರ್

|| ೩೩ ||

ಆಹಾ ಶೇಖರಕನಾದ ನನ್ನ ಬಾಳು ಸಫಲವಾದುದಲ್ಲವೆ ?

ಕಂದ|| ಕಾದಲೆಯನೆರ್ದೆಯೊಳೊರಗಿಸಿ |

ನೈದಿಲ್ವಾಗಂಪಿನೆನೆವ ಮಧ್ಯಮನೀಂಟು ||

ತ್ತಾದರದೆ ಮಲರ್ಗಲಂ ಮುಡಿ |

ದಾದಂಬಿನದಿಸುವನಾನೆ ಧನ್ಯಂ ನೆಲದೊಳೆ

|| ೩೪ ||

(ಎಂದು ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ಚಾರಿ) ಎಲೋ ಯಾರೋ ನನ್ನನ್ನು ನೂಕುವರು ?

(ನಕ್ಕು) ನವಮಾಲಿಕೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಚೇಟ—ಸ್ವಾಮಿ ಆಕೆಯನ್ನೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ !

ವಿಟ—(ಕೋಪದಿಂದ) ನೆನ್ನೆ ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ, ರಾಜವೃತ್ತಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಯ ವಿವಾಹವು ನೆರವೇರಿತು. ಬೆಳಗಾದರೂ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಅಥವಾ ಈಗ ಬೆಳೆದ ಮಲಯವತೀ ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯರೊಡನೆ ಈ ಕುಸು ಮಾಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಾನಸೌಖ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದೂಹಿಸುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ, ಒಂದುವೇಳೆ, ಆ ನವಮಾಲಿಕೆಯು ನನ್ನನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದು. ಆದಕಾರಣ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಒಳ್ಳೆದು. ನವಮಾಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಶೇಖರಕನಿದ್ದು ಫಲವೇನು ?

(ಎಂದು ಅಡಿಗಡೆಗೂ ಜಾರುತ್ತಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವನು.)

ಚೇಟ—ಸ್ವಾಮಿ ಇದೇ ಆ ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನ. ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ.

ವಿಟ—(ಚೇಟನೊಡನೆ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ವಿದೂಷಕ—(ಹೆಗಲಿನಮೇಲೆ ವಸ್ತ್ರಯುಗಳವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರುವನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ಈಗತಾನೇ ತಿಳಿಯಬಂತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೂ ಈ ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ) ಓಹೋ ಇದೇನು! ಆಗಲೇ ಆ ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನವು ಸಿಕ್ಕಿತು! (ಎಂದು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಭ್ರಮರಬಾಧೆಯನ್ನು ನಟಿಸಿ) ಈ ದುಷ್ಟಮಧುಪಗಳು ನನ್ನ ಇದಿರಾಗಿಯೇ ಓಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು (ಎಂದು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಮೂಸಿನೋಡಿಕೊಂಡು) ಸರಿ ಸರಿ, ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಅಳಿಯನ ಸಂಗಡ ಬಂದ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ಮಲಯವತಿಯ ಬಂಧುಗಳು ನನಗೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದು ಸಂತಾನಕ ಪುಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮುಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಆ ಅತ್ಯಾದರವು ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿತು. ಈಗ ನಾನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಅಥವಾ ಮಲಯವತಿಯ ಸಮಾಪದಿಂದ ತಂದಿರುವ ಈ ರಕ್ತಾಂಶುಕ ಯುಗಳದಿಂದಲೇ ಹೆಗ್ಗಿಸಿನ ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು. ಈ ದುಷ್ಟಮಧುಪಗಳು ನನ್ನನ್ನೇನುಮಾಡುವುವೋ ನೋಡುವೆನು.

(ಎಂದು ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುವನು.)

ವಿಟ—(ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಎಲೋ ಚೇಟ (ಬೆರಲಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ನಕ್ಕು) ಈ ನವಮಾಲಿಕೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿ ಬಂದನೆಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಳು ; ಆದುದರಿಂದ ಈಕೆಯನ್ನು ಕಂಠಾಲಿಂಗನಮಾಡಿ ಸಂತ್ಯೆಸುವೆನು (ಎಂದು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ವಿದೂಷಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಂಠಾಲಿಂಗನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಂಬುಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.)

ವಿದೂಷಕ—(ಮದ್ಯದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮೂಗನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ) ಇದೇನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಧುಪಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಧುಪನಿಗೇ ತುತ್ತಾಗಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ !

ವಿಟ—ಓಹೋ ಇದೇನು ! ಈಕೆಯು ಕೋಪದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. (ಎಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿದೂಷಕನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು) ನವಮಾಲಿಕೇ, ಮನ್ನಿಸುಮನ್ನಿಸು.

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ಬಂದು) “ ಎಲೆ ನವಮಾಲಿಕೆ, ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವನಪಾಲಿಕೆಯಾದ ಪಲ್ಲವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಯುವರಾಜನಾದ ಜೀಮೂತ ವಾಹನನು ಮಲಯವತೀ ಸಮೀತನಾಗಿ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರುವನಾದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತಮಾಲವೀಧಿಕೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಬಾ ” ಎಂದು ಮಲಯವತಿಯ ತಾಯಿಯು ನನಗೆ ನೇಮಿಸಿದ್ದಳು. ನಾನೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದುದಾಯಿತು. ಅದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಕಾಣದೆ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿರುವ ಶೇಖರಕನು ಎಲ್ಲಿರುವನೋ ಹುಡುಕುವೆನು. (ಎಂದು ನೋಡಿ ಕೋಪದಿಂದ) ಈ ಶೇಖರಕನು ಬೇರೆ ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಿರುವನು.

ಎಟ-—ಕಂದ|| ಹರಿಹರಸಿತಾಮಹರ್ಷಿಗಳ |

ಚರಣಕ್ಕಂಮಣಿಯದನಿತುಕೊವ್ವಿಫ್ಪಿಫೇಶೇ ||

ಖರಕಂನಿನ್ನಡಿವಾರೆ |

ಗೆರಗಿದೊಡಂಮುಳಿಸಿದೇಕೆನವಮಾಲಿಕೆಪೇಳೆ

||೩೩||

ವಿದೂಷಕ—ಎಲೋ ತೊತ್ತಿನನುಗನೆ, ಮದ್ಯಪಾಯಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ನವಮಾಲಿಕೆ ಏಕೆ ಬಂದಾಳು ?

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ನೋಡಿ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ) ಮದಪರವಶನಾದ ಶೇಖರಕನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಆರ್ಯಮೈತ್ರೇಯನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಕಾಣೆ. ಇರಲಿ ಕಪಟಕೋಪದಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವೆನು.

ಚೇಟ—(ಶೇಖರಕನನ್ನು ಕೈಯಿಂದಲಾಡಿಸುತ್ತಾ) ಸ್ವಾಮಿ, ಈಕೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ. ಈಕೆಯು ನವಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲ. ಕೋಪಗೊಂಡು ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಈಕೆಯಲ್ಲವೆ ನವಮಾಲಿಕೆ !

ನವಮಾಲಿಕೆ—ಶೇಖರಕನೆ ! ನೀನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಈಕೆಯನ್ನು ಸಂತ್ಸೈಸುತ್ತಿದ್ದೆ ?

ವಿದೂಷಕ—(ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು) ನಾನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಗಳ ಮಗನೆಂದು.

ಎಟ—(ನೋಡಿ) ಎಲೋ ! ವೃದ್ಧಮರ್ಕಟ ! ಏನು ಶೇಖರಕನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವೆಯೋ ? (ಎಂದು ಚೇಟನನ್ನು ಕುರಿತು) ಎಲೋ ಚೇಟ ! ನಾನು ನವಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಬರುವವರೆಗೂ ಇವನನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ.

ಚೇಟ—ಅಪ್ಪಣೆ.

ವಿಟ—(ವಿದೂಷಕನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನವಮಾಲಿಕೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು) ನವ ಮಾಲಿಕೆ, ಮನ್ನಿಸು ಮನ್ನಿಸು.

ವಿದೂಷಕ—ನಾನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯ (ಎಂದು ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವನು.)

ಜೇಟ—(ವಿದೂಷಕನ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆದಂ ಕಿತ್ತುಹೋಗುವುದು.)

ಜೇಟ—ಎಲೋ ! ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಕೋತಿ, ಎಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯೋಗುವೆ ? (ಎಂದು ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಯುವನು.)

ವಿದೂಷಕ—ವೂಚ್ಯುಳಿ, ನವಮಾಲಿಕೆ ; ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸು.

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ನಕ್ಕು) ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಆಡ್ಡಬಿದ್ದರೆ ಬಿಡಿಸುವೆನು.

ವಿದೂಷಕ—(ಕೋಪದಿಂದ) ಏನು ? ನಾನು ರಾಜಮಿತ್ರನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳಬೇಕೋ ? ಎಲೆ, ತೊತ್ತಿನಮಗಳೆ :

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ಬೆರಲಿಂದ ಹೆದರಿಸುತ್ತಾ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ) ಇರಲಿ. ಈಗ ನೀನೇ ಬಂದು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. (ಎಂದು ಶೇಖರಕನನ್ನು ಕುರಿತು) ಶೇಖರಕನೇ, ಏಳು ! ಏಳು. ನಿನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿರುವೆನು. (ಎಂದು ಕಂಠಾಲಿಂಗನನಾಡಿ ಹುಬ್ಬಿನ ಸನ್ನೆಯಿಂದ) ಇವನು ಅಳಿಯನ ಚತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಗೆಳೆಯನು. ನೀನು ಈತನನ್ನು ನೋಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸದೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಆ ವೃತ್ತಾಂತವೇನಾದರೂ ವಿಶ್ವಾಸವು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಂದರೆ, ಆತನು ಕೋಪವಾಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಈತನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಹುಮಾನಿಸು.

ವಿಟ—ಅಪ್ಪಣೆ (ಎಂದು ವಿದೂಷಕನನ್ನು ಕಂಠಾಲಿಂಗನ ಮಾಡಿ) ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಅಳಿಯನ ಸಂಗಡ ಬಂದ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಾನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದೆ. (ಎಂದವನನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ) ಅಥವಾ, ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ಮೃತಿಯಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದೆ. (ಎಂದುಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸಿಂಬಿಮಾಡಿ ಪೀಠವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು) ಅಯ್ಯಾ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೋ (ಎಂದು ಕೂರಿಸುವನು.)

ವಿದೂಷಕ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಮಧ್ಯದ ವೇಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿದಿರುವಂತಿದೆ. (ಎಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಎಟ—ನವಮಾಲಿಕೆ, ನಿನಗೂ ಈತನಿಗೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುಮಾನಿಸ ಬೇಕೆಂದಿರುವೆನಾದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಇವನ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊ.

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ನಕ್ಕು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಎಟ—ಎಲೋ! ಜೇಟ, ಒಳ್ಳೆ ಮದ್ಯವನ್ನು ಈ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ತುಂಬು.

ಜೇಟ—(ಮದ್ಯವನ್ನು ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ತುಂಬುವನು.)

ಎಟ—(ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೂವನ್ನು ಆ ಬಟ್ಟಲಿನ ಸಡುವೆ ಇಟ್ಟು ಮಣ ಕಾಲೂರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ನವಮಾಲಿಕೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ) ನವಮಾಲಿಕೆ, ಇದನ್ನು ಕುಡಿದುಕೊಡು.

ನವಮಾಲಿಕೆ—ಅಪ್ಪಣೆ (ಎಂದು ಕುಡಿದು ಕೊಡುವಳು.)

ಎಟ—(ವಿದೂಷಕನ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ) ನವ ಮಾಲಿಕಾ ಮುಖಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಅತಿ ರುಚಿಕರವಾದ ಈ ಮದ್ಯವನ್ನು ಶೇಖರಕನಾದ ನಾನೊಬ್ಬನು ಕುಡಿದಿರುವೆನೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇದರ ರುಚಿಯೇ ತಿಳಿಯದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕುಡಿ; ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಾನು ನಿನಗಿನ್ನೇನು ಬಹು ಮಾನಿಸಲಿ ?

ವಿದೂಷಕ—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಮುಗಳನಿಗೆ ನಕ್ಕು) ಅಯ್ಯಾ, ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲವೆ ?

ಎಟ—ಓಹೋ! ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋ? ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಜನಿವಾರವೆಲ್ಲಿ ?

ವಿದೂಷಕ—ಈ ಜೇಟನು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯುವಾಗ ಅದು ಕಿತ್ತುಹೋ ಯಿತು.

ನವಮಾಲಿಕೆ —(ನಕ್ಕು) ಆದರೆ ವೇದಾಕ್ಷರಗಳನ್ನಾದರೂ ಹೇಳು.

ವಿದೂಷಕ—ವೂಜ್ಯಳೆ, ನಿನ್ನ ಮದ್ಯಗಂಧದಿಂದ ನನಗೆ ವೇದಾಕ್ಷರಗಳೂ ಮರೆತುಹೋದುವು. ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಜಗಳವಾಡಿ ಫಲವೇನು ? ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವೆನು.

(ಎಂದು ನವಮಾಲಿಕೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.)

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ಕೈಗಳಿಂದ ತಡೆದು) ಆರ್ಯನೆ, ಬೇಡ ಬೇಡ. (ಶೇಖರಕನನ್ನು ಕುರಿತು) ಶೇಖರಕನೆ, ಇವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲವೆ ? (ಎಂದು ವಿದೂಷಕನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಅಯ್ಯಾ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು; ಕೋಪಮಾಡಬೇಡ. ನೀನು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದೆವು.

ಎಟ- (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ನಾನೂ ಇವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವೆನು. (ಎಂದು ಅವನಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು) ಅಯ್ಯಾ, ಮದಸದವಶನಾದ ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ನಾನು ನಮಾಲಿಕೆಯೊಡನೆ ಪಾಸಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವೆನು.

ವಿದೂಷಕ—ಅಯ್ಯಾ, ಮನ್ನಿಸಿಯೇ ಇರುವೆನು. ನಾನೂ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು.

ನವಮಾಲಿಕೆ—(ಎಟ ಚೇಟರೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು.)

ವಿದೂಷಕ—ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅಕಾಲವೃತ್ಯುವು ತೊಲಗಿತು. ಈಗ ಮಧ್ಯಪಾಯಿಗಳ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ದೂಷಿತನಾದ ನಾನು ಈ ಸರೋವರಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವೆನು. (ಎಂದು ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ತೆರೆಗಿರಿದ ರಾಗಿ ನೋಡಿ) ಓಹೋ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನು ರತಿಗೆ ಸಮಾನಳಾದ ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈಕಡೆಗೆ ಒರುತ್ತಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೂ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು.

(ಆಲಂಕೃತನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಮಲಯವತಿ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—

ವೃತ್ತ|| ನೋಡೆನಪೋಥೆಯಾಕೆ ತಲೆವಾಗಿಸುತಿದ್ದೆ ಪಳೆವಟ್ಟುಮಾ | ತಾಡಿಸೆ ನೀಡಳುತ್ತರಮನೊಂದುಮನಸ್ವಲೊಡನೆಡುಂಗುವಳೆ || ನಾಡೆಮೊಗಂದಿರುಂಗಿಸುತೆ ಪಾಸಿನೊಳೊಪ್ಪುವಳಾಳಿಪೋಗೆ ತಾಂ | ಕೂಡೆಸಡಿಲ್ದವೋಪಳೆ ನೆಗೀತೆರದಿಂದಮುಮೊಲೈಯೊಂದಿಪಳೆ ||

(ಎಂದು ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ)

ವೃತ್ತ|| ನುಡಿಗೊಂದುಂಪಡಿವಾತುಮಂಕುಡದೆಹುಂಕಾರಂಗಳಿಂಮಾನಮಂ | ಬಿಡದಿ ದೆಂದವವಪ್ಪಿಯಂತುರಿವಬೆಟ್ಟಿಂಗಳ್ಗೆಳೊಳ್ಳೆಹಮಂ || ಸುಡುತಿದ್ದೆಂ ಪಲವಾನಿರುಳ್ವಗಲನಾನ್ನೈಕಾಗ್ರ್ಯದಿಂ ಚಾನಮಂ | ಪಡೆದಿದ್ದೆಂಪ್ರಿಯಿತತ್ತ ಪಃಫಲದೆ ನಿನ್ನಾಸ್ಯಾಬ್ಬಮಂಕಂಡಪಂ || ||೩೩||

ಮಲಯವತಿ—(ಕೈಮರೆಮಾಡಿ) ಎಲೆ! ಈತನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮನೋಹರನಾಗಿಲ್ಲ; ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ನಿವುಣನು.

ಚತುರಕೆ—ಎಲೆ! ಮಲಯವತಿ, ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ನಿಜವೇ ಸರಿ. ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ನಿವುಣನೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ! ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಎಲೆ! ಚತುರಿಕೆ, ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸು.

ಚತುರಿಕೆ—ಆರ್ಯನೇ, ದಯೆಮಾಡಬೇಕು, ದಯೆಮಾಡಬೇಕು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಹೊರಟು ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಪ್ರಿಯಳೇ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಾ.

ವೃತ್ತ|| ಬಡನಡು ಬಟ್ಟೆಬಲಿಮ್ಮಲೆಯ ಭಾರದನೊಂದಿರೆ ಜೀರಿಹಾರಮೇಂ | ಚಡಿವನಿ
 ತಂಬದಿಂ ತೊಡೆಗಳಾಯಸಮೊಂದಿರೆ ಕಾಂಚಿಯೇಕೆಕೇ || ಸಡಿ ತೊಡೆಬಿ
 ಣ್ಣಿನಿಂ ಸೆಡೆಯೆ ನೇವುರಮೇಕೆ ನಿಜಾಂಗದಿಂ ತೊಡಂ | ಬಡೆದುಮದೇಕೆ ಸಿಂಗ
 ರಿಸಿ ನೀಂ ಶ್ರಮಮೊಂದುವೆ ಸುಂದರಾಂಗಿಯೇ ||೩೮||

ಚತುರಿಕೆ—ಆರ್ಯನೇ, ಇದೇ ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನ ; ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು, ಇಲ್ಲಾ ದರೋ;

ವೃತ್ತ|| ಪ್ರಸರಚ್ಚಾಂದನತೋಯಸೇಕದೆ ಲತಾಗೇಹಂಕುಳಕೋಡೆ ಭಾ | ವಿಸಿ ನೀ
 ದೇರ್ಗ್ಗನಾದಮೆಂದು ಬಳಯಂತ್ರಾರಾವಮಂಸೋಗೆಗಳ್ || ಒಸೆಯು
 ತ್ತಾಡೆ ಪಿಸಾಸೆಯಿಂ ಖಗಕುಲಂ ಮೇಲ್ವಾಯ್ವುದುಂ ಯಂತ್ರದಿಂ | ದೊ
 ಸದೀವಾರಿಪರಾಗಸಿಂಗೆತೆಯನಾಂತಾವಾಲಮಂತೀವುಗುಂ ||೩೯||

ವೃತ್ತ|| ಕಲರವದಿಂದೆಬಳ್ಳಿವನೇಮಾರ್ದನಿಯಂಕುಡೆ ಮೆಯ್ಯೊಳಿಪ್ಪಕ | ಮ್ಮಲವುಡಿ
 ಯಣ್ಣುಗಂದವುಡಿಯಂತಿರೆಸೌಸವವಿಯಾಯೆ ಚಿತ್ತದೊಳ್ || ನಲಿಯುತೆತನ್ನ
 ಕಾದಲೆಯರಂಚೆರಿದೀಂಟಿಮರಂದಧಾರೆಯಂ | ಮಲರುಣಿಬಂಬಲೊಪ್ಪು
 ವುದು ಪಾನಸುಖಂಬಡುಸಂತಿರೆತ್ತಲುಂ ||೪೦||

ವಿದೂಷಕ—(ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಅಯ್ಯಾ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. (ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ವೂಚ್ಯಳೇ, ನಿನಗೆ ಕ್ಷೇಮವುಂಟಾಗಲಿ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಮಿತ್ರನೇ, ಏಕಿಷ್ಟು ತಡೆಮಾಡಿದೆ ?

ವಿದೂಷಕ—ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರನೇ, ನಾನು ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟೆನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ವಿವಾಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾರ್ಥರ ಪಾನಭೂಮಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಲೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಕಾರಣ ಇಷ್ಟು ತಡವಾಯಿತು. ಈಗ ನೀನೂ ಇದನ್ನು ನೋಡು.

ಜೀಮತವಾಹನ—(ನೋಡುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ನಿಶ್ಚಯ.

ವೃತ್ತ|| ಒಡಲೊಳ್ಳಂದನದ್ವಿನಾಂತಲರ್ಧಸಂತಾಪ್ರಸೂನಂಗಳಂ | ಮುಡಿದುಂ
ಬೆಳ್ಳುಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುವನೊಳ್ಳೊಳ್ಳವಾಣಿಕ್ಯದೊ || ಳೊಡವಂತಾ
ಳ್ಳುತೆ ಕೂಡಿಸಿದ್ದಚನದಿಂ ವಿದ್ಯಾಧರ್ಮದ್ಯಮಂ | ಕುಡಿವರ್ಕಾಂತೆಯರೊ
ಲ್ವುಪೀರ್ದುಳಿದುದಂ ಶ್ರೀಚಂದನಚ್ಚಾಯೆಯೊಳ್ ||೪೧||
ಆದುದರಿಂದ ನಡೆ. ನಾವೂ ತಮಾಲವೀಧಿಕೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

(ಎಂದು ಹೊರಡುವನು.)

ವಿದೂಷಕ—ಅಯ್ಯಾ, ಇದೇ ತಮಾಲವೀಧಿಕೆಯಲ್ಲವೆ ? ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಈಕೆ
ಯ ಮುಖವು ಈ ಶರತ್ಕಾಲದ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಬಾಡಿರುವಂತಿದೆ ; ಆದುದರಿಂದ ಈ
ಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಳಿತುಕೊ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಮಿತ್ರನೇ ! ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಕಂದ|| ಅಸಿಯಳಮೊಗಮಿದು ಕದಸಿನೊ |
ಳೆಸೆವಾಬೆಳ್ಳೆಳಗಿನಿದೆಸಸಿಯಂ ಬಾಯ್ಕೀ ||
ಳೆಸಿ ಬಿಸುಪಿಂಕೆಂಪೇರುತೆ |
ಬಸಜಮುಮಂಜಯಿಸಲೀಗಳೆಳವುದು ನಿಸದಂ ||೪೨||
(ಎಂದು ಮಲಯವತಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಪ್ರಿಯೇ, ಮಲಯ
ವತಿ, ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮಲಯವತಿಯ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಾ)
ಪ್ರಿಯಳೇ, ನಾನು ಕುಸಮಾಕರೋದ್ಯಾನವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ
ಸುಮ್ಮನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಯಾಸಪಡಿಸಿದೆನು ; ಏಕೆಂದರೆ

ಕಂದ|| ಇಳಿಕೆಯಲತೆಯಂಕುಡುವು |
ವ್ವೆಳೆದಳಿರಂಪಳಿಯೆತೊಂಡೆವಣ್ಣುಟಿ ನಿನ್ನೀ ||
ತೊಳತೊಳಪ ಮೊಗಮೆನಂದನ |
ಮಳಿಕುಂತಳೆಪೆರತುವನಮದೇಂ ನಂದನಮೇ || ||೪೩||
ಚತುರಿಕೆ—(ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ವಿದೂಷಕನನ್ನು ಕುರಿತು) ಅಯ್ಯಾ,
ಮೈತ್ರೇಯನೇ, ಈತನು ಈಕೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದನಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೋ ?

ವಿದೂಷಕ—(ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ) ಚತುರಿಕೆ, ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಗರ್ವ ಪಡುವೆ ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿತಾನೇ ಸುಂದರರಿಲ್ಲವೇ ? ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿದಾರೆ ; ಆದರೆ ಒಬ್ಬರೂ ಬಣ್ಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ; ಅದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ಸರ್ಯವೇ ಕಾರಣವು.

ಚತುರಿಕೆ—(ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ) ಆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವೆನು.

ವಿದೂಷಕ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಅಷ್ಟಾದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿದೆ. ಇವನು ಪುನಃ ನನ್ನನ್ನು ಇಂಥವನು ಅಂಥವನು ಕಸಿಯಂಥವನೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಹಾಗೆ ನೀನು ದಯವಿಟ್ಟು ಬಣ್ಣಿಸಬೇಕು.

ಚತುರಿಕೆ—ಆರೈನೇ, ನೀನು ವಿವಾಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಉಪವನದೊಳಗೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಬಹಳ ಮನೋಹರನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲೂ ನೀನು ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಬಣ್ಣಿಸುವೆನು.

ವಿದೂಷಕ—ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ.

(ಎಂದು ನಿದ್ದೆಮಾಡುವವನ ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವನು.)

ಚತುರಿಕೆ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಓಹೋ ! ಈತನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾದ ಹಾಗಿದೆ ; ಇರಲಿ. ನೀಲೀರಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ತಮಾಲಪಲ್ಲವ ರಸದಿಂದ ಇವನ ಮುಖವೆಲ್ಲಾ ಕಸ್ಪಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. (ಎಂದು ಹೊಂಗೆಗೆ ಚಿಗುರನ್ನು ತಂದು ಹಿಂಡುತ್ತಿರುವಳು.)

(ಜೀಮೂತವಾಹನನೂ ಮಲಯವತಿಯೂ ವಿದೂಷಕನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಮಿತ್ರನೇ, ಈ ಚತುರಿಕೆಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬಣ್ಣಿಸುವಳಲ್ಲ. ನೀನೆಷ್ಟು ಧನ್ಯನೋ ಕಾಣೆ !

ಚತುರಿಕೆ—(ಹೊಂಗೆಗೆಚಿಗುರಿಸ ರಸವನ್ನು ವಿದೂಷಕನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಳಿದು ಕಸ್ಪಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಳು.)

ಮಲಯವತಿ—(ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ವಿದೂಷಕನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಜೀಮೂತವಾಹನನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವಳು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ)

ಕಂದ|| ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ನಿನ್ನ ಚೆಂದುಟಿ |

ದಳಿರೊಳ್ ಕಣ್ಣೊಳಿಸಲಿಂದು ನಸುನಗೆನನೆಗಳ್ ||

ನಲವಿನೋಳ್ಪನ್ನಯ ಕ |

ಣ್ಣಳಿವಾಂತುವು ಫಲಮನೆಂಬುದಿದುವೇಚಿತ್ರಂ ||

|| ೪೪ ||

ವಿದೂ—ಎಲೆ, ನೀನೇನು ಮಾಡಿದೆ ?

ಚತುರಿಕೆ—ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ? ಓಣ್ಣಿಸಿದೆ.

ವಿದೂಷಕ—(ಕೈಯಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಸವರಿ ಕೈಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪ ದಿಂದ ದಂಡಕಾಷ್ಟ ವನ್ನೆತ್ತಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ) ಎಲೆ ತೊತ್ತಿನಮಗಳೆ, ಇದು ರಾಜ ಸನ್ನಿಧಿ ; ನಾನು ನಿನಗೇನುಮಾಡಲಿ ? (ಎಂದು ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಪೂಜ್ಯಳೇ, ಈ ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕವ್ವುಬಳಿದು ನನ್ನ ಮಾನ ವನ್ನು ಕಳೆದಳು ; ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಫಲವೇನು ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ದರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋಗುವನು.)

ಚತುರಿಕೆ—ಆಹಾ ! ಆರ್ಯಮೈತ್ರೇಯನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು ; ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವೆನು.

ಮಲಯವತಿ—ಎಲೇ ಚತುರಿಕೆ, ನನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ನೀನೆಲ್ಲಿಹೋಗುವೆ ?

ಚತುರಿಕೆ—(ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಎಲೇ, ಮಲ ಯವತಿ, ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೂ ನೀನು ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳಾಗಿ ಹೀಗೆಯೇ ಇರು. (ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—

ವೃತ್ತ|| ಬೆಳಗೇಂಪಂಜೀರುತಂ ಬೆಂಗದಿರನಬಿಸುಪಿಂ ಮೇಲೆಸಾಯ್ತುರ್ಪದಂತಂ |
ಗಳಭಾಸ್ವದ್ವೀಸ್ತಿಯಿಂದಂ ವಿಶದರುಚಿರಕಿಂಜಲ್ಕಮಂ ತೋರಿಸುತ್ತಂ ||
ಪೊಳವೀನಿನ್ನಾನನಂ ತಾವರೆಗೆಣೆದಿಟಮೇನಂಬೊಡೀತಾಣದೊಳ್ಕೆ | ಲ್ಲಳೆ
ವಿಂಡೈತಂದುಬಂಡಂಕುಡಿದೊಸೆಯದುದೊಂದೂಣಯಂ ವ್ರಾಣಕಾಂತೇ ||

ಮಲಯವತಿ—(ನಕ್ಕು ಮುಖವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಅವಳ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುವನು.)

ಚೇಟಿ—(ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಯುವರಾಜನಾದ ಮಿತ್ರಾ ವಸುವು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿರುವನು.

ಜೀಮೂತ—ಪ್ರಿಯೇ, ನೀನು ಮನೆಗೆ ನಡೆ, ಮಿತ್ರಾವಸುವಿನೊಡನೆ ಮಾತ ನಾಡಿಕೊಂಡು ನಾನೂ ಬಂದೆ.

ಮಲಯವತಿ—(ಚೇಟಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು.)

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಬಂದು)

ಕಂದ|| ನಿವುಲಬಲನೆನಿಸಿನಾನಾ |

ರಿವುವೆನಿಸಿದನಂಪೋಣಕ್ಕೆ ಯೊಳ್ಳದೆ ಯದೆ ಕೇಳೆ ||

ನೃಪನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಮವನಿಂ |

ದಪಶ್ಯತಮಾಯ್ತೆಂದದೆಂತುನಾಣುಳಿದೆಂಬೆಂ || ೪೬ ||

ಆದರೂ ತಿಳಿಸದೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು (ಎಂದು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಆಯ್ಯಾ, ಮಿತ್ರಾವಸು, ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೋ.

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಜೀಮೂತ—(ನೋಡಿ) ಓಹೋ! ಇದೇನು ನೀನು ಬಹಳ ಗಾಬರಿಯಾ ದವನಂತೆ ಕಾಣುವೆ ?

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಮತಂಗಹತಕನಿರುವಾಗ ಗಾಬರಿ ಎಂದರೇನು ?

ಜೀಮೂತ—ಆದರೆ ಆ ಮತಂಗನೇನುಮಾಡಿದನು ?

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಅವನು ಮಾಡುವುದೇನು ? ಅವನಿಗೆ ವಿನಾಶಕಾಲವು ಸಮೀ ಪಿಸಿದಕಾರಣ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು.

ಜೀಮೂತ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈತನ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವಾ ಗಿದ್ದೀತೇ ?

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಆಯ್ಯಾ, ಅವನನ್ನು ಸಿಮೂಲಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗಪ್ಪಣೆ ಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಬಹಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಫಲವೇನು ?

ವೃತ್ತ|| ಬಿಸಿಲೊಂದಿರ್ಪಪಗ್ಗ ಮರ್ಚಿತಮಮಂ ಕಾರ್ಗ್ಗಲಮೈತಂದುದೆಂ | ದುಸಿ
ವ್ಫಂತೊಪ್ಪುವಪಾರುಮಾಡಗಳಿನೀಸಿಧಾಳಿನಿನ್ನಾ ಜ್ಞೆಯಂ || ಕುಸುಮಂಜೋ
ಲ್ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಪು ರಣಕೈದಿರ್ಕುಂ ಭವದ್ವೈರನಾ | ಶಸಮಾಶಂಕಿನಮ
ನ್ನೈಪಾಲಪಟಲಂಕೈಸಾರ್ದುರಾಜ್ಯಮುಂ || ೪೭ ||
ಆಥವಾ ನನಗೆ ಸೈನ್ಯವೇತಕ್ಕೆ ?

ವೃತ್ತ|| ಬರೆಯಿಂದುರ್ಚಿದಬಾಳಡಾಳಮತಿರೋಷೋದೂ ತಮಾಗಿರ್ಪಕೇ | ಸರಮಂ
ಪೋಲ್ತು ರೆಮೇಲೆ ಪಾಯ್ದುಧುರದೊಳ್ಳಾನೊರ್ವನಾಗಿದೊಡಂ || ಇರಿದಾ
ವೈರಿಮತಂಗನಂಕಳಿಪಿಡೆಂವೈವಸ್ವತಾವಾಸಕೆಂ | ದರಿಯೈ ಮತ್ತ ಗಜೇಂ
ದ್ರನಂ ಹರಿಯವೋಲ್ವಿದ್ಯಾಧರಾಧೀಶ್ವರಾ || ೪೮ ||

ಜೀಮೂತ—(ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಅಹಹಾ ! ಎಷ್ಟು ಕಠಿನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದೆನು ? ಅಥವಾ ಇದು ಹೀಗೆಯೇ (ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಂ) ಮಿತ್ರಾವಸುವೇ, ಇದು ಎಷ್ಟರಲ್ಲಿದೆ? ಆ ಮತಂಗೆನಿಗಿಂತಲೂ ನೀನೆಷ್ಟೋ ಬಲಶಾಲಿ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಸಂಪರಿಸುವುದು ನಿನಗೊಂದು ದೊಡ್ಡದೇ ? ಆದರೆ--

ಕಂದ|| ಪರಿದಿತ್ತಸೆನೆನ್ನೊಡಲುಮ |

ನೆರೆಯದೊಡಂ ಪರರ್ಗೇಕರುಣದಿಂಪುಲೈಣೆಯೆಂ ||

ದರಿತಾರಾಚ್ಚುಮನೆಳಸುತೆ |

ಶರೀರಿವಧಪಾಪಕೆಂತುನಾನನುಮತಿಪೆಂ ||

|| ೪೯ ||

ಮತ್ತು ಕ್ಲೇಶಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನನಗೆ ಆತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಬುದ್ಧಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ನೀನೇನಾದರೂ ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ರಾಚ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು.

ಮಿತ್ರಾವಸು—(ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ನಗುತ್ತಾ) ನಮಗೆ ಅಷ್ಟು ಅಪಕಾರಮಾಡಿರುವ ಆ ನೀಚನನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದೆಂದರೇನು ?

ಜೀಮೂತ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈಗತಾನೆ ಈತನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆನು (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಮಿತ್ರಾವಸುವೇ ! ನಡೆ. ಒಳಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡೋಣ. ಈಗಲಾದರೋ ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಇದೋ ನೋಡು.

ವೃತ್ತ|| ತಾವರೆನೊಗೆಯೆಂಬಸರೆಯಂ ಬವರಕ್ಕೆ ಕಳಲ್ಪುತಾಸೆಯಂ | ತೀವಿಕರಾಗ್ರದಿಂದೆ ಮುದಮಿತ್ತಪಿಳರ್ಗಿ ಪೊಗಳ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂ || ಸೇವಿತನಪ್ಪನೇಸರಿವನಸ್ತಮನೊಂದುವೊಡಂ ಸ್ತವಾಸ್ವದಂ | ಭಾವಿಸೆಲೋಕಕೊಳ್ಳನೆಸಗಲ್ ಗಡಿಸಂಗೆೊ ದವಿರ್ಪದಾಯಸಂ || ೫೦ ||

(ಎಂದೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರು.)

ತ್ರೈತೀಯಾಂಕಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ಚ ತು ಥಾ F ಂ ಕ ಂ .

(ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಯುಗಳವನ್ನು ಓಡಿಬಿರುವ ದ್ವಾರಪಾಲಕನೂ ಕಂಚುಕಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ಕಂಚುಕಿ—

ಕಂದ|| ಅಡಿಗಡಿಗಂಸ್ತ ಲತಂಗಳ |

ನೆಡೆನೇರ್ಪಡಿ ಸುತ್ತಿ ರಾಣಿವಾಸಕೆ ಬೆಸನಂ ||

ಬಡರಿಸುತೆದಂಡನೀತಿಯ |

ನಡರ್ದೀಗಳ್ ಪಳವೆಯಿಂದೆನ್ನಪನಂ ಪೋಲ್ವೆಂ ||

|| ೫೧ ||

ದ್ವಾರಪಾಲಕ—ಅಯ್ಯಾ, ವಸುಭದ್ರನೆ, ಎಲ್ಲಿ ಹೊರಬೆ ?

ಕಂಚುಕಿ.—ಅಯ್ಯಾ, ಕೇಳು, — ಹತ್ತುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಲಯವತಿಗೂ

ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೂ ರಕ್ತ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯುವರಾಜ ಮಿತ್ರಾವಸುವಿನ ತಾಯಿಯು ನನಗಾಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವಳು. ಈಗ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಯು ತನ್ನ ತ್ತಿಯಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರುವಳು. ಜೀಮೂತವಾಹನನಾದರೋ ಯುವರಾಜನಾದ ಮಿತ್ರಾವಸುವಿನೊಡನೆ ಸಮುದ್ರವೇಲಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿರುವನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ತಿಳಿಯಬಂತು. ಈಗ ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಅಥವಾ ಆ ಜೀಮೂತವಾಹನನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯದು.

ದ್ವಾರಪಾಲಕ.—ಅಯ್ಯಾ ವಸುಭದ್ರನೆ, ಆ ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಯಾಕಂದರೆ ಆತನು ಒಂದುವೇಳೆ ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಕಂಚುಕಿ.—ಸುನಂದನೆ, ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ?

ದ್ವಾರಪಾಲಕ.—ಅಯ್ಯಾ, ಕೇಳು—ಈಗ ನಡೆಯುವ ದೀಪಾವಳ್ಯುತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವತ್ಸೆಯಾದ ಮಲಯವತಿಗೂ ಅಳಿಯನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೂ ಉತ್ಸವಾನುರೂಪವಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಿತ್ರಾವಸುವಿನೊಡನೆ ಹೇಳಿಬರುವಹಾಗಿ ವಿಶ್ವಾವಸುಮಹಾರಾಜನು ನನಗೆ ನೇಮಿಸಿರು

ವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮಿತ್ರಾವಸುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. ನೀನೂ ಆ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಮಲಯವತಿಯ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗು.

(ಎಂದಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರು.)

(ಇದು ಶುದ್ಧವಿಷ್ಣುಂಭವು.)

(ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಮಿತ್ರಾವಸುವಿನೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಜೀಮೂತ—ವೃತ್ತ|| ಪಾಸರೆಯಾಸನಂ ಪಸಲೆ ಪಾಸು ಮರಂಗಳ ತಳ್ತತ್ಥಣ್ಣಿಳಲ್ |
ವಾಸನವೇಶವೊಬ್ಬರದ ನೀರ್ಕುಡಿ ನೀರೆಳಬಿಕ್ಕೆಯೊಟಮು || ದ್ವಾಸಿವ್ಯುಗ
ವ್ರಜಂ ಕಳೆಯಿವೆಲ್ಲವುಜೇಡದೆ ಸಿಲ್ಕುಗುಂ ಗಡೀ | ಲೇಸೆನಿಸರ್ಪ ಕಾಡೊಳೆರೆ
ವರ್ಡೊರೆಕೊಳ್ಳರಿದೊಂದೆ ಊಣಿಯಂ || || ೫೨ ||

ಮಿತ್ರಾವಸು.—(ಮೇಲೆ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯಾ ಬೇಗಬೇಗ ನಡೆ. ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ) ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಿಶ್ಚಯ.

ಕಂದ|| ನೀರಾನೆಯಪ್ಪಳಿಸಿಘಂ |

ಕಾರಂಗೆಯೆಭೋಂಕಲಪಿಲಪರ್ವತಗುಹೆಗಳಂ ||

ಮಾರುಲಿಯೆ ಕಿವಿಯೊಡೆಯಮಿತಿ |

ಮಾರಿದ ಶಂಖಂಗಳಲೆಯೆ ಪೊನಲಿದುಸುಗುಂ ||

|| ೫೩ ||

ಮಿತ್ರಾವಸು.—ಅಯ್ಯಾ, ಇದೋ ನೋಡು ! ಬಂದೇಬಂತು.

ಕಂದ|| ಆಗಿದಳ್ಳರಿಂಬವಂಗದ |

ಚಿಗುರಂ ಮದದಾನೆನೆಗಳ್ಳುಗುದಿರಲೆತ್ತಂ ||

ಮಗಮಗಿಪ ನೀರ್ಗಳಿಂದೇಂ |

ನೊಗಯಿವುದೋ ರತ್ನರಂಜಿತಂ ಕಡಲದಡಂ ||

|| ೫೪ ||

ಜೀಮೂತವಾಹನ.—ಅಯ್ಯಾ, ಮಿತ್ರಾವಸುವೆ, ನೋಡು ನೋಡು ! ಶುಭ್ರನಾಗಿರುವ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತಗಳಾಗಿರುವ ಈ ಮಲಯಪರ್ವತದ ಸಾಸುಪ್ರದೇಶಗಳು ಪಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಮಿತ್ರಾವಸು.—ಅಯ್ಯಾ, ಇವು ಮಲಯಪರ್ವತದ ಸಾಸುಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲ. ಸರ್ಪಗಳ ಎಲುವೆಗಳ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲವೆ !

ಜೀಮೂತವಾಹನ. — (ಭಯದಿಂದ) ಅಯ್ಯೋ! ಇನ್ನೇನುಗತಿ! ಇಷ್ಟು ಸರ್ಪಗಳು ಒಂದೇವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಮಿತ್ರಾವಸು. — ಅಯ್ಯಾ, ಇವು ಒಂದೇವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು— ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಎಳು ಸಮುದ್ರಗಳ ನೀರನ್ನೂ ಅಲೆದಾಡಿಸಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ. — (ಭಯದಿಂದ) ಅಯ್ಯೋ! ಕಷ್ಟಕಷ್ಟ! ಬಹು ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಮೇಲೆ ಆಮೇಲೆ,

ಮಿತ್ರಾವಸು. — ಆಮೇಲೆ ನಾಗರಾಜನಾದ ವಾಸುಕಿಯು ನಾಗಶೋಕದ ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತುಹೋದರೆ, ತನ್ನ ಸಟ್ಟಣವು ಪಾಳಾಗುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಗರುಡನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ. — (ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ) ಏನು ? ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನು ಎಂದೆ ?

ಮಿತ್ರಾವಸು. — ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ. — ಆದರೆ ಇನ್ನೇನು ?

ಮಿತ್ರಾವಸು. — “ ನೀನು ಬರುವ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನಾಗಕನ್ಯಕೆಯರಿಗೆ ಗರ್ಭಸ್ತ್ರಾವವುಂಟಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಮರಿಗಳು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಮುದ್ರ ತಟದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಹಾವಿನಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಳುಹಿಸುವೆನು ” ಎಂದು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ. — ಅಯ್ಯೋ! ನಾಗರಾಜನು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟನೆ ?

ಕಂದ|| ಉರಗಾಧೀಶಂಗಿಚ್ಛಾರ್ಫ |

ಸಿರನಾಲಗೆಯಿರೆಯುಮೇಂಫಲಂ ನಿಜತನುವಂ ||

ಗರುಡಂಗಿತ್ತೋರ್ವನನಾಂ |

ವೋರೆವೆನೆನಲ್ ಜಿಹ್ವೆಯೊಂದುಮಿಲ್ಲೆನಿಸಿದುದೇ ||

|| ೫೫ ||

ಮಿತ್ರಾವಸು.—ಪಕ್ಷಿರಾಜನಾದ ಗರುಡನು ಆ ವಾಸುಕಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಬಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ಕಂದ|| ಈರೀತಿಯೊಳೊಪ್ಪಿದ ಘಣಿ |

ವೈರಿಯ ಸೋವತದ ಪಾವಿನೆಲ್ವುಗಳಿವುನೀ ||

ಹಾರಮಪೀಠದತೆರದಿಂ |

ತೋರುತೆ ಬಳಿದವು ಬಳಿದುಮೊಯ್ಯನೆ ಬಳಿಗುಂ || || ೫೬ ||

ಜೀಮೂತವಾಹನ.—ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಆಶ್ಚರ್ಯ !

ಕಂದ|| ಒಡಲಿದು ಸರ್ವಾಶುಚಿಗ |

ಳ್ಳಿಡೆ ತಾನೊಂದಿದುಪಕಾರಮಂ ನೆನೆಯದು ಮೇಣ್ ||

ಮಡಿವುದಿದೆಂಬುದ ಸರಿಯದೆ |

ಬಡಮತಿಗಳೆದಕ್ಕರ್ವಮೆಸಗುವರ್ ಮೊಲ್ಲದುದಂ || || ೫೭ ||

ಅಯ್ಯೋ ! ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ ! ಈ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಆಪತ್ತಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ

ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಆ ಗರುಡನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸರ್ಪವನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದಾದೀತೇ !

ದ್ವಾರಪಾಲಕ—(ಬಂದು) ಪರ್ವತಶಿಖರವನ್ನು ಹತ್ತಿದೆನು. (ನೋಡಿ) ಆರ್ಯ ಮಿತ್ರಾವಸುವು ಅಳಿಯನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಇರಲಿ ! ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ರಾಜಪುತ್ರನಿಗೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ !

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಸುನಂದನೇ ! ಯಾತಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ ?

ಸುನಂದ—(ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವನು.)

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಅಯ್ಯಾ, ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಬರಹೇಳಿದರಂತೆ.

ಜೀಮೂತ—ಆದರೆ ನಡೆ ನಡೆ.

ಮಿತ್ರಾವಸು—ಅಯ್ಯಾ, ಅನೇಕ ದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ನೀನು ನಿಲ್ಲಕೂಡದು.

(ಮಿತ್ರಾವಸುವೂ ದ್ವಾರಪಾಲಕನೂ ಹೊರಟುಹೋದರು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ನಾನು ಈ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಿಂದಿಳಿದು ಸಮುದ್ರತಟ ವನ್ನು ನೋಡುವೆನು. (ಎಂದಿಳಿಯುವನು.) ತೆರೆಯಲ್ಲಿ—ಹಾ ! ಮಗುವೇ ! ಶಂಖಜೂಡನೇ ! ಆ ಗರುಡನು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಹೇಗೆ ನೋಡಲಿ !

ಜೀಮೂತವಾಹನ — ಈ ಗೋಳಾಟವು ಹೆಂಗಸಿನ ಗೋಳಾಟದಂತಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಈಕೆ ಯಾರು ಮತ್ತು ಈಕೆಗೆ ಯಾರಿಂದ ಭಯವುಂಟಾಗಿರುವುದು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆನು.

(ಆನಂತರ ಅಳುತ್ತಿರುವ ವೃದ್ಧಿಯೂ ಅವಳ ಮಗನಾದ ಶಂಖಚೂಡನೂ ವಸ್ತ್ರಯುಗಳವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಕಿಂಕರನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ವೃದ್ಧಿ—(ಕಣ್ಣೀರುಬಿಡುತ್ತಾ) ಹಾ ! ಮಗುವೇ ! ಶಂಖಚೂಡನೇ ! ನಿನ್ನ ಏನಾಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಲಿ ! (ಎಂದು ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು) ಮಗುವೆ ! ನಿನ್ನ ಈ ಮುಖಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದಮೇಲೆ ಪಾತಾಳಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಆಗುವುದು.

ಶಂಖಚೂಡ—ಅಮ್ಮಾ, ಏಕೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಅತಿ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುವೆ ?

ವೃದ್ಧಿ—(ನೋಡಿ ಶಂಖಚೂಡನ ಮೈ ಸವರಿ) ಹಾ ! ಪುತ್ರ ! ಒಂದು ದಿನವೂ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಕೋಮಲವಾದ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ನಿಷ್ಕರುಣ ನಾದ ಆ ಗರುಡನು ಪ್ರಾಣಿ ತಿನ್ನುವನೋ ಕಾಣೆ : (ಎಂದು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಅಳುವಳು.)

ಶಂಖಚೂಡ—ಅಮ್ಮಾ, ಸಾಕುಸಾಕು. ನಿನ್ನ ಅಳುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು.

ಕಂದ|| ಜನಿಯಿಸಿದೊಡನೆಯೆ ದೇಹಿಯ |

ನನಿತ್ಯತಾಬನನಿ ತಕ್ಕೈಗೆಯ್ವಳ್‌ಧಾತ್ರೀ ||

ಜನದಂತೆಬಳಿಕೆ ತಾಯುಂ |

ಮನವೊಸೆದಪ್ಪುವಳಿದರ್ಕೆಬಾಗುಳಮೇಕೌ || ೫೮ ||

ವೃದ್ಧಿ—ಮಗು ! ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲು. ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವೆನು.

ಕಿಂಕರ—ಅಯ್ಯಾ, ಶಂಖಚೂಡ ! ಈಕೆಯ ಮಾತೇನು ? ಬಾ, ಪುತ್ರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಮೋಹಿತಳಾಗಿರುವ ಈಕೆಗೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಗೌರವವೇ ತಿಳಿಯದು.

ಶಂಖಚೂಡ—ಇದೋ ಬಂದೆ !

ಕಿಂಕರ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ನಾನು ಈ ಶಂಖಚೂಡನನ್ನು ವಧ್ಯಶಿಲೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಈ ವಧ್ಯಚಿಹ್ನವನ್ನು ಇವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ವಧ್ಯಶಿಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಓಹೋ ! ಈಕೆಯೇ ಆ ಹೆಂಗಸು. (ಶಂಖಜೂಡ ನನ್ನು ನೋಡಿ) ನಿಜವಾಗಿ ಈತನೇ ಈಕೆಯ ಮಗನಾಗಿರಬಹುದು. ಈಕೆ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? (ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಈಕೆಯ ಭೀತಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೂ ಕಾಣದಲ್ಲ. ನೀನು ಯಾತಕ್ಕೆ ನೀಗೆ ಭಯಪಡುತ್ತೀ—ಎಂದು ನಾನು ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲಿ ? ಅಥವಾ ಇವರೂ ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವರಷ್ಟೆ ; ಇದರಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆನು.

ಕಿಂಕರ—(ಕಣ್ಣೀರುಬಿಡುತ್ತಾ ಕೈಮುಗಿದು) ಕುಮಾರ ಶಂಖಜೂಡನೇ ; ಇದು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಾದುದರಿಂದ ಕರ್ಣಕಠೋರವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಂಖಜೂಡ—ಅಯ್ಯೋ, ಅದೇನು ಹೇಳು.

ಕಿಂಕರ—ನಾಗರಾಜನಾದ ವಾಸುಕಿಯು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು.

ಶಂಖಜೂಡ—(ಕೈಮುಗಿದು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ) ಆತನಾಜ್ಞೆ ಏನು ?

ಕಿಂಕರ—ನೀನು—“ ಇವೆರಡು ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಧ್ಯತೆಲೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಗರುಡನು ತನ್ನ ಆಹಾರದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು.” ಎಂದು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಕಣ್ಣೀರುಬಿಡುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯೋ ! ಪಾಪ ; ವಾಸುಕಿಯು ಅತಿ ದೀನನಾದ ಈತನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

ಕಿಂಕರ—ಶಂಖಜೂಡಾ ! ಇವೆರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. (ಎಂದು ಕೊಡುವನು.)

ಶಂಖಜೂಡ—(ಆದರದಿಂದ) ಕೊಡು. (ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ.

(ಎಂದು ತಲೆಯನೇಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ವೃದ್ಧಿ—(ತನ್ನ ಮಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎದೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಹಾ ! ಪುತ್ರನೇ ! ಈ ನಿನ್ನ ವಧ್ಯಚಿಹ್ನವನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವ ಹಾಗಾಯಿತೆ !

(ಎಂದು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗುವನು.)

ಕಿಂಕರ—ಗರುಡನ ಆಗಮನಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿತಲ್ಲವೆ? ಆದುದರಿಂದ
ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋಗುವನು.)

ಶಂಖಚೂಡ—ಅಮ್ಮಾ, ಸೈರಿಸು, ಸೈರಿಸು!

ವೃದ್ಧೆ—(ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಡುತ್ತಾ) ಹಾ! ಬಾತ! ಹಾ!
ಮನೋಹರನಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಮುಖಚಂದ್ರನನ್ನು ಪುನಃ ನಾನೆಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ! (ಎಂದು
ಕಂಠದಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನಿಡುವಳು.)

ಮೆ ಜೀಮೂತ—(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಅಯ್ಯೋ! ಗರುಡನು ಅತಿ ನಿಷ್ಕರುಣನು!
ವೃತ್ತಂ || ತನಗೆಂಟುಂದೆಸೆ ಶೂನ್ಯಮಾಗಿ ಭರದಿಂದೈತರ್ಪ್ಪ ಬಾಪ್ಪಾಂಬುಕಾ | ಇಷ್ಟೊ
ನಲಂತಾಗೆ ಪಲುಂಬಪಂಬಲಿಸಿ ಕಂದಾ ನಿನ್ನನಾಕರ್ಪಾವರೆಂ || ದೆನುತೆಣ್ಣಿ
ಕ್ಕನಭೀಕ್ಷಿಸೀಕೆ ತೊಡೆಯೊಳ್ ತಾಳ್ಳಿಪ್ಪುದಂಕೂಸನಾ | ಏನತಾನಂದನನು
ಣ್ಣೊಡಂಧನದಯಂ ವಜ್ರಾತಿಗಾಢಾತ್ಮಕಂ || ||೫೯||

ಶಂಖಚೂಡ—(ತನ್ನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರಿಸುತ್ತಾ) ಅಮ್ಮಾ! ಯಾಕೆ ವ್ಯಸನಪಡುವೆ?
ಸುಮ್ಮನಿರು, ಸುಮ್ಮನಿರು.

ವೃದ್ಧೆ—(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಮಗುವೇ! ಹೇಗೆ ಸಪ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿ
ರಲಿ? ಏನು ನೀನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನೆಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ನಾಗರಾಜನಿಗೆ
ಕೃಪೆಯುಂಟಾಯಿತೊ? ಅಯ್ಯೋ! ಕೃತಾಂತಹತಕನೇ! ನಿರ್ದಯನಾದ ನೀನು
ಇಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನೇ ನೆನೆದುಕೊಂಡೆಯಾ?
ಅಯ್ಯೋ! ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನಾನು ಹೇಗೂ ಕೆಚ್ಚಿ! (ಎಂದು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗು
ವಳು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—

ಕಂದ|| ಸಂಧಿಸಿದುವಸುಗಳೇತನ |

ಕಂಧರದಲ್ಲಳಲಳುದ್ದುಡೊತ್ತರಿಸಿರ್ಪರ್ ||

ಬಂಧುಗಳೆವನೆಂ ನಿಜತನು |

ವಿಂ ಧರ್ಮಕೆ ಸಲಪದಿವೊಡೆನ್ನೊಡಲಿಂದೇಂ ||

||೬೦||

ಆದುದರಿಂದ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು.

ಶಂಖಚೂಡ—ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿಕೊ.

వృద్ధి—హా ! పుత్రనే ! శంఖజూడనే ! బహుకష్టపట్టు నాను
నిన్నన్ను పడదేనల్లా ! ఊగి సహిసలి ? నాగలోకవన్నేల్లా పాలినువ
ఆ వాసుకియే నిన్న కృ బిట్టమేలే నిన్నన్ను యారుతానే కాపాడువరు ?

జీమూత—(ఆవర సవూపక్తే బంధు) ఇదో! నాను నాను.

వృద్ధి.—(తన్న వస్త్రవన్ను శంఖజూడనిగి యోదిసి జీమూతవాహన
నన్ను కురితు) గరుడా ! ఏనతానందనా ! నన్నన్ను క్షోల్లు, నాను నిన్న ఆహా
రదనిమిత్తవಾಗಿ బందిరువేను.

జీమూతవాహన.—(కణ్ణీరుసురుసత్తా) ఆహా ! పుత్రవాత్సల్యవే !
కంద|| పసుళియోళిరకదినిఱిసతి |

దేసగిట్ట ళుతిపుడం ఏలొకెసేకుంభి ||

నసరపునిడయనామోడ |

మోసగుం కరుణరస మవనకల్లెడ్యోళగం || ౬౧||

శంఖజూడ.—అమ్మా ఏకే సంతఃపపడువే ? ఈతను గరుడనల్ల ;
నోడెడు,

కంద|| పదేదుకడుంకిదసావిన |

మిదుళ్ళ నేత్తేరొళినాందకొక్కంపేళరం ||

బదవినువ గరుడనేత్తం |

బిదువొలేసేవివృదుస్వరూపనదేత్తం || ౬౨||

వృద్ధి.—మగువే, నిన్న మరణదింద భీతకాగిరువ నన్న కణ్ణిగి
ఏల్లెల్లియూ గరుడనే కాణిసుత్తిరువను.

జీమూతవాహన.—అమ్మా, భయపడబేడ. నాను ఏద్యాధరను.
నిన్న మగనన్ను కాపాడువుడక్కాయే ఇల్లిగి బందిరువేను.

వృద్ధి.—(సంతోషదింద) అస్వా, పునఃపునః అదన్నే యేళు.

జీమూతవాహన.—అమ్మా, పునః యేళి ప్రయోజనవేను ? కార్య
దిందలే తోలెరువేను.

వృద్ధి.—(కృముగిదు) అస్వా, నాను బదుకిదే. నిఱిసు చిరంజీ
వియాగు.

ಜೀಮೂತ—

ಕಂದ|| ಈವಧ್ಯಚಿಹ್ನಮನನ |

ಗೀವುದು ತಾಯೆ, ಇದನುಟ್ಟು ನಿನ್ನಣುಗನನಾ ||

ಸೋವಲ್‌ಗರುಡಂಗೀಗಳ್ |

ಸೋವತಮಂ ಮಾಡಲೆಯಿ ದಪನೆನ್ನೊಡಲಂ ||

||೬೩||

ವೃದ್ಧಿ—(ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ಶಿವಶಿವಾ, ಶಂಖಚೂಡನಿಗೂ
ನಿನಗೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ನೆಂಟರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನನ್ನ
ಮಗನಿಗೆ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದವೇಕ್ರಿಸಿರುವ ನೀನೇ ನಮ್ಮ
ಶಂಖಚೂಡನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು.

ಶಂಖಚೂಡ—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಆಹಾ, ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಚರಿತ್ರವು ಜಗದ್ವಿ
ಪರಿತವಾಗಿರುವುದು.

ವೃತ್ತ|| ತನುವಂಕಾಸಿಡಲೆಂದು ಮುಂಕುಶಿಕಜನಾಯ್ವಾಡನುಂಡನಿಸಾ | ದನವೋ
ಮ ಲ್‌ದೇಹಸಿಮಿತ್ತದಿಂದೆಹಿತನಾಳೀಜಂಘನಂ ಕೊಂದುತಿಂ || ದನಲಾಗೌತಮನ

ನ್ವಹಂಸ್ವತನುವಿಂಗೀತಾಕ್ಷ್ಯನುಂ ಪಾವನು | ಣ್ವನಿದೇನಚ್ಚರಿಯನ್ಯಕಾರ್ಯ

ಕೊಡಲಂ ಪುಲೋಲಿವಂತೆತ್ತಪಂ ||

||೬೪||

(ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಕುರಿತು) ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನೆ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ
ನನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂ
ರ್ಣವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನೀ ನಿರ್ಬಂಧವು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ—

ಕಂದ|| ಜನಿಯಿಪರಿನ್ನುಂಮಡಿಹಪ |

ರೆನಿಬರೊನಮ್ಮೊಂದಿಗರ್ಕಳಿಳೆಯೊಳ್ ಪರಪಾ ||

ಲನಮೆಸಗಲೊಡಲನಾಂತವ |

ರೆನಿಸಿರ್ಪರ್ಪುಟ್ಟಲಕ್ಕುಮೇ ನಿಮ್ಮನ್ನರ್ ||

||೬೫||

ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡು ಬಿಡು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಶಂಖಚೂಡನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಅಯ್ಯಾ ಶಂಖ
ಚೂಡನೇ, ನಾನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಾರ್ಥಸಂವಾದನರೂಪ
ವಾದ ಮನೋರಥವು ಈಗತಾನೇ ಕೈಗೊಡುವಂತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ
ಮಾಡಬೇಡ. (ಎಂದು ಆತನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು) ಯಾತಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಥಾ ಯೋಚಿಸು
ತ್ತೀಯೆ ? ವಧ್ಯಚಿಹ್ನವನ್ನು ಕೊಡು.

ಶಂಖಜೂಡ—(ಜೇಮೂತವಾಹನನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು) ಆಯ್ಯಾ, ಮಹಾ ತ್ತನೇ, ಏತಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಪ್ರಯಾಸಪಡುವೆ? ನೀನು ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟರೆ ಶಂಖದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಶಂಖಪಾಲಕುಲಕ್ಕೆ ಶಂಖಜೂಡನಾದ ನಾನೇ ಮಲಿನತೆಯ ನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಹಾಗಾಗುವುದಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆ ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿರುವನಾದರೆ ನನ್ನ ವಿಪತ್ತಿಗಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವ ಈಕೆಯು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡದವಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದುಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸು.

ಜೇಮೂತವಾಹನ—ಯೋಚಿಸುವುದೇನು! ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಇರುವೆನು ಆದರೆ ಅದು ನಿನ್ನ ಧೀನವು.

ಶಂಖಜೂಡ—ಅದು ಯಾವುದು ?

ಜೇಮೂತವಾಹನ—

ಕಂದ|| ಮಡಿವಳ್ ನೀಂ ಮಡಿವೊಡೆನಿ |

ನೊಡನೆಯೆ ನಿನ್ನ ಜೈವಿವಿವಿ ನೀನಸುವಂ ||

ಓಡಿಹಿರ್ದು ಪಳದರಿಂದೆ |

ನೊಡಲಿಂಪೊರೆಯಯ್ಯ ನಿನ್ನಮಂ ಮಾತೆಯುಮಂ ||೬೬||

ಇದೇ ಉಪಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನನಗೆ ವಧ್ಯಚಿಹ್ನವನ್ನು ಕೊಡು. ನಾನದನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಧ್ಯಶಿಲೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವೆನು. ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಕೆಯು ಆ ವಧ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದ ಭಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಳು! ಸತ್ತ ಹಾವುಗಳ ಎಲುವುಗಳಿಂದ ನಿಜವಾದ ಈ ಮಹಾ ಶ್ವಶಾನವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ? ಇದೋ ಇಲ್ಲಿ—

ವೃತ್ತ|| ಅರೆಮುರಿವೋಗಿಚಾರೆ ನಿಜಜಂಜುವುಟಿಸ್ಥಿತಮಾಂಸಮೆಯ್ದಿಕ | ವೈರಿಯೊಳಿ ಪರ್ದದಂತುಡುಕಲಕ್ಕರನಾನುತೆ ಮರ್ವಳುರ್ವಿನಂ || ಗರಿಗೆದರುತ್ತೆ ಪಾರಿಸರಿ ಗಳು ನಿಸೆಯೆಂದುಗುಳಿಂ ಚಿತಾಗ್ನಿಯಂ | ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಮೂಳಿಡುಗುಗುಂ ಬಸೆಯಿಂ ಸೊನಡಾದನೆತ್ತರೊಳು ||೬೭||

ಶಂಖಜೂಡ — ನೋಡಿದೆನು.

ಕಂದ|| ಅನುದಿನಮಪಿಯಾಹಾರದಿ |

ನನುಗಾಮಿನಾಯಕಾನುರಾಗಾಗಾರಂ ||

ಕನದಿಂದುಕಳಾಸ್ಥಿ ಕಪಾ |

ಲನಿಚಿತವಿಾಮಸಣಮಮರುದ್ರನ ತನುವೋಲೆ ||೬೮||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಡೆ. ಭಯೋತ್ಪಾದಕಗಳಾದ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ಫಲ! ಗರುಡನ ಆಗಮನಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿತು. (ಎಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ನಿಂತು ಮುಗಿದ ಕೈಯನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು) ಆಮ್ಮಾ, ಇನ್ನು ನೀನೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗು.

ಕಂದ|| ನಿನಗೆನ್ನೊಳಗಿರುವೆಕಮ |

ದನಿತಿನಿತೆಂದೊರೆಯಲಾಪ್ಪರಾರದರಿಂದಂ ||

ಜನನಾಂತರಕಂ ನೀನೇ |

ಜನಿಯಿಸಿ ತಾಯಾಗಿ ಕಾವುದೆನ್ನಂ ಜನನೀ ||೬೯||

(ಎಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವನು.)

ವೃದ್ಧಿ—(ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಡುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯೋ ಮಗುವೆ, ನೀನಾಡಿದ ಕೊನೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಬರುವೆನು.

ಶಂಖಚೂಡ—(ಎದ್ದು) ನಾನೂ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮಾಪವಾದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಗವಂತನಾದ ಆ ದಕ್ಷಿಣಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವೆನು.

(ಎಂದು ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೇನುಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ ?

ಕಂಚುಕಿ—(ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಂದು) ಯುವರಾಜನಿಗೆ ಏಜಯವಾಗಲಿ. ಇದೋ, ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ -- (ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿದ ಈ ರಕ್ತಾಂಶುಕಯುಗಳವು ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಿತು.

ಕಂಚುಕಿ—ಇದನ್ನು ಮಿತ್ರವಸುವಿನ ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಿಯು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಾ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನಿದನ್ನು ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಕೊಡು, (ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ನಾನು ಆ ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಫಲವಾಯಿತು. (ಎಂದು ಧರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಂ) ಅಯ್ಯಾ, ಹೋಗಿಬಾ ; ಆಕೆಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೇಳು.

ಕಂಚುಕಿ—ಆಪ್ತಣೆ (ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋಗುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—

ಕಂದ|| ಪೆರರ್ಗಾಗೊಡಲಂ ಬಿಡುವವ |

ಸರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿಯಂಸಾದ್ದೀ ||

ಅರುಣಾಂಬರಯುಗಳಂ ಬಿ |

ತ್ತರಿಸುವುದಧಿಕಪ್ರವೋದಮಂ ಮಾನಸದೊಳ್ ||೨೦||

(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಈಗ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಈ ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಕಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರುವಕಾರಣ ಪಕ್ಷಿ ರಾಜನಾದ ಗರುಡನು ಸವಾ ಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವನೆಂದೂಹಿಸುವೆನು. ಏಕೆಂದರೆ ಈತನ—

ವೃತ್ತ|| ವಿಲಯಾಬ್ಧಂಗಳಪೂಲ್ ಕೆದರ್ದಗರಿಗಳ್ ಬಾಂಬಟ್ಟಿಯಂ ಮುಚ್ಚಿಭೋಂ |

ಕಲೆವೇಗಾನಿಲದಿಂದನೊತ್ತಿ ಕಡಲೊತ್ತಂತೆಂಕಿತ್ತೇಲ್ವಂತೆವೋಲ್ || ನೆಲನಂ

ಮಾಡುತೆ ಕಲ್ಪಮೆಂಬಪೆಳರಂದಿಗ್ಗಂತಿಗಳ್ಳೀಯೆ ಸಿಂ | ಗಳವರ್ಣಾಂಗದ

ಕಾಂತಿಚಿತ್ತಿಸುವುದಾಬಾಲಾರ್ಕರಂತಾಸೆಯಂ ||೨೧||

ಆದುದರಿಂದ ಆ ಶಂಖಜೂಡನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಾನೇ ಈ ವಧ್ಯಶಿಲೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವೆನು. (ಎಂದು ಹತ್ತಿ ಸುಖಸ್ವರ್ಶನವನ್ನು ನೆಟಿಸುತ್ತಾ) ಆಹಾ ! ಈ ಶಿಲಾಸ್ವರ್ಶವು ಎಷ್ಟು ಸುಖಕರವಾಗಿರುವುದು.

ಕಂದ|| ಎಳಪಂಕಯೂಡಿಪವಧ |

ಶಿಲೆಯನಿದಂತಕ್ಕೆ ಗೆಯ್ಯೆನಾನೆನಿತುಸೊಗಂ ||

ದಳವೆನೊಮಳಯಜರಸಯುತ |

ಮಳಯವತಿಯನಪ್ಪಲನಿತುಸೊಗಮೊಂದಿದೆನೇ ||೨೨||

ಅಥವಾ ಮಲಯವತಿ ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿ.

ಕಂದ|| ಎಳವೆಯೊಳಾಂತಾಯೊಡೆಡೊ |

ಟ್ಟಿಲೊಳೊಲ್ಲ ಮಲಂಗಿಪಡೆದ ಸೊಗಮಂವಧ್ಯೋ ||

ಪಳದುತ್ಸಂಗದ ಸುಖಮಿದು |

ಪಳದೆನ್ನ ಯಮನಕೆ ಮುದಮನೊದವಿಪುದೀಗಳ್

||೮೩||

ಇದೋ ಗರುಡನು ಬಂದನು. ವಸ್ತ್ರಯುಗಳವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವೆನು. (ಎಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವನು.)

ಶ್ರು: ಗರುಡ—ಪ್ರವೇಶಿಸಿ.

ವೃತ್ತ|| ಬೆಗಡಿಂದಂ ಸುತ್ತುಗೊಂಡಿದ್ದು ಪಿಸನ ತನುಪೋಲ್ ಕಾಣ್ವತೀತಾಂಶುವಂಪಾ |

ವಗೆಸೈತೊತ್ತುತ್ತೆ ಸೂರಾಶ್ಯಕೆಭಯಭರಮಂ ಸಾರ್ಜ್ವತೇಲಂದಿನೇಶಂ || ಜಗು

ಳ್ವಂದಂ ಮಾಡುತಣ್ಣಂಗೊದವಿಸಿಮುದಮಂ ಪ್ರಾಂತದೊಳ್ ತಕ್ಕುನಿಂದಾ |

ಮುಗಿಲಿಂ ನೀಳ್ವಂತೆ ಪಕ್ಷುಂನಿಮಿರೆ ಮಳಯಕಾಂಸಾವುಣಲ್ ಬಂದೆನೀಗಳ್ ||

ಜೀಮೂತವಾಹನ—

ಕಂದ|| ಇಂದೆನ್ನ ತನುವನಿತ್ತಾ |

ನೊಂದಪಿಯಂ ಪೊರೆದಕತದೆ ಸೈಪೊದವಿಕುಂ ||

ಮುಂದೆ ಮರುಮೆಯ್ಗಳೊಳಮಿಾ |

ಯಂದಮೆ ಸಮನಿಸುಗೆ ಜನ್ಮಮಲ್ಲೆ ಪರಾರ್ಥಂ

||೮೪||

ಗರುಡ—(ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೋಡಿ)

ವೃತ್ತ|| ಜನಿಸಿದಭೀತಿಯಿಂದಮೆರ್ದೆಬಿಕ್ಕನೆ ಬಿಚ್ಚಿರೆ ಸೋರ್ವರಕ್ತದಿಂ | ನೆನೆದವೊ

ಲೊಪ್ಪೆ ರಕ್ತವಸನಂ ಭುಜಗಾವಳಿವಾಲನೇಚ್ಚೆಯಿಂ || ದನುಗತನಾಗಿವಧ್ಯಶಿಲೆ

ಯೊಳ್ ಮಲಗಿರ್ಪನನೀಫಣೀಶನಂ | ವಿನಿಶಿತವಜ್ರದಂಡದವೊಲೊಪ್ಪುವ ಚಂಚು

ವಿನೀಳ್ವತ್ತಿಂದಪೆಂ

||೮೫||

(ಎಂದು ಇದಿರಾಗಿ ಹಾಕಬಂದು ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು.)

(ತೆರೆಯಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು. ದುಂದುಭಿಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಿಸುವುದು)

ಗರುಡ—(ಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಮತ್ತೂ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ)

||೮೬|| ಅಳಿಯಂಸಾರಭದಿಂ ಮುದಂಗೊಳಿಸಿಬಾನಿಂಬೀಳ್ವವೇತರ್ಕ್ಕೇವೂ | ಮಳೆಗಳ್

ಸಗ್ಗದ ದುಂದುಭಿಸ್ವನಮಿದೇಂದಿಕ್ಷಕ್ರಮಂತೀವುಗುಂ || ತಿಳಿದತ್ತಾಹಮದೀ

ಯವೇಗದೆಲಿಂ ಮಂದಾರಮಲ್ಲಾಡಿ | ತ್ತುಲಯಾಂಭೋಧರಸಂಕುಲಂಮೊ

ಳಗಿತಾತ್ತಾ ವಾಯಶಂಕಾಕುಲಂ ||

(ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ.
 ಗರುಡ---(ನೋಡುತ್ತಾ)

ಕಂದ|| ಗುರುವಾದೀತಂ ಘಣಿಕುಲ |
 ಪರಿಪಾಲಕನಾಗಿ ಕಾಣ್ವನದರಿಂದೀಗಳ್ ||
 ಉರಗಾಶನಾಭಿಲಾಷೆಯ |
 ನಿರದನೆಗಡಗಿಪ್ಪನೆಂಬುದಿದು ಪರಮಾರ್ಥಂ || ೨೮||
 ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮಲಯಪರ್ವತದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ತಿನ್ನು
 ವೆನು (ಎಂದವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.)

ಚತುರ್ಥಾಂಕಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

ಪಂಚಮಾಂಕಂ.

ಸುನಂದ—(ಬಂದು)

ಕಂದ|| ಮನಮೆಣಿವುದೆಡರನೆರಕದೆ |
 ತನತುಗೃಹೋದ್ರಾನ್ಯನಕೈದೆಯುಂಸ್ಸಿಗ್ಧಜನಂ ||
 ಜನರಹಿತಬಹ್ವಪಾಯಮ |
 ದೆನಿಸಿದನಟ್ಟಡವಿಗೈದಲಿನ್ನೇನೆಂಬೆಂ ||೨೯||

ಆ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಸಮುದ್ರತಟವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ
 ದಿಂದ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಕೊತ್ತಾಯಿತು, ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸವು
 ಮಹಾರಾಜನು ಬಹುವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ “ ಆಯ್ಯಾ ಸುನಂದನೇ, ನಮ್ಮ ಅಳಿಯ
 ನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಆ ಗರುಡನ ಆಹಾರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂ
 ತವನ್ನು ಕೇಳಿದಾರಭ್ಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ಭಯವುಂಟಾಗಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ
 ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಆತನಿನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ವಿಚಾರ
 ರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ ” ಎಂದು ನನಗಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಜೀಮೂತವಾ
 ಹನನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು. (ಎಂದು ಮುಂದೆಹೋಗಿ ನೋಡಿ) ಆಹಾ!

ಈ ಫಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಸೊಸೆಯೊಡನೆಯೂ ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಜೀಮೂತಕೇತುವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಈತನೇ ಆ ಜೀಮೂತವಾಹನನ ತಂದೆಯು, ಇದೋ ಈಗ—

ವೃತ್ತ|| ತರೆಯೊಡಗೂಡಬರ್ಪನೊರೆನೀಗ್ಗಣಿಯಾಗಿರೆ ಸುರ್ಮಗೊಂಡ ನು | ಣ್ಣರಿಜಿನ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಯುಗಳಂ ಸವಯಸ್ತೈವಿಶಾಲಪುಣ್ಯದಿಂ || ಮರೆದಪ ದೇವಿ ಬಾಂ ಬೊಳಿಗೆ ಪಾಸಟಿಯಾಗಿರೆ ಮೇಗಿಯಂತೆವೋ | ಲಿರೆಕೆಲದಲ್ಲ ಕಾಣ್ಯ ಸೊಸೆ ಸಾಗರದಂತೆ ವೋಲೀತನೊಪ್ಪು||ಗುಂ ||೮೦||

ಆದುದರಿಂದ ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು.

(ಅನಂತರ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಸೊಸೆಯೊಡನೆಯೂ ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜೀಮೂತಕೇತುವು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ವೃತ್ತ|| ಪೊಸಪೊಸತಾದ ಯೌವನದ ಸೌಖ್ಯವನುಂಜೆನುದಾರ ಕೀರ್ತಿಯಂ | ದೆಸೆದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತರಿಸಿದೆಂ ನೆಲನಂ ಪೊರೆದೆಂ ಸ್ಥಿರತ್ವದಿಂ || ದೆಸಗಿದೆನುಗ್ರವಾದತಪಮಂ ಮಹನೀಯಗುಣಂ ಕುಮಾರನೀ | ಸೊಸೆ ಸುಜರಿತ್ರೆ ಮಿಳ್ತುವನೆ ಚಿಂತಿಸೆನಾಂ ಕೃತಕೃತ್ಯಭಾವದಿಂ ||೮೧||
ಸುನಂದ—(ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಏನು ! ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೋ ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ಶಾಂತಂಪಾಪಂ, ಶಾಂತಂಪಾಪಂ.

ದೇವಿ—ಈ ಆಮಂಗಳವು ಆಡಗಲಿ, ಆಡಗಲಿ.

ಮಲಯವತಿ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಈ ದುಶ್ಯಕುನದಿಂದ ನನ್ನ ಎದೆಯು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಏನು, ನಮ್ಮ ಮಗುವು ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೋ ?

ದೇವಿ—(ವಿಸಾದದಿಂದ) ಮಹಾರಾಜನಿ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ

ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನು ? ಇಷ್ಟು ತಡಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಆತನು ನಮ್ಮ ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಾದಿಗಳನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಮಲಯವತಿ—(ವಿಸಾದದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ನನಗಾದರೂ ಆರೈಪುತ್ರನನ್ನು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಏನೋಬಂದು ಭಯವುಂಟಾಗುವುದು.

ಸುನಂದ—ನಾನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಏನೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲಿ ? ಅಪ್ಪಣೆಯೂ ಗಬೇಕು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಎಡಗಣ್ಣು ಹಾರಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ) ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಏಕಿಷ್ಟು ತಡಮಾಡಿದನೋ ಎಂದು ನಾನು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ—

ಕಂದ|| ಜಲಿಸುವೆ ನೀನೇಕೀಗಳ್ |

ಪಲಮೈ ನನಗಳಲನೊಂದನಾರಯ್ಯುತ್ತಂ ||

ಎಲೆಹತವಾಮಾಂಬಕ ನಿ |

ನ್ನಲಪಕೆ ವಿಫಲತೆಯನೆಸಪನೀಬಿಸುಗದಿರಂ

||೮೨||

ನನ್ನ ಮಗನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ ? (ಮೇಲೆ ನೋಡಿ) ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳಿಗೂ ಏಕನೇತ್ರನಾದ ಈ ಸೂರ್ಯನು ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು. (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ)

ಕಂದ|| ಸರಿವಂದುತ್ಪಾತಮರು |

ತ್ತರಳಿತತಾರಕೆಗೆ ಪಕ್ತಮೆನಿಸಿರೆ ಡಾಳಂ ||

ನಿರುಕಿಪ ಕಣ್ಣೊಡವಿನಮಂ |

ಬರದಿಂ ಬಿಳ್ಳವುದಿದೇನೊ ಜವದಿಂದಿರೊಳ್

||೮೩||

ಇದೇನು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿತ್ತು ? (ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುವರು.) ಜೀಮೂತಕೇತು—ಓಹೊ ಹಸೀಮಾಂಸವಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಚೂಡಾಮಣಿಯು ಯಾರದಾಗಿದ್ದೀತು ?

ದೇವಿ—(ವಿಷಾದದಿಂದ) ಇದು ನಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಚೂಡಾಮಣಿಯಂತಿದೆ.

ಮಲಯವತಿ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ.

ಸುನಂದ—ಮಹಾರಾಜನೇ, ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಕುಲಪಡಬಾರದು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ಸರ್ಪಚೂಡಾಮಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಬಗಿದು ಕೆಳಗೆ ಬಿಸಾಡಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ದೇವಿಯೇ, ಈತನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಹೀಗಾಗುವುದೂ ಉಂಟು.

ದೇವಿ—ಅಯ್ಯಾ ಸುನಂದ ! ಆತನು ತನ್ನ ಮಾವನಮನೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೋಗಿರಬಹುದೋ ಏನೋ ! ಆದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಾ.

ಸುನಂದ—ಅಪ್ಪಣೆ (ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು.)

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಇದು ನಾಗಜೂಡಾಮಣಿಯಾಗಿದ್ದೀತೆ ?

ಶಂಖಜೂಡ—(ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಾಲಂಕೃತನಾಗಿ ಬಂದು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ)
ಅಯ್ಯೋ ! ಕಷ್ಟ ! ಕಷ್ಟ !

ಕಂದ|| ಕುಂಬಿಟ್ಟಾಂಗೋಕರ್ಣಂ |

ಗಂಬುಧಿಯಿಂ ಭುಜಗವಧ್ಯತಿಲೆಗಯ್ದವಮು ||

ಅಂಬರಕುಯ್ದಂ ಕೂರುಗು |

ರಿಂ ಬಿಜ್ಜೋದರನನುರವೆ ಒಗಿದಾಗರುಡಂ

||೮೪||

ಹಾ ! ನಿಷ್ಕಾರಣೈಕಬಾಂಧವ ! ಪರಮಕಾರುಣಿಕ ! ಹಾ ! ಪರದಾಖ
ದುಃಖಿತ ! ನೀನೆಲ್ಲಿಹೋದೆ ? ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆ ? ಅಯ್ಯೋ !
ಪಾಸಿಯಾದ ಶಂಖಜೂಡನೆ ! ನೀನು ಬದುಕಿದ್ದು ಫಲವೇನು ?

ವೃತ್ತ|| ಪಡೆಯದೆವೋದಿನಾನುರಗಜೀವನಪಾಲನಜಾತಕೀರ್ತಿಯಂ | ನಡೆಯಿಪ
ದಾದೆ ನಾನೊಡೆಯನಾಣತಿಯಂ ನಿಖಿಲಾಭಿನಂದ್ಯಮಂ || ಕುಡಿಸಿ ಖಗೇಶ್ವ
ರಂಗೆ ಪೆರನಿಂದೊಡಲಂ ಕಡುಪಾಸಿಯಾದೆನಿ | ನ್ನುಡಿವುದದೇಕೆ ಕೆಟ್ಟಿನಿಲೆ
ಕೆಟ್ಟಿನಿದೇತರಬಾಳ್ಕೆಯಕ್ಕಟಾ !

||೮೫||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವ ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಿಡುಕಿಬಿಡುಕಿ ಪರಿಹಾಸಪಾತ್ರ
ನಾಗುವೆನಲ್ಲವೆ! ಆದುದರಿಂದ ನಾನೂ ಈತನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು
ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ನೆಲವನ್ನು ನೋಡಿ)

ವೃತ್ತ|| ನೆಲನೊಳೆ ಪೆರೈನಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟು ಬಳಿಕಂಸ್ಥೂಲಾತಿರೊದ್ರಾಚಲೋ | ಪಲದೊ
ಮ್ ಳೆಸೀರ್ಪನಿಯಾಗುತ್ತಂ ಸ್ಥಲದೆ ಕೀಟಾಕೀರ್ಣಮಾಗುತ್ತೆಧಾ || ತುಲಸದ್ಭಿತ್ತಿ
ಗಳಲ್ಲದೃಶ್ಯತೆಯನಾಂತುರ್ವೀಜಶಾಖಾಗ್ರದೊಳೆ | ಬಿಲದೊಳೆಪುಂಜಿಸಿ
ದಸ್ತ್ರಧಾರೆಯೊಳೆನಾಂ ಪೋಗೀಕ್ಷಿ ಪೆಂತಾಕ್ಷ್ಯನಂ

||೮೬||

ದೇವಿ-—(ಭಯದಿಂದ) ಮಹಾರಾಜನೆ, ಸರಸನೆ ಈ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿರುವ
ಈತನ ಮುಖವು ತುಂಬಾ ಬುಡಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವ್ಯಾಕುಲವುಂ
ಟಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಈತನು ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು ನೋಡು ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ನೋಡಿ) ಹೌದು ! ಹೌದು ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ.

ಶಂಖಜೂಡ— ಹಾ ! ತ್ರಿಭುವನೈಕಜೂಡಾಮಣಿಯೆ ! ಪುನಃ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ ! ಅಯ್ಯೋ ! ನಾನು ನೋಡಸಹೋದೆ !

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ) ದೇವಿಯೆ ! ವಿಷಾದಪಡಬೇಡ. ಈ ಜೂಡಾಮಣಿಯು ಇವನದು. ಮಾಂಸಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಯು ಇವನ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು.

ಧೇವಿ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು) ಅವಿಧವೇ, ಧೀರಳಾಗಿರು. ಇಂಥಾ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ವೈಧವ್ಯದುಃಖವುಂಟಾಗಲಾರದು.

ಮಲಯವತಿ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದವೇಸರಿ. (ಎಂದಾಕೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಳು.)

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಶಂಖಜೂಡನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಮಗುವೆ, ನಿನ್ನ ಜೂಡಾಮಣಿಯು ಹೋಯಿತೋ ?

ಶಂಖಜೂಡ—ಆರೈನೆ, ನನ್ನೊಬ್ಬನ ಜೂಡಾಮಣಿಮಾತ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಭುವನದ ಜೂಡಾಮಣಿಯೂ ಹೋಯಿತು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಮಗುವೆ, ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಶಂಖಜೂಡ—ದುಃಖವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಂಠದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೀರುತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ ದುಃಖಕರವಾದ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲಶಕ್ತನಾಗಿರುವೆನು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಅಯ್ಯೋ ! ನಾನು ಕೆಟ್ಟ !

ಕಂದ|| ಅತಿದುಸ್ಸಹಮಾದಳಲಂ |

ಹಿತರೋಘ್ ನುಡಿಯೆನಸುಸಹಿಸಲಕ್ಕ್ಯಮದದರಿಂ ||

ಮಿತಿಮೀರಿದ ನಿನ್ನಳಲಂ |

ಸುತ ! ನೀಂ ತುರಿಪದೊಳೆ ಮಾಂಜದೆನ್ನೊಡನುಸಿರೈ ||೮೭||

ಶಂಖಜೂಡ—ಅಯ್ಯಾ ಕೇಳು ! ನಾನು ಶಂಖಜೂಡನೆಂಬ ನಾಗನಲ್ಲವೆ ? ಸರ್ಪರಾಜನಾದ ವಾಸುಕಿಯು ಗೆರುಡನ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರದಿಯುಪ್ರಕಾರ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಫಲವೇನು ? ಈ ರಕ್ತಧಾರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಧೂಳಿಯು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ದಾರಿಯು ಕಾಣದೆ ಹೋದೀತು. ಆದುದರಿಂದ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು;

ಕಂದ|| ಪರಮಕೃಪಾಭರಿತಾಂತಃ |

ಕರಣಂ ವಿದ್ಯಾಧರೇಶನೊರ್ವಂನನ್ನೀ ||

ಹರಣಮನುಳಿಪಲ್ ಪಕ್ಕಿಗ |

ಳರಸಂಗಾತ್ರೀಯದೇಪಮಂ ಪದೆದಿತ್ತಂ

||೮೮||

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ವಿಸಾದದಿಂದ) ಪರರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವನು ವ್ಯಸನ ಪಡುವನು ? ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಜೀಮೂತವಾಹನನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದೆ ? ಅಯ್ಯೋ ! ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದ ನಾನು ಕೆಟ್ಟ.

ದೇವಿ—ಹಾ ! ಪುತ್ರನೆ, ನೀನು ಎಂಥಾಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ?

ಮಲಯವತಿ—ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೇ ಹೀಗೆ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಶಂಖಚೂಡ—ನಿಜವಾಗಿ ಇವರು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೇ ಸರಿ. ಇವರಿಗೆ ನಾನು ದುರ್ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಇವರನ್ನು ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆನು. ಅಥವಾ ವಿಷಧರನ ಮುಖದಿಂದ ವಿಷವೇ ಹೊರಡುವುದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನುತಾನೆ ಹೊರಟೀತು. ಆಹಾ ! ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೆ ಶಂಖಚೂಡಹತಕನಾದ ನಾನು ಒಳ್ಳೇಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ಈಗಲೇ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲೆ ? ಅಥವಾ ಬೇಡಬೇಡ. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂತೈಸುವೆನು. ಆರ್ಯನೇ, ಸಂತೈಸಿಕೊ ಸಂತೈಸಿಕೊ ! ಅಮ್ಮಾ ಸಂತೈಸಿಕೊ ಸಂತೈಸಿಕೊ.

(ಇಬ್ಬರೂ ಸಂತೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.)

ದೇವಿ—(ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಮಗುವೆ, ಅಳಬೇಡ ಅಳಬೇಡ. ಏಳು, ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಲ್ಲದಮೇಲೆ ನಾವುತಾನೆ ಬದುಕಿರುವೆವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯೋ ? ಸಂತೈಸಿಕೊ ಸಂತೈಸಿಕೊ !

ಮಲಯವತಿ—(ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡು) ಹಾ ! ಆರ್ಯಪುತ್ರನೆ, ಪುನಃ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿನೋಡಲೆ ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಹಾ ! ವತ್ಸನೆ ! ಗುರುಚರಣ ಶಿಶ್ರೂಷಾವಿಧಿಜ್ಞನೆ !

ಕಂದ|| ತರಳನೆ ಹಾ ! ಹಾ ! ಲೋಕಾಂ |

ತರಕೆಯ್ವಿಯುಮಕಟ ! ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದಂ ಮು ||

ಚ್ಚರಣದೆಚೂಡಾಮಣಿಯಂ |

ಮರೆಯದೆ ಪಡಲಿಡಿಸಿ ಬಿನಯಮ್ಮ ನೀಂ ಬಿಡೆಯಾ

||೮೯||

(ಎಂದು ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಹಾ ! ವತ್ಸನೆ ! ಈಗ

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತೆ !

(ಎಂದು ಎದೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು) ಅಹಹ !

ವೃತ್ತ|| ಬಗೆಯೊಳ್ ಭಕ್ತಿಯನಾಂತು ದೂರದೊಳೆಮತ್ತಾದಕ್ಕನೀಂ ಪಜ್ಜೆಪ | ಜ್ಜೆಗ
ಮಾನಮ್ರತಿರಸ್ಯನಾದಕತದಿಂದಂ ನುಣ್ಣನಾಳ್ವಿದ್ವೊಡುಂ || ಮಗುವೇ !
ನಿನ್ನ ಕಿರೀಟರತ್ನಮಿದು ಖಡ್ಗಗ್ರಂಜೊಲೀಪೊಳ್ತಿನೊಳ್ | ಬಗಿಯುತ್ತಿದ್ದ
ಪುದೆನ್ನು ರಸ್ಥೆಗಳಮನೀಪಾಂಗಂತಿದರ್ಕ್ಕಾರ್ದುಡೋ ||೯೦||

ದೇವಿ—ಅಯ್ಯೋ ! ಪುತ್ರನೇ ! ಜೀಮೂತವಾಹನನೇ, ಪಿತ್ಯಪಾದಸೇವಾ ಸುಖವೊಂದುಹೊರತು ನಿನಗೆ ಯಾವಸುಖವೂ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಈಗ ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಸೌಖ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋದೆ ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ) ದೇವಿಯೆ ! ಜೀಮೂತವಾಹನ ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಬಳಿಕ ನಾವೃತಾನೆ ಬದುಕಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯೊ ? ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿರರ್ಥಕಗಳಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವೆ ?

ಮಲಯವತಿ—(ಕಾಲಿಗೆ ಜಿದ್ದು ಕೈಮುಗಿದು) ಆರ್ಯನೇ ! ಆರ್ಯಪುತ್ರನ ಜೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಡು ; ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಅಮ್ಮಾ, ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯೆ ! ಏಕೆ ಹೀಗೆ ತ್ಪರಿಸೆಡುವೆ ? ನಾನೆಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವುದ್ದೂ ಹೀಗೆಯೇ.

ದೇವಿ—ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಆದರೆ ಏಕೆ ಸಾವಕಾಶಮಾಡುವೆ ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಏಕೂ ಇಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಅಹಿತಾಗ್ನಿಗೆ ಅಹಿತಾಗ್ನಿಯಿಂದಲೇ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರವೇ ಹೊರತು ಇತರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಆಗಕೂಡದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡೋಣ.

ಶಂಖಜೂಡ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಶಿವಶಿವಾ ! ಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿಯೇ ಸಮಸ್ತವಾದ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥರಕುಲವೂ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. (ಪ್ರಕಾಶಂ) ಆರ್ಯನೇ, ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಇಂಥಾ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ವಿಧಿಯ ವಿಲಾಸಗಳು ವಿಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲವೆ ? ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ಗರುಡನು ಇವನು ನಾಗನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಪ್ರಾಣಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಏಕೆ ಬಿಡಬಾರದು ? ಆದುದರಿಂದ ಈ ರಕ್ತಧಾರೆಯನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಗರುಡನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗೋಣ.

ದೇವಿ—ದೇವತಾಸುಗ್ರಹವಿದ್ದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಜೀವಂತನಾಗಿರುವ ಮಗ ನನ್ನೇ ನೋಡುವೆನು.

ಮಲಯವತಿ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನನಗಿದು ದುರ್ಲಭವಲ್ಲವೆ ?

ಜೀವೂತಕೇತು—ವತ್ಸನೆ ! ಈ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಲಿ ; ಆದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದುದ ರಿಂದ ನೀನು ನಡೆ. ನಾವು ಅಗ್ನಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಡನೆಯೇ ಬರುವೆವು. (ಎಂದು ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಸೊಸೆಯೊಡನೆಯೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುವನು.)

ಶಂಖಜೂಡ—ನಾನು ಗರುಡನಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು. (ಎಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡಿ)

ವೃತ್ತ|| ಶೋಣಿತದಲ್ಲಿ ನಾಂದ ನಿಜಜಂಜುವಿನುತ್ಕಟದಿಂ ತಟಸ್ಥಳಂ | ದೋಣಿವೊ
ಲ ಲಗೆ ಕಣ್ವಿಗರ ಕೇಸುರಿಯಿಂ ಸುಡೆ ಕಾನನಾಂತರಂ || ಕ್ಷೋಣಿಯೊ
ಳೂರೆ ಬಚ್ಚರದ ಪಾಂಗಿನ ಕೂರುಗುರ್ಗಳ್ ಸುದೂರದೊಳ್ | ಕಾಣಿಪನಲ್ತೆ
ರಮ್ಯಮಲಯಾಚಲಕೂಟದೊಳೇ ಫಣಿದ್ವಿಷಂ ||೯೧||

ಗರುಡ—(ಪೀಠದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವೂತವಾ ಹನನನ್ನು ಕೆಡಪಿ ಕೊಂಡು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇರುವೆನು. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾವದಿವಸವೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಾಹಾತ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹ ಹೋಗುವುದೆಂಬ ವ್ಯಸನವು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂತೋಷವೂ ಇರುವಂತಿದೆ. ಇದೋ ಈಗ ;

ವೃತ್ತ|| ಎನಿತೊಂದೀತನ ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿದೊಡಂ ಧೈರ್ಯಾಬ್ಧಿರಾದೀತನಾ | ನನ
ಮ ದೊಳ್ ತೋರದುಸೇದೆ ! ಬಾಡನೆನಿತಂ ನಾನೀಳೊಡಂ ಕಾಂತಿಗುಂ ||
ದನಿವಂ! ಪೊಂಪುಳಿಯುಣ್ಮಿ ಪೊಣ್ಮಿ ತಿವನೀಭುಕ್ತಾ ವಶಿಷ್ಠಾಂಗದ | ಳ್ಲಿ ನಿತಾಂ
ಪೊಲ್ಲಮೆಗೆಯೊಡಂ ಪಿತನವೋಲೆನ್ನಂ ಸಮಾಲೋಕಿಪಂ || ||೯೨||

ಈತನ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ನೋಡಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿರುವುದು. ಇರಲಿ, ಇವನನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ; ಯಾರೋ ಏನೋ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದಿರುವ ಗರುಡನನ್ನು ನೋಡಿ)
ಕಂದ|| ಮುಸುಕಿದ ನರಂಗಳತ್ತಣಿ |

ನೊಸರ್ಗುಂ ರಕ್ತಂಮದೀಯತನುವಿನೊಳನ್ನುಂ ||

ಎಸೆಗುಂಮಾಂಸಂನಿನ್ನಯ |

ಪಸಿವಡಗಿದುದಿಲ್ಲಮುಣ್ಣು ದೇಕಿದರ್ಪೆ ? ಪೇಳು ||೯೩||

ಗರುಡ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಈತನು ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ದ್ದರೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುವನಲ್ಲ. (ಪ್ರಕಾಶಂ)

ಕಂದ|| ನಿನ್ನಯವಕ್ಷಸ್ಥಳದೊಳು |

ಕೆನ್ನೀರಂಪೀರ್ದುದೆನ್ನಜಂಜುಪುಟಂನಾ ||

ನಿನ್ನೇನೆಂಬೆನ್ನೀ |

ಯುನ್ನತಧೀರತೆಯೆಸೆಳೆದುಡೆನ್ನಯಬಗೆಯಂ ||೯೪||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಲಪೇಕ್ಷಿಸುವೆನು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಹೀಗೆ ಹಸಿದಿರುವ ನೀನು ನನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳು
ವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ನನ್ನ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗು.

ಶಂಖಜೂಡ—(ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಅಯ್ಯಾ, ಗರುಡನೆ,
ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು. ಈತನು ನಾಗನಲ್ಲ, ಈತನನ್ನು ಬಿಡು. ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನು. ವಾಸು
ಕಿಯು ನಿನ್ನ ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವನು.

(ಎಂದು ಎದೆಯನ್ನು ಕೊಡುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಶಂಖಜೂಡನನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಅಯ್ಯೋ !
ಈ ಶಂಖಜೂಡನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು.

ಗರುಡ—(ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಇಬ್ಬರೂ ವಧ್ಯಚಿಹ್ನವನ್ನು
ವಹಿಸಿರುವರು. ಆದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾವನು ನಾಗನೋ ತಿಳಿಯದು.

ಶಂಖಜೂಡ—ನೀನು ಭ್ರಾಂತಿಪಡುವುದು ಯುಕ್ತವೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ

ವೃತ್ತ|| ಮೆರೆಗೀಸ್ವಸ್ತಿ ಕವಿಾರ್ಪರೆಮ್ಮೆ ದೆಗಳೊಳು ಮದ್ದೇಹಮಂ ಪತ್ತಿದೀ |
ಪೆರೆಯಂಕಾಣೆಯ ? ಮಾತನಾಡುವೆರಡುಂ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರಮಂನೋಡೆಯಾ ? ||

ಗರಳೋಗ್ರಾನಲಧೂಮಕೀರ್ಣಮಣಿಯಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತೆ ಶೋಕಾತೀಳಿ | ತ್ವರ
ಣೋತ್ಸರ್ಪಿಯೆನಿಪ್ಪ ಮುಪ್ಪೆಡೆಯುಮಂ ನೋಟಕ್ಕೆ ನೀಂತಾರೆಯಾ ||೯೫||

ಗರುಡ — (ಶಂಖಜೂಡನ ಹೆಡೆಯನ್ನೂ ಜೇಮೂತವಾಹನನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ) ನಾನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ ! ಇವನು ಯಾರು ?

ಶಂಖಜೂಡ — (ಜೇಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಕುರಿತು) ಆಯ್ಯಾ, ವಿದ್ಯಾಧರ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಿಲಕಪ್ರಾಯನಾದ ಜೇಮೂತವಾಹನನೇ ! ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಾದ ನೀನು ಇಂಥಾ ಕಠೋರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಹುದೆ ?

ಗರುಡ — (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ)
 ವೃತ್ತ|| ಮೇರುವಿನಲ್ಲಿ ಮಂಧರದ ಕಂಧರದಲ್ಲಿ ಮಹೇಂದ್ರಶೈಲದೊಳ್ | ತಾರನಗೇಂ
 ದ್ರದೊಳ್ ಮಲಯಭೂಧರದೊಳ್ ತುಪಿನಾದ್ರಿಕೂಟದೊಳ್ || ಚಾರಣನಂ
 ಜಯಂ ಬಗಮನೀಕ್ಷಿ ಪವೇಕ್ಷೆ ಯಿನ್ನೈತರುತ್ತೆಮು | ನ್ನಾರ ಚರಿತ್ರಮಂ ನಲಿ
 ದುಪಾಡಿದುದಂ ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳೆನ್ನೋ || ೯೬ ||

ಆ ವಿದ್ಯಾಧರಕುಮಾರನಾದ ಜೇಮೂತವಾಹನನೇ ಈತನು. ಹೇಗೂ ನಾನು ಮಹತ್ತರವಾದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆನು.

ಜೇಮೂತವಾಹನ — ಆಯ್ಯಾ ನಾಗಶ್ರೇಷ್ಠನೆ ! ನೀನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿರುವೆ ?

ಶಂಖಜೂಡ — ಆಯ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನೆ ! ಅದರೆ ನಾನು ವ್ಯಾಕುಲಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಮಯವಲ್ಲವೋ ?

ಕಂದ|| ಕುಡಲಾರದೆನ್ನ ತನುವಂ |
 ಕಡುದುಗುಡವನಾಂತು ಪಕ್ಷಿ ರಾಜಂಗೀನಿ ||
 ನೊಡಲಂ ತೆರಿಸುತೆ ಬಾಳ್ವೇ |
 ಬಡನಂ ಪಾತಾಳದಡಿಗನೊಂದಿಪುದುಚಿತಂ || || ೯೭ ||

ಗರುಡ — ಕಾರುಣಿಕನಾದ ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಗೋಚರನಾದ ಈ ನಾಗನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಮಹಾ ದುಸ್ವಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆನು. ಇನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಫಲವೇನು ? ಬೋಧಿಸುತ್ತನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಮಹತ್ತರವಾದ ಈ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶನೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಿ ? (ಎಂದು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿ) ಓಹೋ ! ಕೆಲವರು ಅಗ್ನಿ ಸಮೇತರಾಗಿ ಈಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿರುವರು, ನಾನೂ ಇವರನ್ನೇ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವೆನು.

ಶಂಖಚೂಡೆ—ಅಯ್ಯಾ ! ಇದೊ ನೋಡು, ನಿನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು ಬಂದಿರುವರು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಅಯ್ಯಾ ಶಂಖಚೂಡನೆ ! ನನ್ನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಈ ಬಹಿರ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ನೋಡಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡದೆ ಇರಲಾರಳು.

ಶಂಖಚೂಡೆ—(ಸಾರ್ವದಲ್ಲ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬಹಿರ್ವಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಹೊದಿಸುವನು)

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಹಂಚತಿಯೊಡನೆಯೂ ಸೂಸೆಯೊಡನೆಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಹಾ ! ಪುತ್ರಾ ! ಜೀಮೂತವಾಹನ !

ವೃತ್ತ|| ಇವನೆಮ್ಮೊಂದಿಗನೀತನಸ್ಯನೇನುತಂ ಕಾರುಣ್ಯದೊಳ್ ಭೇದಮುಂ | ಪಿ ವಿಲೋಕಿಪ್ಪೊಡನೇಕರಂ ಪೊರೆವುದೋ ಮೋಕ್ಷೋರ್ಪನಂ ಕಾವುದೋ || ಸ್ವಪಪುರ್ವಾ ನದಿನೆನ್ನ ದಿತ್ತೊಡಲನಾತಾಕ್ಷ್ಯಂಗೆ ನೀಂ ಪಾವನು | ತ್ಸವದಿಂ ಪಾಲಿಸಿ ಪೆತ್ತರಂ ಪ್ರಿಯೆಯನೆಮ್ಮಾವಂಶಮಂ ನೆಗ್ಗಿಪ್ಪೆ ||೯೮||

ದೇವಿ—(ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಮಗುವೆ, ಆಳಜೇಡ, ಆಳಜೇಡ. ನಿನ್ನ ಬಾಷ್ಪಧಾರೆಗಳಿಂದ ಈ ಅಗ್ನಿಯು ಆರೋಗ್ಯವಂತಾಯಿತಲ್ಲವೆ ?

(ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡುವರು.)

ಗರುಡ—ಹಾ ! ಪುತ್ರ ! ಜೀಮೂತವಾಹನಾ ! ಎಂದು ಅಳುತ್ತಿರುವವನು ನಿಜವಾಗಿ ಇವನ ತಂದೆಯೇ ! ಇನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಫಲವೇನು ? ಇವನ ಮಗನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದಕಾರಣ ಈತನಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಆದಕಾರಣ ಇವರು ತಂದಿರುವ ಅಗ್ನಿಯು ನನಗೆ ದೊರಕುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಗಾಗಿ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆ ? ಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನಲ್ಲವೆ ? ಆದುದಿಂದ ಇದೋ ಈಗ—

ವೃತ್ತ|| ಜಗತೀಜಕ್ರಮನೊರ್ಮೆ ಸುಂಗಿದಸೆನಾನೆಂದಂತಕಂ ನೀಳ್ವನಾ | ಲಗೆಯಗ್ರಂ ಜಲಿಪಂತೆಪೋಲಳರ್ದು ಮುನ್ನೀರೇಳುಮಂ ನೆಯ್ಯೆ ಬಿಂ || ದುಗೆ ತೋಡಾಗಿ ಸಲಾರ್ತ ಪೇರುರಿ ಮದೀಯೋತ್ಪಾತವಾತಂಗಳಿಂ | ಮುಗಿಲ್ಲದ್ದಂ ನೆಗೆ ದಾಡೆ ಕಾಲಶಿಖಿಯಂತಿರ್ವಾರ್ಪನೊಳ್ ಬಿಳ್ವವೆಂ ||೯೯||

(ಎಂದು ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಅಯ್ಯಾ ಪಕ್ಷಿರಾಜನೆ ! ಈ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಿಡು ಬಿಡು. ಈ ಸಾಪಕ್ಕೆ ಇದು ಪ್ರತೀಕಾರವಲ್ಲ.

ಗರುಡ—(ಮೋಣಕಾಲೂರಿ ನಿಂತು ಕೈಮುಗಿದು) ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನೆ ! ಆದರೆ, ಯಾವುದು ಹೇಳು ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಬಂದಿರು ವರು. ಆದಕಾರಣ ಇವರಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ) ದೇವಿಯೆ ! ದೈವಯೋಗ ದಿಂದ ನೀನೇ ಪುಣ್ಯವತಿ. ವತ್ಸನಾದ ಈ ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಸಾಯದೆ ಬದು ಕಿರುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಯನ ಹಾಗೆ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಗರುಡನಿಂದ ಸೇವೆ ಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನು.

ದೇವಿ -- ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಅಕ್ಷತಶರನಾದ ಪುತ್ರನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಕಾರಣ ಕೃತಾರ್ಥಳಾದೆನು.

ಮಲಯವತಿ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಆರ್ಯಪುತ್ರನು ಜೀವಂತನಾಗಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವು ಈಗ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಸಮಾಪಕ್ಕೆಬಂದು) ವತ್ಸನೆ ! ಬಾ, ನನ್ನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಬಹಿರ್ವಾಸವು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಮೂರ್ಛಹೋಗುವನು.)

ಶಂಖಚೂಡ — ಕುಮಾರನೆ ! ಸಂತೈಸಿಕೊ, ಸಂತೈಸಿಕೊ.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ನೋಡಿದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದೆ ?

ದೇವಿ—ಹಾ ! ಪುತ್ರನೆ ! ವಾಙ್ಮಾತ್ರದಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸದೆ ಹೋದೆಯಾ ?

ಮಲಯವತಿ—ಪಾ ! ಆರ್ಯಪುತ್ರನೆ ! ಗುರುಜನವನ್ನೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆಯಾ ?

(ಎಂದು ಮೂರ್ಛ ಹೊಂದುವಳು.)

ಶಂಕಚೂಡ—ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪಿಯಾದ ಶಂಖಚೂಡನೆ ! ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಮರಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಸಾಯಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ ?

ಗರುಡ—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾಲಯಾಗಿ ಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನ ದೋಷವು. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವೆನು. (ಎಂದು ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯಾ, ಮಹಾತ್ಮನೆ ! ಸಂತೈಸಿಕೊ, ಸಂತೈಸಿಕೊ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ — (ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡು) ಅಯ್ಯಾ ಶಂಖಜೂಡನೆ ! ಗುರು ಜನವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸು.

ಶಂಖಜೂಡ— ಆರೈನೆ ! ಸಂತೈಸಿಕೊ, ಸಂತೈಸಿಕೊ. ಅಮ್ಮಾ ! ಸಂತೈಸಿಕೊ, ಸಂತೈಸಿಕೊ ; ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ನೀವು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಇದೋ ಎದ್ದನು. ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲಗೊಂಡಿರುವನು.

(ಇಬ್ಬರೂ ಸಂತೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.)

ದೇವಿ—(ಸರಗಿನಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಆಹಾ ! ನಮಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆಪತ್ತು ತೇಲಿಯೋಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅಳಬಾರದು. ಮಗುವೆ, ಅಳಬೇಡ, ಅಳಬೇಡ. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳು. ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಮಲಯವತಿ—(ಜೇತರಿಸಿಕೊಂಡು) ಹಾ ! ಆರೈಪುತ್ರನೆ.

ದೇವಿ—(ಮಲಯವತಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಅವಳ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ) ಮಗುವೆ, ಬೇಡಬೇಡ, ಏಕೆ ಅಳುವೆ ? *

ಜೀಮೂತಕೇಕು —(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ)

ಕಂದ|| ಅವಶಿಷ್ಟಾಂಗಂವೋಗೆನಿ |

ರವಲಂಬತೆಯಿಂದಮೆಂಬವೋಲ್ ಕೊರಲೊಳ್ ಪ್ರಾ ||

ಇವನಿರಿಸಿ ಮರುಗುತಿರ್ಪೇ |

ಕುವರನನೀಕ್ಷಿಸಿಯುಮಿರ್ಪೆನೇಂ ಪಾತಕಿಯೋ ||

||೧೦೦||

ಮಲಯವತಿ—ಅಯ್ಯೋ ! ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆರೈಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿರುವೆನಲ್ಲಾ ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತಲೂ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು ಯಾರಿರುವರು ?

ದೇವಿ—(ಜೀಮೂತವಾಹನನ ಮೈ ಸವರುತ್ತಾ ಗರುಡನನ್ನು ಕುರಿತು) ಅಯ್ಯೋ ! ನೈಶಂಸ ! ನವಯಾವನಾಲಂಕೃತವಾದ ಈತನ ಶರೀರವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಅಮ್ಮಾ ! ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ ; ಇವನೇನುಮಾಡಿದನು ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೊದಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇತ್ತಲ್ಲವೆ ?

ಕಂದ|| ಅಡಗುಮಿದುಳೆಲ್ವುಕೆನ್ನೀರ್ |
 ಕಡುನೇಣಮುಂ ಮಿಗೆ ಜಿಗಿಲ್ವು ಪಂದೊವಲೆತ್ತಂ ||
 ಅಡಸಿ ಬುಗುಪ್ಪಿತಮಾದೀ |
 ಯೊಡಲೊಳ್ ಸುಭಗತೆಯಸುದ್ದಿಯೋ ತೋರುಗುಮೇ ||೧೦೧||

ಗರುಡ—ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನೆ! ನರಕಾಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಾನು ನರಳ
 ಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ ! ಎಂದು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಪಾಪವೆಲ್ಲಾ
 ಹೋಗುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಉಪದೇಶಮಾಡು.

ಬೇಮೂತವಾಪನ್ನ—

ವೃತ್ತ|| ಇನಿಸುಂ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಂ ಬಗೆಯದಿರ್ ಮುಂಗೆಯ್ದಪಾಪಕ್ಕೆಮಿಂ |
 ದನುತಾಪಂಬಡೆಪಾವುಗಳ್ಳಭಯಮುಂಕೊಟ್ಟಯಸಂಬಟ್ಟು ಸೈ || ಪಿನಕಾ
 ಳ್ಳಿಂಚೆಯನೊಂದು ನೀನೆಸಗದಲ್ಪಂಪಾತಕಂ ವೋವುಪೈ | ಘನನೀರಪ್ರದ
 ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಅವಣಲೇಶಂಬೀಳಲೇಂ ಕಾಣ್ಬುದೇ ? ||೧೦೨||

ಗರುಡ—

ಕಂದ|| ಮೊದಲಿಂದಿನ್ನೆಗಮಚ್ಚಾ |
 ನದ ನಿದ್ರೆಯನಿಂಬುಕೆಯೊರಂಗಿದ ನನ್ನಂ ||
 ಸದಯತೆಯಿಂ ನೀನೆಚ್ಚರಿ |
 ಸಿದ ಕತದಿಂ ಕೊಲ್ಲೆನೊಂದುಮಂ ಪನ್ನಗಮಂ ||೧೦೩||

ಉ ಈಗಲಾದರೋ,

ವೃತ್ತ|| ಒಂದೆಡೆ ನುಣ್ಣುಗಳೆ ಪಡಿಯವೊಡಲಂ ಸಲೆ ಸಿಂಬಿಗಿಯ್ದು ಜಿ | ಲೊಂದಿದ
 ದೀವಿಯಂತೆನೊಲದೊಂದೆಡೆ ಬಟ್ಟೊಡಲಿಂದಮಬ್ಬಿಯೊಳ್ || ಸುಂದರಮಪ್ಪ
 ದೊಂದು ಸುಳಿಯಂದದಿನೊಂದೆಡೆ ಕೂಲದಿಂದೆ ಕೂ | ಲಂದಳವಂದು
 ಸೇತುಸಮಮಾಗುತೆ ಪಾವುಗಳಾಡುಗೊಲೈಯಿಂ || ||೧೦೪||

ಮತ್ತೊ—

ವೃತ್ತ|| ತಮದೊಡ್ಡಂಗೆಲೆವಂದಸೋರ್ಮಡಿ ಸಡಿಲ್ಲೀಸಾಡೆ ಪಿಂಗಾಲೊಳ | ಯಮ
 ಬಾಲಾತಪತಾಮ್ರಮಾದ ಕದವುಂ ಸಿಂದೂರಮಂ ತಳ್ಳನೋಲ್ || ಭ್ರಮೆ
 ಯಂ ಮಾಡೆ ಭುಜಂಗವಾಂಗನೆಯರಿ ಶ್ರೀಚಂದನಾರಣ್ಯದೊಳ್ | ಸುಮ
 ಬಾಣಾಹವಶೇದವಂ ಮರೆದು ಪೇಳ್ಗಿನಿನ್ನ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯಂ ||೧೦೫||

ಜೀಮೂತವಾಹನ—ಆಯ್ಯಾ, ಮಹಾನುಭಾವನೆ, ಭಾಪುಭಾವು! ನಿನ್ನ ಶಾಂತಿಗುಣವು ದಿನದಿನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಿ. (ಶಂಖಜೂಡನನ್ನು ಕುರಿತು) ಆಯ್ಯಾ ಶಂಖಜೂಡನೆ! ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು.

ಶಂಖಜೂಡ—(ನಿಟ್ಟು ಸಿರುಬಿಟ್ಟು ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ನಿಟ್ಟು ಸಿರುಬಿಟ್ಟು ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶಂಖ ಜೂಡನನ್ನು ಕುರಿತು)

ಕಂದ|| ಎಲರುಣಿವಗೆಯನ ಚಂಚುವಿ |

ನಳಿದವೆ ನೀನೀಗಳೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಬಗೆಯೊಳ್ ||

ಕಳವಳಿಸುತೆ ನಿನ್ನಾ ತಾ |

ಯಳುಂಬಮಾದಳಲನಾಂತು ತೊಳಲುತ್ತಿರ್ಪಳ್ ||೧೦೬||

ದೇವಿ—(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಗರುಡನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾದರೂ ಗಾಸಿಯೊಂದರಿ ಇರುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡುವಳಲ್ಲ! ಆಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವತಿಯೋ ಕಾಣೆ.

ಶಂಖಜೂಡ—ಅಮ್ಮಾ, ಈತನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತೇ ನಿಜ.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಸಂಕಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ) ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಪರೋಪಕಾರತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಯಾತನೆಯೂ ತೋರ ಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ಯಾತನೆಗಳು ಮರ್ಮಭೇದಕಗಳಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವುವು.

(ಎಂದು ಮರಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಟಿಸುವನು.)

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಅಪ್ಪಾ! ಮಗುವೆ! ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವೆ?

ದೇವಿ—ಅಯ್ಯೋ! ಇದೇನು ಹೀಗಿರುವನು? (ಎಂದೆದೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯೋ! ಇನ್ನೇನು ಗತಿ! ನಮ್ಮ ಮಗುವಿಗೆ ಮರಣಸಂಕಟವುಂಟಾಗಿ ರುವುದಲ್ಲಾ!

ಮಲಯವತಿ—ಹಾ! ಆರ್ಯಪುತ್ರನೆ! ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ!

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಕೈಮುಗಿಯಬೇಕೆಂದಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ) ಎಲೈ ಶಂಖ ಜೂಡನೆ! ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸು.

ಶಂಖಜೂಡ—(ಆವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಅಯ್ಯೋ! ಲೋಕವು ಅನಾಯಕವಾಯಿತು.

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಅರೆಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ) ಇದೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ನಮಸ್ಕಾರ.

ವೃತ್ತ|| ಮಿಡುಕಲೆಬಾರದೆಳ್ಳಿನಿತು ಮಂಗವಿದಕ್ಕಟ! ಸತ್ತಮಿದೊಡ್ಡಂ | ನುಡಿ
 ೧ ಯನೊಂದುಮಂ ಸ್ಫುಟಪದಾಕ್ಷರಮಂ ಕಿವಿ ಕೇಳಲಾರದೀ || ಗಡ!
 ಜನಕಾ! ವಿಶೋಚನಪುಟಂ ಮಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಮುಗುಳ್ಳುದಯ್ಯೋನೇ | ಗಡ
 ವೃದು ಬಲ್ಲುಗುಂದಿ ಕುದಿನೆನ್ನೆಸುವುಂಗಡ ಕಂಠದೇಶಮಂ ||೧೦೭||
 ಅಥವಾ ಇದಂದೇನು ಫಲ? (ಇಂದೆನ್ನ ತನುವನಿತ್ತಾನೆಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು
 ಹೇಳಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವನು.)

ದೇವಿ—ಹಾ! ಪುತ್ರ! ಗುರುಜರಣವತ್ಸಲಾ! ಜೀಮೂತವಾಹನಾ! ಪುನಃ
 ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ?

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಹಾ! ಪುತ್ರ! ಜೀಮೂತವಾಹನಾ! ಪ್ರಣಯಿಬನವತ್ಸಲ!
 ಹಾ! ಸರ್ವಗುಣನಿಧಿ! ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆ? ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬಾ
 ರದೆ? (ಎಂದು ಕೈಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ) ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ!

ವೃತ್ತ|| ವಿನಯಕ್ಕಾಲಯಮಿಲ್ಲದಾಯ್ತು ಸಹನಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲದಾಯ್ತಾಗಳಾ | ಘನನ
 ೧ ತ್ಯಕ್ಕೆಡೆಯಿಲ್ಲದಾಯ್ತು ನೆಗಳ್ಳಾಜೀರಕ್ಕೆಬೀಡಿಲ್ಲದಾ || ಯುನವೋ ದಾರತೆ
 ಗಿಕ್ಕೇವೋಯ್ತು ದಯೆಗಂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಾಯ್ತಕ್ಕಟಾ | ತನಯಾ! ಹಾ! ಬರಿ
 ದಾಯ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲಜಗಮುಂ ಲೋಕಾಂತರಕ್ಕಯ್ದನೀಂ ||೧೦೮||
 ಮಲಯವತಿ—ಹಾ! ಅರ್ಯಪುತ್ರನೆ! ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋದೆ?
 ?! ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ಮಲಯವತಿಯೆ! ಇದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ
 ಬದುಕಿರುವೆಯೋ?

ಶಂಖಜೂಡ—ಪ್ರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಪ್ತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ
 ಹೋಗುವೆ? ಠಾನೂ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಬರುವೆನು.

ಗರುಡ—ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ! ಈತನು ಮೃತನಾದನು. ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

ದೇವಿ—(ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲೆ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯೋ, ಪೂಜ್ಯರಾದ
 ಲೋಕಪಾಲಕರೆ! ಅಮೃತಸೇವನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ಬದುಕಿಸ
 ಬಾರದೆ?

ಗರುಡ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಆಹಾ! ಅಮೃತಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಣ
 ದಿಂದ ಈಕೆಯು ನನಗೆ ಜನ್ಮಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ನನಗೆ ಬಂದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯು

ನಿರ್ಮೂಲವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ್ಧ್ಯುಕ್ತಗ ಇಂದ್ರನನ್ನು
ಆತನ ಅಸುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವ್ಯತವರ್ಷವನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅದರಿಂದ ಈ ಜೀವೂತಪಾಲನ
ನನ್ನೂ, ಮೊದಲು ನಾನು ತಿಂದು ಎಲುವೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವ ಈ ಧರ್ಮ
ಗಳನ್ನೂ ಒದುಕಿಸುವೆನು. ಆ ಇಂದ್ರನೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಅವ್ಯತವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆದು
ದಿದ್ದರೆ,

ವೃತ್ತ|| ಎರಕೆಗಳಿಂದೆವೇಲೆಳೆದುಪಾಶಿಯನಾಯತನೇಗದಿಂದ ವಾ | ಮರುತನನಿಕ್ಕಿ
ಕಣ್ಣುರಿಗೆ ಸೋವತಮಾಗಿಸಿ ಪಾವಕಾರ್ಕರಂ || ಸುರಪನ ವಜ್ರಮಂ ಧನದ
ನಾಗದೆಯಂ ಜನನಾಂತದಂಡಮಂ | ಮುರಿಯುತೆ ವರ್ಷಪೆಂ ಸುಧೆಯನ
ಳ್ಳಿದಿರಂಕೆಗಳೆಂ ಕ್ಷಣಾರ್ಥದೊಳ್ || ||೧೦೯||

(ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು.)

ಜೀವೂತಕೇತು — ವತ್ಸ! ಶಂಖಜೂಡ! ಏಕಿನ್ನೂ ನಿಂತಿರುವೆ? ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಯನ್ನು ತಂದು ಚಿತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು; ನಾವೂ ಇವನೊಡನೆಯೇ ಸಹಗಮನ
ಮಾಡುವೆವು.

ದೇವಿ—ಆಯ್ಯಾ, ಜಾಗ್ರತೆಮಾಡು; ನಿಮ್ಮಣ್ಣನು ನಮ್ಮನ್ನು ಎ
ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನು?

ಶಂಖಜೂಡ—(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಅಪ್ಪಣೆ, ಈ ಸಹಗಮನ ವಿಷ
ನಾನು ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಮುಂಪಾಳಾಗಿರುವೆನು. (ಎಂದೆದ್ದು ಚಿತಿಯನ್ನು
ಆರೈನೆ! ಚಿತಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಜೀವೂತಕೇತು—ಆಯ್ಯೋ! ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ!

ವೃತ್ತ|| ತಿರದೊಳ್ ನುಣ್ಣೊಗರೇರೆ ಮೌಳಿ ಸುಳಿಯುಂ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದೊಳ್
ತಾ | ವರೆಯಂ ಕಣ್ಣವೆದೂರೆವೋರೆ ವರಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನೊಳ್ ಪೆರುಂ
ಕರದೊಳ್ ಜಕ್ರದರೇಖೆ ಕಾಣುತಿಯುಂ ಹಾ! ವತ್ಸ! ಮದ್ದು ಸ್ಫುಟೋ |
ತ್ಕರದಿಂ ಜಕ್ರಪತಿತ್ವಮಂ ತೊರೆದು ನೀಂ ಲೋಕಾಂತರಕ್ಕಯ್ಯಿದಮ್ ||
ದೇವಿಯೆ! ಇನ್ನೇಕಕ್ಕೆ ಶೋಕಿಸುವೆ? ಏಳು, ಚಿತಿಯನ್ನು ಹತ್ತೋಣ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಏಳುವರು.)

ಮಲಯವತಿ —(ಕೈಮುಗಿದು, ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ) ಭಗವತಿ!
ಗೌ! ವಿದ್ಯಾಧರ ಜಕ್ರವರ್ತಿಯು ನಿನಗೆ ಪತಿಯಾಗುವನು-ಎಂದು ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಮಂದಭಾಗ್ಯಳಾದ ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀನೂ ಸುಳ್ಳುಗಾರಳಾದೆಯೋ?

ಗೌರಿ—(ಥಟ್ಟನೆ ಬಂದು) ಆಯ್ಯಾ ಜೀಮೂತಕೇತುವೆ! ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು, ಇದು ಸಾಹಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯವಲ್ಲ.

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಓಹೋ! ಇದೇನು! ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಗೌರಿಯೇ ಬಂದಳು.

ಗೌರಿ—(ಮಲಯವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಮಗುವೆ! ನಾನು ಸುಳ್ಳುಗಾರಳೆ ? (ಎಂದು ಜೀಮೂತವಾಹನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕಮಂಡಲುವಿನ ನೀರನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸಿ) ಕಂದ|| ಜಗತೀವಲಯಕ್ಕೆ ದವಳ |

ಲೋಗೆಯದವೋಲ್ ನೈಜಜೀವದಿಂದಮುಮಿಾಗಳ್ ||

ಮಿಗೆ ಪೊರೆವ ನಿನ್ನನೆನ್ನೀ |

ಬಗೆ ಮಚ್ಚಿತು ಮಗುವೆ ಬರ್ದುಕು ನೀಂ ಚಿರಕಾಲಂ ||೧೧೧||

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳುವನು.)

ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ದೇವಿಯೇ! ನೀನೇ ಪುಣ್ಯವತಿ! ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಸಿಪಡದೆ ಪುನಃ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದನು.

ದೇವಿ—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಈ ಗೌರಿಯ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆ ? (ಎಂದು ಗೌರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಳು.)

ದೇವಿ-ಜೀಮೂತಕೇತು—(ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಮಲಯವತಿ—ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಆರ್ಯಪುತ್ರನು ಬದುಕಿದನು, (ಎಂದು ಗೌರಿಗೆ ವಂದಿಸುವಳು.)

ಜೀಮೂತವಾಹನ—(ಗೌರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಕಂದ|| ಬಯಸಿದುದೊಂದಕ್ಕೈರಡಂ |

ದಯದಿಂದಂ ಕುಡುತೆ ವಿನತಜನತತಾಪ ||

ತ್ರಯಹರೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ದೇ |

ವಿಯೆನಿಸ ಗಿರಿತನಯೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ಗೆರಗಿದಸೆಂ ||೧೧೨||

(ಎಂದು ವಂದಿಸುವನು.)

(ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲೆ ನೋಡುವರು.)

ಜೀಮೂತಕೇತು—ಓಹೋ ಇದೇನು ವೋಡವಿಲ್ಲದೆ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ!

ಗೌರಿ—ಪಕ್ಷಿ ರಾಜನಾದ ಗರುಡನು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಈ ಅಮೃತವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನು, (ಎಂದು ಬೆರಲಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಏನು! ನೀನು ಇದನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ ?

ವೃತ್ತ|| ತಲೆಯೊಳ್ ರಂಜಿಸೆ ರನ್ನ ಮಂಗಮಖಿಲಂ ಮೆಯ್ಯೊರೆ ಮುನ್ನಂತೆ ಕುಂ | ಡಲಿ
 ವೃಂದಂ ಸುಧೆಗಾಸೆವಟ್ಟು ರಸನಾಯುಗ್ಮಾಗ್ರಭಾಗಂಗಳಿಂ || ನೆಲನಂಕಿತ್ತೆ
 ವಕ್ರಮಾಗಿ ಪರಿತಂದಾನಂದದಿಂದೆಯ್ದುಗುಂ | ಮಲಯೋರ್ವಿಧರಸಿರ್ವ
 ರೋದಕದವೋಲ್ ವಾರಾಶಿಯಂ ವೇಗದಿಂ ||೧೧೩||

(ಎಂದು ಜೀಮೂತವಾಹನನನ್ನು ಕುರಿತು) ವತ್ಸ ಜೀಮೂತವಾಹನ! ನೀನು
 ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಲದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಒಂದು
 ಅನುಗ್ರಹವಿರಲಿ ;

ವೃತ್ತ|| ಮದಿಸರ್ವಂಕೆಗಳೋಳಿ ತೋಳ್ಳಲಿಗಳಂ ಕನ್ನಿಂಗೆಯ್ಯೊಂಟುಜಾ | ತದ
 ಒಂಡಿಂ ಕೆಸಲಾದುದೆಂದನಿನ್ನೊಂಟುಜಾ ಪ್ಪೊಶದೊಳ್ || ಉದಿಸುತ್ತಂ ಪರಿ
 ಪೂತವಾಹನಂಗಳಿಂ ಮುಂಟು ಕುಂಭಂಗಳಿಂ | ಮುದದಿಂ ಮಿಯಿಸಿ ನಿನ್ನನಾ
 ಸೆಸಗುಣಂ ವಿದ್ಯಾಧರಾಧೀಶನಂ ||೧೧೪||

ಮತ್ತೂ

ಕಂದ|| ಇದುಕಾಂಚನಚಕ್ರಂ ಬಿ |
 ಕೊದವಿದ ಚೌಚಂತದಾನೆಯಿದು ಮೇಣಿದುಕೆ ||
 ಗುಣದುರೆ ಮಲಯವತಿ ಬಾವನು ||
 ಸದಮಳ ರತ್ನಂಗಳಂವಿಶೋಕಿಸುಸ್ಯಪಾ ||೧೧೫||

ಮತಂಗದೇವನೇ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯಾಧರ ರಾಜರೂ ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ
 ತಮ್ಮ ಕಿರೀಟಮಣಿಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರಚಾಪಗಳ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾ
 ಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇನ್ನೇನು
 ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ ?

ಜೀಮೂತವಾಹನ—

ವೃತ್ತ|| ಗಿರಿಸುತೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಮದಾಯುಳಿದಂಗಳೆ ಶಂಖಚೂಡನೀ | ಗರುಡನು
 ಮೆಯ್ಯಿದಂ ವಿನಯಮಂ ಮೊದಲಲ್ಲವನುಂಡ ಪಾವುಗಳ್ || ಹರಣಮ
 ನಾಂತುವೀಸಿತೃಜನಂ ಮದಪಾಯವಿಪನ್ನ ಮಲ್ತುಮೇ | ಣೊರೆತುದುಸಾರ್ಪ
 ಭಾಮಪದಮಿಂಪೆರತಾವುದಪೇಕ್ಷಣೀಯಮೌ ||೧೧೬||

ಆದರೂ ಇದೊಂದಿರಲಿ.

೪ (ಭರತವಾಕ್ಯಂ)

|| ನೀಡುಗೆ ವೃಷ್ಟಿಯಂ ಸಮಯದೊಳ್ಳುಗಿಲಾಡುಗೆ ಸೋಗೆಯಾವಗಂ | ಬಾ
ಡದ ಸಸ್ಯಮೆಂಬ ಪಸುರೇರ್ದುಡೆಯೊಂದುಗೆ ಧಾತ್ರಿ ಮಜ್ಜರಂ || ಮೂಡದೆ
ಪುಣ್ಯಮಂ ಪಡೆದೆಗೆರ್ಡೆಯಾಗದೆ ಬಂಧುಮಿತ್ರರಿಂ | ಕೂಡಿ ಎನೋದದಿಂ
ಬಿರೆತು ಬೀಗುಗೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಸರ್ವಲೋಕಮುಂ ||೧೧೭||

(ಎಂದೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರು.)

ನಾಗಾನಂದ ನಾಟಕಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

ವೃತ್ತ|| ದುರುಳರನಿಕ್ಕೆ ಸತ್ಪುರುಷರಂ ಪರಿವಾಲಿಸಿ ದಿವ್ಯ ಕೀರ್ತಿಯಂ |
 ಪರಸಿ ದಿಗಂತದೊಳ್ ಭಳಿರೆ ಈತನವಾಸವೆವರವರಾರೊಂ ||
 ದೊರೆವನೊಲೆಲ್ಲರಂತಣಿಸಿ ಭೂವನಿತಾಮಣಿ ತನ್ನತೊಳ್ಳೆ ಸಾ |
 ರ್ತರೆ ಮಹಿಸಾಸುರಾಖ್ಯೆ ಪುರದೊಳ್ ಮೆರೆವಂ ವರಚಾಮಭೂಮಿಪಂ ||

ಕಂದ|| ಆರಸನ ಸಮ್ಮುಖದೊಳ್ ಗರ |

ಪುರಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರನಾಮಕವೀಂದ್ರಂ ||

ಮೆರೆದಿರ್ದನುಭಯಭಾಷಾ |

ಪರಿಣತಿಸಮಧಿಗತಸರಸಕವಿತಾರಾಜ್ಯಂ ||

|| ೨ ||

ಕಂದ|| ಜನಿಸಿ ತದೀಯೋದರದೊಳ |

ಗನಂತನಾರಾಯಣಾಖ್ಯನೊರ್ವಂವಿದ್ದು ||

ಜ್ಜನತಾಸಂಗದೆ ಕವಿತಾಂ |

ಗನೆಗಯ್ಯಿಡಿದನೆನೆ ಕೇವಲಮೆ ? ಬುಧಸಂಗಂ ||

|| ೩ ||

ಕಂದ|| ಖ್ಯಾತಶ್ರೀಮತ್ಸಜ್ಜಯ |

ತಾತಾರ್ಯಪದಾಬ್ಜಪರ್ಮ್ಯವಾಸನದಿಂದಂ ||

ಮಾತೇಂತೆಗೆಸಾಹಿತ್ಯದ |

ರೀತಿಯನರಿದಂ ಸಮಂತುನಿಜಶೈಶವದೊಳ್ ||

|| ೪ ||

ಕಂದ|| ನಾಗಾನಂದಂಕೃತಿಮು |

ನ್ನಾ ಗಿರೆಸಕ್ಕದದೆಬಲಮಣೀನಿಧಿಯುಗಸಂ ||

ಖ್ಯಾತಣ್ಯಮಾನಕಲಿವ |

ಪಾರ್ಗಮನದೊಳ್ಳೇತನದನೆಕನ್ನಡಿಸಿರ್ಪಂ ||

|| ೫ ||

ಕಂದ|| ಗುಣಿಗಳೆದರಲ್ಲಿ ದೋಷಮ |

ನೆಣಿಸದೆ ಗುಣಮಂಪರಿಗ್ರಹಿಸಿಬೀಗುಗೆಬಂ ||

ಡುಣಿಗರಿವೂವಿನ ಮುಳ್ಳಂ |

ಗಣಿಸದೆ ಸವಿಂಬಡನುಂಡುತಣಿವಂತಿರೆವೋಲ್ ||

|| ೬ ||

ಕಂದ|| ಜಳಿವೆಟ್ಟಣುಗಿಯ ನಳಿತೋಳ್ |

ಪೊಳೆವುದೊಸೆಳೆಮಿಂಚಿನಂತೆವೋಲಾವುದೊಳ್ ||

ಎಳೆದೇರನಕರಿಗೊರಲದು |

ಸಲಪುಗೆಕಾಲಂಬುದೋಪಮಂಬಿಡದೆಮ್ಮಂ ||

|| ೭ ||

